

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nemčija in Romunija

Med Romunijo in Nemčijo so že dalje časa trgala trgovinska pogajanja, o katerih so se ob priliki češke krize razširile vesti, da so dobila dramatično obliko. Raznesla se je celo vest — ki pa se je kasneje izkazala kot lažnjiva — da je Nemčija prijavila svoje predloge v obliki ultimata. Nemški predlogi da so se glasili tako, da mora Romunija svoje napore za ustvaritev lastne industrije ustaviti in se vrniti nazaj na raven poljedelske države, da mora nadalje vse svoje odvišno žito, vse svoj odvišni petrolej in ves svoj odvišni les prodati izključno le Nemčiji, ki bo to blago plačevala s svojimi industrijskimi izdelki. V zameno pa bo Nemčija jamčila za nedotakljivost meja romunske države. Razburjenje, ki ga je ta neresnična in lahkomišljeno razširjena vest povzročila po vsej Evropi, posebno pa v Londonu, je bilo tako veliko, da so se začeli obsežni diplomatski posveti, v katere je bila potegnjena tudi sovjetska Rusija in ki naj bi rodili načrt za dejanski skupni odpor proti nasilju, ki naj bi mu bila izpostavljena Romunija.

Pogajanja pa so se v sredo zvečer nepričakovano hitro končala s sporazumom in je bila trgovinska pogodba tudi podpisana. Obe strani sta lahko zadovoljni, so dejali na merodajnih nemških in romunskih mestih, in nemška vlada je nujno nasvetovala Madžarom, ki so hoteli motno ozračje očitno izkoristiti v svoje posebne namene, naj pošljejo mobilizirane rezerviste domov, da bo tudi Romunija lahko svoje mobilizirance razrešila vojaške službe. S tem je zaenkrat konec precejšnji napetosti, ki so jo delno povzročili raznašalci neresničnih vesti, in ki je v zadnjih dneh itak že zadoeti zmedeni evropski politični položaj še bolj zatemnila. Kljub temu pa nam bo mnogo pripomoglo, da bolj jasno motrimo položaj, ako nekoliko pogledamo v ozadje teh zanimivih trgovinskih pogajanj, ki so razburjala evropsko javnost.

Romunija s svojim žitom in petrolejskim bogastvom predstavlja za Nemčijo skrajno koristno deželo. Toda Romunija prodaja svoja bogastva samo proti zlatemu denarju, ki ga zmorejo dandanes samo še nekatere redke države, med njimi Francija in Anglija. Romunija je prodajo petroleja tudi strogo navezala na odkup drugih izvoznih pridelkov. Kdor hoče imeti romunski petrolej, mora torej plačati v zlatu in poleg tega nakupiti še gotov določen odstotek drugega blaga. Z Nemčijo je Romunija na takšni osnovi sklenila trgovinsko pogodbo dne 10. decembra 1937. Nemčija je dobila pravico do petroleja v iznosu 25% vsega romunskega izvoza in v denarni vrednosti 20 milijard lejev (5 milijard dinarjev), a je morala poleg tega kupiti še 200.000 evrov, 9 milijonov metrskih stotov žita vseh vrst, 12.000 glav goveje živine in 20.000 stotov masti. S priključitvijo Avetrije se je nemška udeležba v Romuniji znatno zvišala, in sicer je Nemčija l. 1938 nakupovala že 36% vsega romunskega izvoza in krila celo že 56% vseh romunskih uvoznih potrebščin.

Toda kar naenkrat se je v zvezi z raznimi političnimi snovanji pojavila na romunskem trgu najprej Anglija, za tem pa še Francija. Čim več sta ti dve državi kupovali, tem bolj se je dvigal tudi romunski denar, kar je nemško trgovino začelo hudo ovirati. Naposled je Romunija sklenila s Francijo še neko tajno pogodbo glede petroleja, na podlagi katere se Romunija obveže, da bo Franciji stavila vsakoletno na razpolago vsaj dva milijona ton surovega petroleja, da bo neka francoska petrolejska družba dobila izključno pravico do nadaljnjih raziskovanj in do odpiranj novih vrelcev, in da Romunija nobeni državi, ki bi bila s Francijo v vojni, ne bo prodala svojega petroleja. Neke podobna tajna pogodba je bila baje podpisana tudi z Anglijo, toda v njej igra poleg petroleja važno vlogo tudi romunski žitni pridelek. V takšnih okoliščinah je razumljivo, da se je Nemčija začela zanimati za dogajanja v Romuniji in da je s svojimi protipredlogi, ki jih je romunski vladi stavila s nekoliko večjim poudarkom, hotela zavarovati svoj delež na izvozu romunskega petroleja in romunskega žita, istočasno pa tudi francosko-angelsko trgovinsko poštojanko v Romuniji nekoliko razorožiti v svoje lastno dobro. Voditelj trgovinske delegacije Nemčije Wohltat, ki se je več kot mesec dni nahajal v Bukarešti, je tej težnji dal tudi izraza, ko je romunski vladi predložil želje Nemčije. Romunski poslanik v Londonu Tiles pa je menda brez vednosti svoje vlade stopil k angleški vladi, ji predložil nemško-romunska pogajanja kot enostransko ultimativno vsiljevanje ter zaprosil za podporo Anglije. Angleška vlada je na tej osnovi začela s diplomatskimi posveti, ki so vpregla tudi sovjetsko Rusijo, dokler romunski zunanji minister Gafencu ni sam osebno zanikal vesti o ultimatu in se ni vsa razburljiva zadeva spet polegla tako, da ne bo imela nobenih večjih posledic. Romunski poslanik v Londonu pa je bil poklican domov, da pomaga razsvetliti vse ozadje tega dogodka, ki bi bil — spričo sedanjega položaja v Srednji Evropi — lahko imel nedogledne posledice.

Počakati je treba še podrobnostnih poročil o vsebini nove trgovinske pogodbe med Nemčijo in Romunijo, preden bo mogoče pravilno meriti in oceniti pomen gospodarskih odnošajev med tema dvema državama za politično ustalitev v tem predelu Evrope.

Zagrebska vrem. napoved: Topleje, na Primorju in v zadnjih krajih oblačno in deževno. V ostalih krajih deloma oblačno, na Jadranu bo zavladal mizeren jug.

Dunajska vrem. napoved: Zelo oblačno, viharno, temperatura bo nekoliko padla, zapadni vetrovi.

Prestolni govor v Rimu „Priateljsko razmerje z Jugoslavijo“

Rim, 23. marca. AA. Stefani: Kraljica se je prva pripeljala pred palačo parlamenta. V njenem spremstvu so bile vojvodinja Piemontska, vojvodinja Aosta in druge princeze. Topovski strelji in zvonjenje zvonov so napovedali prihod kraljice iz Kvirinala na trg Monte Citorio. Kraljico in cesarico je navdušeno pozdravila velika množica. Prav tako veličastne manifestacije zvestobe so pozdravile sprejeto kraljico in cesarico, ki je bil v spremstvu vojvode Piemontskega, vojvode Spoletskega, grofa Torinskega in vojvod Genovskega, Pistojskega in Bergamskega.

Po zapirski članov parlamenta je kralj in cesar med viharimi manifestacijami članov stanovske skupščine začel brati prestolno besedo.

V njej je takoj v začetku podčrtal zavzetje Abesinije in ustanovitve cesarstva. Kralj je poudaril, da je ta dogodek še odločneje vplival na smerne italijanske zunanje politike. Kriza iz dobe sankcij se je končala s umikom Italije iz ZN.

Os Rim-Berlin se je ustanovila oktobra 1936 na politični in gospodarski podlagi, pozneje se je pa izpopolnila z dogovori z Japonsko, Mandžurijo in Madžarsko.

Z Veliko Britanijo so se z dogovorom z dne 16. aprila l. l. ustvarili ugodni pogoji za obnovo normalnih odnosov med obema državama.

Glede Francije je kralj in cesar dejal: Moja vlada je v uradni noti z dne 7. decembra l. l. opozorila na vprašanja, ki ta trenutek zanimajo obe državi.

Dalje je kralj izjavil v prestolni besedi, da ni nobenih nasprotujočih si interesov med Španijo in Italijo in da zato obe državi lahko sodelujeta na širšem področju.

Italija želi, da bi se mir čim dalje

ohranil, da bo mogla v celoti izrabiti bogastva svojega cesarstva.

Dalje se je kralj in cesar ustavil tudi pri priateljskem razmerju, ki ga je italijanska vlada ustvarila z Albanijo, z Jugoslavijo, Poljsko in Švico.

Nazadnje je govoril o razmerju med državo in cerkvijo in rekel, da se to razmerje še zmoglo proučuje in da je slej ko prej navdahnjeno z najpristranejšim sporazumom in sodelovanjem na vseh področjih.

Čitanje prestolne besede je trajalo 14 minut. Ko je kralj končal čitanje, ga je pozdravilo navdušeno vzklikanje. Nato je predsednik parlamenta izjavil, da v imenu kralja in cesarja pričinja 30. zakonodajno zasedanje parlamenta. Ko sta kralj in cesar in kraljica in cesarica s princi zapuščala dvorano, so ju pozdravile nove navdušene manifestacije. Člani parlamenta so vstali in zapeli fašistovski himno.

Angleško-francoski prazniki v Londonu

London, 23. marca. AA. Reuter: Westminster-Hall, stari in znameniti kraj, kjer je nekoč zasedal angleški parlament, kjer je bil stoletja in stoletja sedež sodišča in kjer so se odigravali nešteti zgodovinski odredi v zadnjih tisoč letih, je danes ponovno doživel slavnostni dan. Obe zbornici parlamenta sta danes priredili slavnostni sprejem predsedniku francoske republike Lebrunu. Vsi prostori Westminster-Halla so bili nabito polni poslancev, lordov in drugih najuglednejših osebnosti iz britanskega javnega življenja.

Predsednika francoske republike Lebruna je pozdravil lord-kanceler z dobrodoščico, v kateri jo posebno podčrtal veselje, da lahko na tem mestu pozdravi poglavarja francoske republike. Ze zdavnaj so minili časi, je dejal med drugim, ko je med Anglijo in Francijo vladalo sovraštvo. Ta krvava preteklost je pozabljena.

Predeednik spodnje zbornice Fitzroy je v svojem pozdravnem nagovoru podčrtal ljubezen Francozov in Angležev do svoje domovine. Zaradi te ljubezni žele vzajemno nadaljevati svojo pot. Upa, da bo to prijateljstvo ostalo večno. Oba naroda sta zvesta miru in ne želita drugega kakor braniti pravico, svobodo in napredek.

V svojem odgovoru se je predsednik Lebrun zahvalil za izredni sprejem, ki mu ga je priredil parlament in nato dejal:

Prijateljstvo, ki družijo obe državi, je trdno. Kako bi tudi moglo biti drugače spričo naše skupnosti spominov, idealov in koristi? Prepri in predodki, ki so nekoč tako pogosto razdvajali Francijo in Anglijo, so se umaknili medsebojnemu spoštovanju. Ni je točke na zemeljski obli, kjer bi si bili tekmeči, še manj pa nasprotniki, kajti naše in vaše koristi se skladajo.

Današnjega kosila, ki ga je angleški kraljevi par priredil v Windsorskem gradiču na čast Lebrunu in gospe, so se udeležili tudi kraljica-mati Mary, vojvoda in vojvodinja Gloucestrska, vojvoda Kentški in drugi člani kraljeve družine, francoski zunanji minister Bonnet, britanski zunanji minister Halifax, francoski poslanik Corbin in več drugih uglednih francoskih in britanskih osebnosti. Po kosilu sta si predsednik Lebrun in njegova gospa v družbi kralja in kraljice Elizabete ogledala prostore windsorskega gradu ter sta imela priložnost občudovati nekatere izmed najznamenitejših umetniških zbirk angleških kraljev.

4. Slovaška vlada bo vodila zunanjo politiko tesno povezano z zunanjo politiko Velike Nemčije.

5. Ta pogodba stopi v veljavo takoj in velja za 25 let. Pred potekom pogodbe bosta obe vladi razpravljali o morebitnem njenem podaljšanju.

Ministrski predsednik Slovaške msgr. Tiso je na vprašanje nemških časnikov, ali in kako se je pogodil s führungerjem o ustavi Slovaške, odgovoril sledeče:

»Hitler mi je v svojem razgovoru z menoj zagotovil, da bo Slovaška popolnoma neodvisna in da bodo njene meje ostale nedotaknjene. Slovaška vlada bo tudi imela svoje zastopnike pri drugih državah, kakor jih je bila deloma že imenovala. Slovaška vlada ostane z ministrskim predsednikom na čelu, ki bo imel oblast kancelarja ali predsednika države ali regenta. Kar se tiče drugih vprašanj, si Slovaška ne more privoščiti velikih izdatkov. Živela bo v tesnem prijateljstvu z Nemčijo in bo svojo politiko uravnavala vzporedno z nemško.«

Praske z Madžari

Bratislava, 23. marca. c. Na vzhodni slovaški meji je prišlo do težkega incidenta z Madžarsko. Madžarske čete so namreč danes zasedle več slovaških vasi na vzhodni meji.

Za 2 letnico jugoslovansko-italijanskega dogovora

Belgrad, 23. marca. AA. 25. marca, za dve letnico podpisa belgrajskega dogovora med Italijo in Jugoslavijo bo dr. Lujo Bakotić, pooblaščen pomočnik zunanjega ministristva v p. ob 18.30 predaval v italijanski o pomenu tega dogovora. Predavanje bo prenašala kratkovalovna radijska postaja. Ob 19.30 bo na isti postaji isto predavanje v našem jeziku. To predavanje bodo prenašale belgrajska, zagrebška in ljubljanska radijska postaja. Razen tega bodo na sporedu koncerti italijanskih in jugoslovanskih skladb, gledališča v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani, pa bodo priredila slavnostne predstave. V belgrajskem gledališču bo slavnostna krstna predstava Boldonijeve komedije »Sluga dveh gospodarjev«, zagrebško gledališče bo uprizorilo na novo naštu dirano Verdijevo »Aido«, 26. t. m. pa bo ljubljansko narodno gledališče uprizorilo Puccinijev »Madame Butterfly« z odlično italijansko pevko Rosetto Pampaninjevo kot gostjo v naslovni partiji. Leti dan priredi zunanji minister Cincar-Marković obed na čast italijanskemu poslaniku Indelliju.

Sporazum o Slovaški podpisan

Slovaška 25 let pod zaščito - Nemčije. Nemške čete smejo zasesti Slovaško ozemlje

Berlin, 23. marca. AA. DNB: Objavljena je pogodba o zaščiti Slovaške, datirana z Dunaja 18. marca in iz Berlina 23. marca 1939 ter podpisana od nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa ter dr. Tisa, Tuke in Durčanskega. Pogodba pravi, da sta se nemška in slovaška vlada sporazumeli, da potem, ko je Slovaška prišla pod zaščito Nemčije, posledice te zaščite regulirata s sledečimi dogovori:

1. nemški rajh prevzema zaščito nad politično neodvisnostjo in nad nedotakljivostjo slovaškega ozemlja.

2. Zaradi izvedbe te zaščite ima nemška vojska vedno pravico graditi in zasesti vojaške ustanove v pasu med zahodno mejo Slovaške in vzhodnim pobočjem Malih Karpatov, Belih Karpatov in go-

rovja Javornik. Slovaška vlada bo stavila na razpolago nemški vojski potrebno ozemlje. Slovaška vlada pristaja na to, da nemške čete na Slovaškem prejemajo iz Nemčije pošiljke življenjskih potrebščin brez plačila carine. V omenjenem pasu izvršuje nemška vojska pravice vojaških oblasti. Nemški podaniki, ki na podlagi zasebne pogodbe delajo na Slovaškem pri graditvi vojaških ustanov, spadajo pod nemško jurisdikcijo.

3. Slovaška vlada bo organizirala svojo vojsko v tesnem soglasju z nemško vojsko.

Hitler v Klaipedi

Prišel je v spremstvu močnega vojnega brodograja „Zdaj je večina krivic popravljena“

Kovno, 23. marca. AA. Reuter: Snoch je vodja Nemcev Neumann v memelskem deželnem zboru objavil priključitev Memela k Nemčiji. Neumann je ob tej priliki poslal Hitlerju brzojavko z izrazi hvalečnosti. Nemške čete so vkorakale kmalu po osmih zjutraj.

Memel, 23. marca. AA. Hitler je snoch na vojni ladji »Deutschland« odpotoval v Memel. Spremlajo ga poveljniki mornarice admiral Röder, generala Keitel in Bodensack, opolnomočeni minister dr. Lamerie, šef tiska dr. Dietrich, državni podtajnik Stuckhardt ter poveljniki Hitlerjeve straže Lorenz. — »Deutschland« spremljajo križarke »Leipzig«, »Graf Speer«, »Admiral Scheer«, »Nürnberg« in »Köln« ter več torpednih rušilcev in torpedovk. V Memel je prispel davi.

Kanceler Hitler je pozdravljen od velike in navdušene množice obhodil na memelskem gledališkem trgu narodno socialistične organizacije, nato je pa s svojim spremstvom krenil v gledališče in se nekaj minut pozneje pokazal na balkonu. V njegovi družbi je bil tudi vodja memelskih Nemcev Neumann. Na balkonu so se poleg Hitlerja pokazali ljudstvu tudi notranji minister Frick,

gauleiter vzhodne Prusije Koch in več višjih častnikov.

Nato je povzel besedo kanceler Hitler. Najprej je pozdravil memelske Nemce in izjavil svoje veselje, da jih je mogel danes sprejeti v veliko Nemčijo. Proglasiti moramo svojo neomajno voljo, da ne bo nobena druga sila mogla zlomiti naše volje in našega sklepa. Naj bo to naša prisega, obenem pa tudi nauk za bodočnost. Zdaj je večina krivic, prizadejanih Nemčiji, popravljena.

Berlin, 23. marca. AA. DNB: Med Nemčijo in Litvo je podpisana posebna dodatna pogodba glede litvanskega svobodnega pasu v memelskem pristanišču. Ustanovljena bo posebna pristaniška družba z litvanskim kapitalom, kateri bo dala Nemčija za dobo 99 let v najem neki del memelskega pristanišča. Zakupnina se smatra za plačano z investicijami, ki jih je litvanska vlada do sedaj izvedla v memelskem pristanišču. Društvo bo pobiralo takse v sporazumu z upravo luke. Carinska kontrola se bo vršila na meji svobodne cone. Promet na cestah in železnici med Litvo in svobodno cono bo olajšan.

Madžarska zastava v Chustu na hiši, kjer je bil sedež birše ukrajinske vlade

Politični zapiski

Beseda o koncentraciji

V enem delu naše javnosti se zadnje čase nenadno s čudovito soglasnostjo začela naglašati potreba koncentracije za dosego sporazuma s naši državci.

Iz večerajnjega uvodnika »Hrvatskega Dnevnika« pa razberemo, da g. dr. Maček ni teh misli, katere so mu nekateri hoteli zlohotno podtakniti. Za tem stoji toki ljudje, ki bi iz tega važnega vprašanja radi zase napravili politično barantilo, kakor je bila doslej še vedno navada takih ljudi. Politični mrliči bi radi spet prišli na božje sonce — to je kar očitno.

Naša misel pa je, vsaj kolikor so pri tem prizadeali Slovenci, stvar pri nas že davno urejena. Ves čas volinjenega boja so naše stranke naglašali, da naj se zbere ves slovenski narod okoli svojega voditelja, da bo enoten ter pripravljen za bližajočo se odločilno dogodka. Slovenski narod je ta klic dobro razumel ter se koncentriral okoli dr. Korošca, ki je od tako združenega slovenskega naroda dobil tako legitimacijo, kakršne doslej ni dobil še noben slovenski voditelj. Zato trdimo, in z nami tako mislijo vsi razumni in zvesti slovenski ljudje, da ta legitimacija še velja, saj je bila dana prav za ta namen, da bo glas slovenskega naroda pri sporazumevanju enoten in zato toliko bolj tehten. Zato tudi s slovenske strani ne vidimo nobene potrebe kakor koli spreminjati svoje slovensko stališče, saj bi na primer na drugi strani tudi g. dr. Maček, ki je od hrvatskega naroda dobil tako legitimacijo, nikdar ne pristal, da bi poleg njega zastopal hrvatski narod še kdo drugi, na primer kak Juraj Demetrovič ali Kabin ali kdor koli drugi.

Slovenski narod ima torej svojega legitimnega zastopnika in voditelja ter ga nikakor ni volja, da bi svojo jasno besedo preklleval — morda na ljubo kakim političnim mrtnakom, a v velikansko škodo svoji enotnosti in enotnemu nastopu. Če pa se morda na srbski strani želi ta potreba in če jo vidijo odgovorni ter razumni srbski vodilni možje, je to njihova stvar, ki se mi v to ne vlika. Za Slovence je vsekakor jasno, da je naš narod že jasno in odločno spregovoril, da ne mara drugih voditeljev v teh odločilnih časih kakor tiste, ki so mu vedno bili zvesti in ki ga nikdar niso zatajili in teptali. To je naša beseda o koncentraciji.

»Narodno edinstvo« in »sporazum« teh 20 let

Ljotičevo glasilo »Novi put« je prinesel članek, ki se v njem zavzema za to, da bi se postavilo nekako narodno sodišče, ki naj bi raziskalo vse afera in korupcijske skandale od začetka države pa do danes. Na podlagi te stroge preiskave naj bi potem brez ujemljenja kaznovani vsi tisti, ki jim bo dokazano, da so se pečali s korupcijo. Te stroge kazni naj bodo sedanjemu in prihodnjim rodovom v svarilni zgled. Nato pa pravi list dobesedno še to: »To zahtevamo toliko bolj, ker je bila na srbski del našega naroda vržena umazana pljuska, češ da so same Srbi v naši državi izvrševali korupcijo in povzročali umazane afera. Pravično ljudsko sodišče bo pa moralo ugotoviti, da so korupcijo in afera poleg Judov v enakih meri, z isto gorečnostjo in z istim darom ustvarjali bodisi srbski kakor tudi hrvatski in slovenski izkoreninjeni izrodki in da je v tem pogledu pri nas že davno doseženo pravo narodno edinstvo, dogovor ter sporazum bodisi srbskih, bodisi hrvatskih kakor tudi slovenskih pljačkašev in aferašev.« — Ta predlog o posebnem sodišču ni nič kaj napačen ter je brez dvoma povzročil med nekaterimi silen strah. Ni čuda, da sedaj nekateri, ki so prizadevali, pričakujejo rešitve pred takim sodiščem samo še od koncentracijske vlade, ker mislijo, da taka vlada ne bo tako natančno brskala po zgodovini teh 20 let. Sicer pa je list kar dobro povedal. Mi bi rekli samo to: Če so se v teh 20 letih znali zjediniti za svoje delo vsi korupcionisti in aferaši, zakaj se ne bi sedaj zedinili za pošteno delo vsi pošteni elementi ter usvarili boljše prihodnost!

Slovaško glasilo o zadnjih dogodkih

V Bačkem Petrovcu izhaja glasilo Slovakov, ki prebivajo v Jugoslaviji. Slovaško glasilo se imenuje »Narodna Jednota«. List je te dni prinesel članek o zadnjih dogodkih na Slovaškem in Češkem. Članek, ki razlaga te dogodke, je pisan z veliko bridkosti ter ima tale značilni naslov: »Zaloga naših dni — Živi, živi, duhi slovaški!«

Dosedanji marksisti o zmotah marksizma

V Zagrebu izdajajo Haramina in njegovi sodrugi svoje glasilo »Radniški glasnik«, glasilo »Opčeg radničkog saveza«. V zadnji številki tega glasila jugoslovanskih socialistov je napisal Milivoj Magdič članek, v katerem kritizira zmote marksizma v povojni dobi. Med drugim tako pravi: »Dejstvo, da delavsko gibanje, utemeljeno na načelih marksizma, že dolga leta hodi od poraza do poraza, mora prisiliti pripadnike tega gibanja, ki so mu pristopili zaradi boja za uresničenje socializma, da začne preiskavati vzroke teh neprestanih porazov... Usodna napaka marksizma je bila, ker je odgovorila za delo izročil v dedščino le enemu družabnemu sloju, in sicer brez ozira na narodni okvir. Delavec je bil tako brez zveze z narodno skupnostjo, izgrajen iz organskega življenja, nanj je padlo breme, ki ga ni zmogel. Najbolj usodna zmotna in napaka marksizma pa je, da je razlagal, da ima gmočna stran prednost, kar je v življenju imelo za posledico zanemarjanje duhovnih vrednot, ki pa so prvi pogoj za uspešne napore v reformi družbe z pomočjo izdelane narodne skupnosti.« Dalje pravi članek, da je treba »socialistični ideal ločiti od vulgarne marksističnih metod«, trdi dalje, da je sodobna znanost in praksa marksističnega delavskega gibanja doprinesla k spoznanju, da je znanstveno nevdržljivi mnogo trditve, ki so jih postavili Marks, Engels, Lenin, zlasti pa epigonski dogmatiki marksizma. Pokazala se je potreba za deproletarizacijo delavcev, katere je treba znova inkorporirati v narodno skupnost. Vse te naloge, ki jih veleva novi čas, pa se bodo dale uresničiti zgolj v okviru narodnega gibanja, ki bo v njem prišla do izraza skupnost vseh pozitivno ustvarjajočih enot naroda, ki bo temeljila na načelu vodstva po narodni eliti.« — Tle prav po Marksovo zverženi in težki stavki dokazujejo, kako vre v marksističnih vrstah, v katerih se je izkazalo, da je življenje vendar le drugačno kakor je bila njihova rečea teorija.

Senat je sprejel preračun

V končnem glasovanju je glasovalo za preračun 45 senatorjev

Načelno glasovanje

Pred glasovanjem so člani senatskega kluba JNS zapustili dvorano ter je bil preračun v načelu sprejet s 50 glasovi vseh navzočih JRZ senatorjev v dvorani. Takoj po sprejetju preračuna v načelu je predsednik dr. Korošec sporočil, da se prične razprava o predlogu preračuna in finančnega preračuna v podrobnosti. Za podrobno razpravo ni bil priglase noben govornik ter so bile vse postavke za posamezna ministrstva takoj sprejete. Po vrsti je čital poročevalec finančnega odbora, senator Smodej, posamezne postavke. K predloženemu preračunskim predlogom za posamezna ministrstva so podali kratka pojasnila sami resorni ministri.

Pri razpravi proračunskega predloga za notranje ministrstvo je povzel besedo predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković ter imel naslednji govor:

Govor predsednika vlade v senatu

Kar se tiče drugega dela preračuna notranjega ministertva, dela, ki govori o razmerah, ki segajo globoko, sem imel trikrat priložnost jasno in odločno in v obliki, v kateri se morda do danes ni govorilo ne v narodni skupščini ne v tem domu, precizirati stališče kr. vlade do naših najvažnejših problemov.

Gospodje! Vlada izjavi in poroči, ki eem ga dal v narodni skupščini, ter napovedati oni govor, ki sem ga imel v narodni skupščini, mislim, da e zadostno in odločno ter jasno podali naziranje kr. vlade o tem najbolj perečem notranjem problemu, o sporazumu s Hrvati.

Gospodje! Tem izjavam ne bi imel ničesar dodati, ne vzeti. Mislim, da ni danes v tej državi niti enega činitelja več, naj že pripada levici ali desnici, ki bi se ne bil jasno in odločno izrekel, da je vprašanje sporazuma vprašanje prvega reda in najvažnejši problem naše notranje politike in da je to vprašanje treba urediti sporazumno z vsemi prizadejimi stranmi. Mislim, da ni potrebno kaj več govoriti o tem vprašanju in o mnogih momentih iz preteklosti ter o momentih, ki so prišli neposredno pred prihodom te vlade. Potrebno je, da se vse tisto, kar smo rekli, in vse tisto, a čemer se neprestano govoril na obeh straneh, uresniči.

Gospodje! Interesi te države, življenjska korist vseh nas, Srbov, Hrvatov in Slovencev, nam imperativno nalaga, da najdemo čimprej pravičen sporazum. Prišel eem do konca svojega eks-poziceja. Bil je zelo kratek, a priča izjav, ki sem jih doslej dal, ker mislim, da ni treba mnogo spreminjati ne mnogo govoriti, temveč je treba vendar že resno, pošteno, odkrito in nedvomno preiti k dejanjem. Kr. vlada kaže mnogo dobre volje in želi ustvariti potrebno ozračje, v katerem se bo moči parazgovoriti. Včeraj je eden izmed tukajšnjih govornikov izjavil, da naj kr. vlada e svoje strani vse stori, da se ustvari spravljivo ozračje, primerno za tako važne razgovore. Včeraj sem izdal akt, ki bo nedvomno pripomogel k ustvaritvi takšnega ozračja. Predložil sem, kr. namestništvu amnestijo, ki bo amnestirala 170.000 prestopkov v naši državi, v glavnem prestopkov med volitvami in po volitvah, vse do 5. februarja.

Od teh 170.000 prestopkov, kolikor jih je bilo včeraj amnestiranih, se jih mnogo nanaša na savsko banovino.

Gospodje! Mislim, da je skrajni čas, da bomo vsi razumeli, da je skrajni čas, da se vendar že sporazumemo, ker je to v našem skupnem interesu (odobravanje), ni to v večjem interesu desnice ali v manjem interesu leve; to je naš skupni interes, da se naše notranje razmere konsolidirajo, kajti samo v urejenih notranjih razmerah lahko nastane blagostanje in napredek, lahko pričakujemo solidno in ustvarjalno delo. Če tega ni, vemo, kje se zapravljajo vse ustvarjalne sile. Zapravljajo se v medsebojnih bojih in prepirih o tem, kar ni v korist našemu narodu in naši državi.

Gospodje! Mislim, da je bilo zadosti izjav, da je bilo zadosti razgovorov, da je bilo zadosti tekmovalnja, kdo bo pokazal več patriotizma in nacionalizma. Mislim, da smo vsi patrioti, da smo vsi nacionalisti, da vsi ljubimo to državo, in da je nam vsem pred oči isti interes, da bodi naša domovina močna, čvrsta in napredna. In čvrsta bi in močna bo, če bomo imeli notranji mir, če bo vladala socialna pravičnost in če bomo vsi složni. (Viharno odobravanje in ploskanje)

Izvajanja predsednika vlade so vsi senatorji vzeli z odobravanjem na znanje. Senat je potem sprejel preračunske postavke še za ostala mini-

strstva ter določila finančnega zakona. Predsednik dr. Korošec je nato sejo zaključil ter napovedal prihodnjo sejo za popoldne ob 6.

Končno glasovanje

Belgrad, 23. marca. m. Popoldanska seja se je pričela kmalu po 6. Predsednik dr. Korošec je odredil takoj končno glasovanje o predlogu državnega preračuna. Tajnik Kamenko Božić je bral po vrsti imena senatorjev. Glasovalo je v vsem 45 senatorjev za preračun, proti predlo-

nemu preračunu ni glasoval nihče. Rezultate glasovanja je razglasil senatni predsednik dr. Anton Korošec, ki je izjavil, da je dnevni red seje izčrpan.

Prihodnja seja bo eklicana pismeno. Pred zaključkom seje je predsednik dr. Korošec želel vesel velikonočne praznike vsem navzočim. — Z današnjim glasovanjem sta predložena preračun in finančni zakon sprejeta. Finančni minister ju bo predložil v podpis kr. namestništvu. Stopila bosta v veljavo s 1. aprilom.

Osebnosti

Belgrad, 23. marca. AA. S kraljevim ukazom sta premeščena: za višjega svetnika v 5. skup. na strojni oddelk glavnega ravateljstva državnih železnic inž. Dragutin Marić, doslej svetnik ljubljanskega ravateljstva, in za kontrolorja v 7. skupini na postajo Ljubljana Janez Kušar, doslej kontrolor v ljubljanski kurilnici.

Belgrajske novice

Belgrad, 23. marca. AA. Minister za gozdov. in rudnike Ljubomir Pantić je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu nemškega generalnega konzula Franca Neuhausna ter bivšega predsednika dr. Zelimirja Mažuranića.

Belgrad, 23. marca. m. V Belgradu je dopotovala skupina gojencev nemške častnikarske šole. Včeraj je položila venec na grob neznanega junaka na Avali. Po vrnitvi v Belgrad so si ogledali zanimivosti belgrajskega mesta ter so med drugim obiskali tudi razstavo »100 let francoske umetnosti«.

„Italija v Sredozemlju - Nemčija v Srednji Evropi“

„Nemčija je življenjsko priklenjena na Italijo“ Ugotovitve Cianovega glasila

Rim, 23. marca. V »Telegrafu«, ki je glasilo zunanjega ministra grofa Ciana, je znani Ciano zaupnik urednik Ansaldo napisal daljši članek k zadnjim dogodkom v Srednji Evropi.

Clankar odgovarja v začetku londonskemu »Timesu«, ki meni, da so zadnji dogodki v Srednji Evropi zelo oslabili položaj Italije v zavezniški osi Rim—Berlin in da je Mussolini skrajno nezadovoljen z razvojem dogodkov, češ da ima od osi Rima—Berlin doslej koristi edinele Nemčija, Italija pa ne.

K temu pravi Ansaldo, da Mussolini in Hitler jeseni leta 1936, ko sta ustvarila zavezništvo med Italijo in Nemčijo, ki nosi ime osi Rima—Berlin, nista določila nikakšen določen program bodoče skupne politike. Takrat nista drug drugemu rekla: Jaz v zamem to, ti vzemi ono. Ali, pusti, da jaz vzamem ono, ti pa se zadovolji s tem. Ona tudi nista rekla, da bo najprej eden nekaj vzel, nato pa bo prišla vrsta na drugega, da vzame svoje.

Ne, Mussolini in Hitler sta stala na višji ravni. Ugotovila sta, da sta totalitarni državi na obeh straneh Alp drug drugemu potrebni, ako se hočeta napraviti sovražnemu svetu uveljaviti. Hitler je v svojem govoru dne 30. januarja 1939 to tudi jasno priznal, ko je rekel: »Nemčija se dobro zaveda, kakšna usoda čaka Nemčijo, če bi se katerikoli skupini držav posrečilo uničiti fašistično Italijo.«

Državnika sta nato ugotovila, tako nadaljuje Ansaldo, da sta Italija in Nemčija bili enako opeharjeni na mirovni konferenci in da imata obe velesili podobne razloge, da storjene krivice popravita, in sicer vsaka na svojem ločenem področju. Italija na Sredozemskem prostoru, Nemčija pa v Srednji in Južnovzhodni Evropi.

Oba državnika sta torej šla v politiko, ki predvideva dolgo skupno pot v bodočnosti. Na tej poti pa sta si obljubila medsebojno pomoč pri zasledovanju vsak svojih ciljev, ki naj popravijo stare krivice.

V tej luči izgledajo razne izumerske spekulacije o tem, da sta Italija in Nemčija druga na drugo ljubosumni, smešno in neumno. Italija dobro ve, kaj hoče in po kateri poti ji treba iti do cilja. Fašistična Italija tudi dobro ve, da je narodno-socialistična Nemčija priklenjena na Italijo z neizprosno zakonito življenjsko nujnostjo, ki je močnejša ko vsaka pogodba in vsaka diplomatska rešenja. Italija ve, da bo Nemčija ostala navezana na Italijo tudi potem, ko bo v Evropi dosegla vse svoje cilje. Zato Italijo vsako naraščanje nemške moči le veseli, saj bo vsako zvišanje moči severnega zaveznika prišlo Italiji prav v Sredozemlju. Treba je samo počakati. Italija je v tem pogledu mojstrska.

Nemčija - Romunija

Trgovinska pogodba prilagodi romunsko gospodarstvo nemškemu

Bukarešta, 23. marca. AA. DNB: Po pogajanjih, ki so potekala v prijateljskem duhu je bil danes tu podpisan nemško-romunski sporazum, ki bo služil za podlago ureditvi medsebojnih gospodarskih odnosov. Nemčija izraža pripravljenost, da po tem novem sporazumu stavi Romunijo na razpolago svoje izkustvo na polju kmetijstva in gozdarstva ter da ji nabavi potrebne industrijske proizvode. Nemčija in Romunija sta podpisali po-

godbo in cilju, da se poglobi gospodarski odnosaji med obema državama in da ti dve državi sodelujeta na široki podlagi in načrtno. Pogodba predvideva izdelavo naerita, ki naj bi bil izveden v več letih in s katerim bi se izpolnile trgovinske pogodbe, ki so bile že prej sklenjene med Nemčijo in Romunijo. Ta načrt je zasnovan na potrebah nemškega uvoza, na možnosti razvoja romunske proizvodnje in na notranjih potrebah romunskega gospodarstva. Računali bodo tudi na odnose, ki glede izvoza obstoje med Romunijo in ostalimi državami.

Gospodarski načrt temelji predvsem na romunskem kmetijstvu. V tem smislu se bo povečala proizvodnja živalske krme, semen, in rastlin, ki se uporabljajo v tekstilni industriji. Prav tako računajo pri tem na razvoj romunskega gozdnega gospodarstva. Načrt določa preskrbovanje romunskih rudarskih podjetij s stroji in napravami. Ustanovljene bodo nemško-romunske rudarske družbe za izkoriščanje bakra in pirita v Dobruži, kromske rude v romunskem Banatu in mangana v krajih Vatri Dorna in Broste. Začela se bo industrija aluminija ter eksploatacija bauksita. Ustanovljena naj bi bila romunska družba iz izkoriščanje petroleja in za izvedbo programa po katerem bi na več krajih navrtali zemljo, da se prepričajo, če ni to v zemskih plasteh kaj rude, ki bi se dala izkoristiti. Načrt določa tudi koncentracijo na polju industrije. Ustanovljeni naj bi bili svobodni pasovi v katerih naj bi nastala nova industrijska in trgovska podjetja, kakor tudi splošna skladišča in naprave namenjene za nemško plovbo.

Poleg tega določa načrt preskrbo z vojnimi materiali, vojaško opremo za vojno mornarico ter vojno letalstvo kakor tudi za ustanovitev podjetij, ki bodo splošno koristna. Sporazum bo veljal do 31. marca 1944.

Carigrad, 23. marca. AA. V zvezi z vabilom, ki ga je izročil turški zunanji minister romunskemu zunanjemu ministru za svojega obiska v Bukarešti, se je zvedelo, da bo Gaŕencu uradno obiskal Ankaro meseca maja.

Moskva, 23. marca. AA. Reuter: Danes se je pripeljal v Moskvo britanski minister za prekomorsko trgovino Hudson.

Ne gre za spremembo vlade, marveč za sporazum!

Včerajšnji »Hrvaški Dnevnik« je objavil uvodnik, iz katerega bi se opravičeno moglo sklepati, da izjava, ki naj bi jo bil dr. Maček dal nekaj dni prej dopisniku »Associated Press« in ki je bila tudi v našem listu ponatisnjena, v resnici ni bila točno podana od dotičnega častnika. »H.D.« takoj v uvodu podčrtava, da so v senatni obravnavi kr. preračunu vsi opozicijski senatorji (vladni so se držali besede) govorili za sporazum s Hrvati. Mačkovo glasilo posebno podčrtava, da so vsi zastopniki srbskega naroda, bodisi da so zastopani v vladi, bodisi da so v opoziciji za sporazum. Dobesedno piše »H.D.«: »Vladi Dragiša Cvetkovića se torej ni treba bati, da bi ji bodisi skupščinska, bodisi senatna opozicija streljala v hrbet.«

To je vsekakor važna izjava, iz katere nedvomno sledi, da sedanja Cvetkovičeva vlada uživa ne le zaupanje vladne JRZ, ampak tudi zaupanje opozicije. Saj pravi »H.D.«, da je opozicija predlagala, da vlada sama predloži politične zakone celo brez sodelovanja skupnega odbora skupščine in senata. To je vsekakor redek slučaj, da opozicija predlaga tako široka pooblastila kakor vladi. Sedanja vlada ima torej tudi po mnenju opozicije polno pravico in mandat od naroda, da se sporazumeva s Hrvati.

Kar tiče udeležbe Hrvatov na oblasti, pravi »H.D.«, da bi v teku let Hrvatje lahko nešteto krat šli v vlado in zopet iz nje. Toda njim ne gre za to. »Hrvatje ne bi šli niti v koncentracijsko, a še manj v koalicijsko vlado, razen če bi šlo za vlado, ki naj bi izvedla že določen sporazum.« Iz teh izjav Mačkovega glasila bi z nedvoumno jasnostjo sledilo, da ona poročila, ki so javljala

o zahtevi Zagreba po koncentracijski vladi ali sploh po spremembi sedanje vlade niso bila točna. Dr. Mačka ni za spremembo sedanje vlade, ampak za sporazum, ki ga po njegovem mišljenju in po mnenju tudi ostale opozicije more naprečiti že sedanja Cvetkovičeva vlada, kateri opozicija pri njenem delu ne misli streljati v hrbet.

Zakaj so Hrvati previdni

»Obzore« se v zadnji številki peča s člankom srbskega profesorja dr. Mihajla Ilića v srbskem časopisu »Napred«, kjer je rečeno, da so Srbi od centralizma prav tako trpeli kot Hrvati in da niso delali krivice Hrvatom, temveč je to zagrešil le sistem. »Obzore« na to odgovarja: »Avtoritativni režimi bi se ne bili obdržali tako dolgo, kakor ne bi bila sprejeta ter potem dolga leta varovana vidovanska ustava, ko bi ne bilo pomoči številnih srbskih politikov in strank za politiko bivših režimov... Hegemonistično politiko vodijo politični, gospodarski in kulturni predstavniki pooblaščenega elementa, bodisi kot stranke, skupine, organizacije ali posamezniki. Uspeh tega dela pa je sila težak za podložni narod. V konkretnem slučaju so bili hrvatski interesi močno oškodovani celih 20 let... To je dejstvo in uspeh 20 letne politike. Vse drugo je zelo zanimivo s teoretičnega stališča, vendar v praksi ne spreminja življenjske resnosti. Če hočemo preteklost spremeniti in naše odnose postaviti na prave temelje, je treba postaviti pravo diagnozo. To je tem bolj potrebno, ker je 20 letna skušnjava hrvatski narod izužila, naj bo zelo previden ter naj besede ocenjuje le po dejanjih.«

Čemu Poljski kolonije

Pri obisku v Londonu bo zunanji minister Beck sprožil tudi to vprašanje

temi vprašanju je tudi zahteva Poljske po koloniji.

Glasilo poljske armade postavlja zahtevo po kolonijah

Glasilo poljske armade »Poljska zbrojnica« je letos to vprašala načela s sledečim razmišljanjem:

»Starajoče se bogate kolonialne države, ki Afriko ljubosumno zapirajo državam, ki imajo preveč prebivalstva in premalo sirovin, niso danes več zmogljive, da bi svoje neizmerne prostore v kolonijah gospodarsko obdelale in izkoriščale, ker nimajo ljudi in se njihovo razvijeno prebivalstvo sploh ne izseli v afriške pušče in stepe, ki zahtevajo ogromnega truda. Zato je treba izdelati popolnoma nova načela in metode za kolonizacijo izvenevropskega svetovnega prostora in je treba vsem državam, ki tega prostora potrebujejo, dovoliti, da postanejo deležne te posesti zlasti na afriški celini, ki nudi še ogromne možnosti za svetovno gospodarstvo.«

Poljski vodilni krogi so že med abesinsko vojno izrazili to načelo, ko so postopanje Italije odobraval, češ, da je pravično, če »sile države

»lažnim« odstopijo nekaj prostora na zemlji, zaradi česar bi morale bogate države, ki imajo vsega ne samo zadosti, ampak še preveč, doprinesiti nekatere žrtve.

Beck zahteva kolonije

Takorekoč uradno je poljski zunanji minister Beck postavil to zahtevo na svetovni dnevni red v letošnjem zasedanju poljskega sejma meseca februarja. Še prej pa je Beck v nekem razgovoru v »Daily Telegraphu« razodel željo poljske države, kateri naj bi se odstopilo kolonialno ozemlje, ki je revno na prebivalstvu, pa bi Poljski nudilo možnost, da tam naseli svoje domače sile za ustvarjajoče delo. Sicer pa je znano, da se Poljska že delj časa pogaja tako s Francijo kakor z Anglijo, da bi ena ali druga odstopila kakšno svojo kolonijo ali vsaj del kolonije. Toda do danes ta prizadevanja Poljske niso rodila nobenega uspeha.

Poljska gleda svoje kolonialno vprašanje z dveh stališč:

Judje in prenaseljenost

Prvič bi se rada znebila svojega nadležnega judovskega prebivalstva.

Drugič pa Poljska po vojni silno trpi na preobitju denarja poljske vasi, čije mladina ne more najti zaposlitve v mestu. Poljska je namreč ena izmed tistih srečnih držav, ki ne poznajo vprašanja padajočega števila rojstev, tako da je poljski narod kar nabasan življenjskih sil, ki silijo k udejstvovanju, ker bi se sicer zadušile. V tem oziru je poljski problem močno podoben japonskemu. Poljska bi rada svoje izseljence tako organizirala, da bi bili proizvajalci sirovin, ki jih Poljska nujno potrebuje. Poljska ne more svoje trgovinske bilance uravnovesiti, ker ji manjka preveč sirovin, ki jih mora uvažati za drag denar. Skoro ena tretjina poljskega prebivalstva, to je 10–12 milijonov ljudi, ima premajhen zaslužek ali pa sploh nobenega. Razbremenitev vasi po

izselitvi v mesta pa se poljski državi dozda ni posrečila, ker se prebivalstvo množi hitreje, nego napreduje industrializacija države.

Upravičena zahteva

Poljska zahteva je torej z življenjskega stališča vseskozi upravičena. Ker Poljska dobro ve, da kolonialne velesile na noben način niso pripravljene, da bi svoje kolonije odstopale, se njena zahteva v tem oziru omejuje na naseljevalne koncesijske pogodbe s Francijo ali z Anglijo, ki kolonij ne bi spravile pod njeno politično oblast, bi torej njedras ne menjale na njihovi sedanjih političnih priпадnostih, bi pa Poljski dovolile pravico, da kolikor mogoče neomejeno naseljuje svoj ljudski material ter bi nudile Poljski vse ugodnosti za dovoz sirovin v materno zemljo.

Kolonialne velesile pa tudi o tem načinu, kako zadovoljiti željo Poljske po prekomorskih deželah, ne želijo ničesar slišati. To je eden izmed tistih vzrokov, ki tudi deluje na to, da se Poljska drži politične smeri, ki je več ali manj prijazna Nemčiji in zato tudi Italiji kot drugemu delu osi. Danes pa se zdi Poljski, da je prišel trenutek, da svojo zahtevo po kolonijah zopet postavi na dnevni red s tem večjo odločnostjo, ker vemo, da se sedaj Anglija zelo poteguje za pristaneke Poljske k zamišljenemu bloku držav, ki naj zajetijo prizadevanje Nemčije po razširitvi svojega življenjskega prostora na vzhod in jugovzhod. Ko bo šel zunanji minister Beck v London, bo čisto gotovo prinesel s seboj to zahtevo, ker politika brez kupčije danes ni mogoča.

Vprašanje pa je, ali bodo demokratične kolonialne velesile mogle opustiti svoje negativno stališče v tem oziru, ker bi odstop kakšne kolonije ali kakšne dalekosežne gospodarske koncesije ne izval nevspešnih posledic, ki bi zlasti otežile stališče, ki ga zavzema Francija nasproti kolonialnim zahtevam svojega najbolj nevarnega tekmeca, Italije. In tako se zdi, da bo zahteva Poljske mednarodni položaj bolj zavozljala nego razvozljala.

Zveza Anglija-Francija-Rusija?

Zamisli skupne izjave šestih držav je propadla v Berlinu »protinemske fronte« ne jemljejo resno Poljska je sodelovanje odklonila

Pariz, 23. marca. b. Semkaj so prispela poročila, da so nastale težave in da bodo skupno izjavo odgodili zaradi odklonilnega stališča Poljske. Ta sklep je bil baje storjen po večeršnjih razgovorih Chamberlaina z Bonnetom. Sklenjeno je bilo, da se namesto široke konference 6 držav skliče angleško-francosko-sovjetska konferenca, na kateri bodo predstavniki teh držav skušali doseči čim tesnejše medsebojno sodelovanje. V ta sporazum je hotela Anglija vključiti tudi manjše države. V vsakem primeru so dana Romuniji jamstva, da bodo takoj izvedli potrebne obrambne ukrepe, če bi bila napadena, vendar pa poučeni krogi trdijo, da so tudi ta jamstva zgolj splošne narave in jih Romunija ne more smatrati za zadostne, da bi opustila nevtralnopolitično.

London, 23. marca. c. Ker je angleška vlada odklonila od Sovjetske Rusije predlagano konferenco držav, ki so posebno prizadete po zadnjih nemških korakih, je angleška vlada predlagala, da naj Anglija, Francija in Sovjetska Rusija podpisajo skupno izjavo.

Reuter poroča zvečer iz Moskve, da je sovjetska vlada sprejela predlog take tristranske skupne izjave.

Tudi angleški vladni krogi so nocoj izjavljali, da je Sovjetska Rusija sprejela angleške predloge.

Pariz, 23. marca. AA. Havas. Listi poročajo, da vlada v Londonu prepričanje, da bi se lahko v teku prihodnjega tedna vršila v angleški prestolnici konferenca treh ali štirih držav. Položaj zahteva hiter postopek. Listi s simpatijami pišejo o misli zblizanja z Italijo. »Jour« pravi, da nihče ne dvomi, da bi lahko prišla do zblizanja med Italijo in Francijo ne da bi trpel ugled ali čast ene ali druge države. Zelo pametno bi bilo sporazumeti se z Italijo glede sredozemske politike. Sredozemsko morje je Italiji prav tako potrebno kakor Franciji. »Action Française« piše, da ni prenehalo vsako upanje na sporazum z Italijo, ki bi se dalo lahko obnoviti.

Turčija:

»Da, toda stroške za vojno nam morajo Anglija, Francija in Rusija plačati v naprej in sicer v zlatu«

Kar se tiče skupine držav, ki naj bi preprečila nadaljnji razmah Nemčije v škodo obstoječega mednarodnega stanja, pravijo, da sta za tako zvezo Francija in Anglija z nekaterimi pridržki, ki se tičejo nevarnosti boljševiške propagande. Romunija zelo okleva in tudi Poljska se ne mara vezati, dočim je Turčija izjavila, da je načeloma za tako zvezo. Turška vlada pa je postavila zahteve, in sicer:

1. da morajo stroške kakšne morebitne vojne nositi Anglija, Francija in Rusija, in sicer v zlatu vnaprej;
2. angleško brodogradnja mora zagotoviti popolno svobodo morske plošbe v Egejskem morju in skozi Dardanele;
3. Grčija mora ostati nevtralna, in sicer v smislu, ki bi bil prijazen Angliji, Franciji in Rusiji.

Nemčija:

»Male države le niso ugriznile v angleško vabo, ker bi bil to za nje — samomor...«

Berlin, 23. marca. b. Zamisel skupnega bloka treh velesil proti Nemčiji berlinski politični krogi sploh ne vzamejo resno. Komentarji nemških listov z zasmehom gledajo na načrt o skupni izjavi. Nemški tisk pa vedno ostreje napada Veliko Britanijo. Med Rimom in Berlinom vodijo živahno izmenjavo misli o korakih, ki bi jih bilo treba storiti. Hitlerjevo pismo Mussoliniju

obsega celo vrsto samih predlogov. V Berlinu so povsem gotovi, da obstaja popolno soglasje med Berlinom in Rimom glede obrambnih ukrepov. Zaradi odnosov med Anglijo in Nemčijo si ne dela nihče več iluzij. V Pragi so našli listino, ki dokazuje, da je bila Anglija v živahni zvezi s češkimi državniki s ciljem, da pri prvi priliki zopet pripomore k vstajenju Českoslovaške v stari obliki. V Berlinu trdijo, da bodo te listine kmalu objavili.

Berlin, 23. marca. »Deutsche Diplomatische« - Politische Korrespondenz, ki je polslužbeno glasilo nemškega zunanjega ministrstva, posveča daljši članek nervoznosti, ki je zadnje dni nastala zaradi dogodkov v Srednji Evropi, kakor tudi poskusom angleške vlade, da »Nemčijo obkroži«. List ugotavlja, da »vzhodne in južnovzhodne države angleškemu vabilu ne bodo sledile, da ne bodo podlegle zapeljevanju, da bi se oslanjale na kakšne skupine, ki se jim ponujajo, marveč da bodo v spoznanju svojih lastnih interesov nadaljevale svoje naravne odnose, ki služijo zdravemu gospodarstvu in miru.«

Mnogo bolj jasno se glede angleških poskusov organizirati fronto proti nemškemu razmahu, izraža glasilo nemškega zun. ministrstva »Börsenzeitung«, ki pravi, da je razveseljivo, da »male države le niso vgriznile v vabo, ki bi lahko pomnila

neizbežen samomor. Res, ni mogoče zanikati, da je med malimi evropskimi državami nezaupanje do Nemčije naraslo. Toda velik del teh malih držav se nahaja v sretnem položaju, da gojijo že dalj časa prijateljske odnose z Nemčijo. Semkaj spadajo ne samo nekatere južnovzhodne države, marveč tudi skandinavske in balt-ske države, Nizozemska in Švica. Ne s političnega ne z zemljepisnega, zgodovinskega ali narodnostnega stališča se da njihov položaj primerjati s Češko-Slovaško. Sedaj, ko je Nemčija s priključitvijo Češko-Slovaške nekako zaokrožila svojo posest v Srednji Evropi, ni več nobene težave, da ne bi tudi druge male države, ki so njene sosedbe, iz norega ravnotežja potegnile vsaka svojo korist. Če s tega stališča motrimo položaj, prvi list, potem je angleško povabilo tem malim državam, naj se priključijo protinemški fronti, zares samomor.«

Nemčija potrebuje petrolej

»Nemčija potrebuje romunski petrolej«, tako nadaljuje »Börsenzeitung« svoja razmišljanja, »a Romunija potrebuje naše stroje in naše industrijske izdelke. Romunija bo z novim rudarskim zakonom odprla nove razvojne možnosti tudi nemškemu gospodarstvu, da se bo udeleževalo izkoriščanju petrolejskih vrelcev, saj ima nemška industrija na razpolago vse, kar je potrebno za pridobivanje petroleja. Medtem ko hoče angleški kapital, ki je vložen v romunski petrolejski industriji, za svoje sodelovanje visoke obresti, Nemčija tega neče in bo zadovoljna samo s petrolejem, namesto obresti pa bo Romuniji nudila ugodnosti pri dobavi industrijskih potrebščin.«

»Nemčija bo v bodočnosti predvsem tam kupovala, kjer bo našla tudi simpatično razumevanje za svoje življenjske nujnosti.«

Sovjetska Rusija zvrča na Anglijo odgovornost za snovanje „protinemske fronte“

Moskva, 23. marca. TG. Sovjetska uradna poročevalna agencija »Tass« objavlja v zvezi s prizadevanji angleške vlade, da bi zbrala okrog sebe fronto miroljubnih držav, naslednje uradno poročilo:

»Po inozemskem časopisu se je razširila vest, da je sovjetska Rusija nedavno Poljski in Romuniji ponudila svojo pomoč za primer napada od kakšne tretje strani. Ta vest ni resnična. Niti Poljska niti Romunija nista sovjetske vlade prosili za kakšno pomoč, kakor tudi nista sovjetske vlade obvestili o obstoju kakšne nevarnosti, ki bi jima grozila.«

»Res pa je, da je dne 18. marca angleška vlada opozorila sovjetsko vlado, da so resni razlogi za mišljenje, da se pripravlja oborožen napad na Romunijo. Vprašala je sovjetsko vlado za stališče, ki bi ga v tem primeru zavzela.«

»Sovjetska vlada je v svojem odgovoru na angleško vprašanje menila, da bi bilo najbolje, če bi se sklicala konferenca vseh tistih držav, ki so najbolj zainteresirane, to je Anglije, Francije, Poljske, Romunije, Turčije in sovjetske Rusije. Takšna konferenca bi nudila najlepšo priložnost za razčiščenje položaja in bi pri tej priliki lahko vsaka od teh držav pojasnila svoje stališče.«

»Angleška vlada pa je na sovjetski predlog odgovorila, da čas za sklicanje takšne konference še ni dozorel.«

Madžarska — Romunija Grof Czaky hvali Jugoslavijo

Newyork, 23. marca. AA. Včerajšnji »Newyork Times« prinaša razgovor svojega posebnega dopisnika iz Budimpešte z madžarskim zunanjim ministrom grofom Czakyjem. Minister je izjavil, da ne verjame v kakšno vojaško pobudo, ne na pritisk Nemčije na Romunijo in tudi ne neposredno preko Madžarske. O sporu med Madžarsko in Romunijo zaradi Podkarpatske Rusije je Czaky izjavil, da bo vse storil, da se med obema državama ohrani dobra sosesčina in da se še izboljša.

Na koncu svoje izjave je Czaky še podčrtal zmerno stališče Jugosla vije, ki je vnovič dokazala, da je najtrdnější steber miru v tem delu Evrope.

Belgija ni sprejela nobenih zahtev od Nemčije

Bruselj, 23. marca. c. V Bruslju zanikajo vesti, da bi bila v zadnjih dneh nemška vlada dostavila nove izjave o Eupenu in Malmedyju, v katerih bi naj bila Belgija zajamčena last teh dveh pokrajin. V Bruslju izjavljajo, da niso bile v zadnjem času izmenjane nobene nove izjave med Belgijo in Nemčijo.

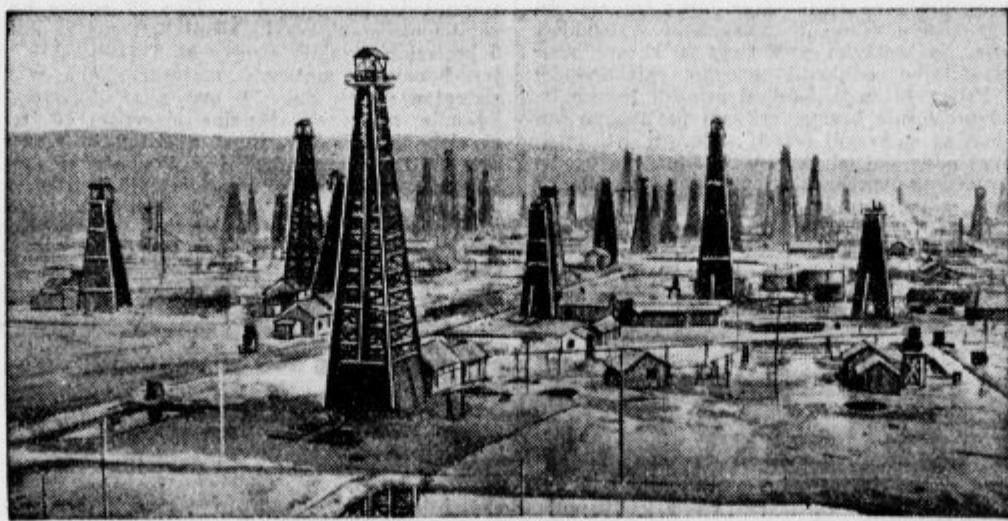
Rim, 23. marca. AA. Stefani: S kraljevim dekretom je imenovan za senatorje 25 generalov, med njimi bivši državni podčastnik za vojsko Bajostrochi in več poveljnikov, ki so se odlikovali pri operacijah za izgradbo imperija.

ALBUS terpentinovno milo

varuje Vaše perilo!

Dobliva se povsod!

Pazite na ime Albus!

Pogled na petrolejske vrelce v Ploestiju v Romuniji, okrog katerih je veliko diplomat. trenje vrelsil

K bolni materi stopi sin, mlad študent, ki si je pri javnih delih zaslužil svojo prvo plačo. Ves je vesel in razigran in tudi mati je vsa ponosna na svojega otroka ter si slika lepo bodočnost sinovo in svoje srečne stare dni pri njem. Čez nekaj ur stopi v sobo policist, ki ji naznani, da se je sin pri gradbi ponesrečil in ni več med živimi. In mati? Par trenutkov strašne bolečine, potem pa besede: »Kar Bog stori, je vse prav storjeno, bodi hvaljen na veke...«

To nas spominja na znani dogodek iz svetovne vojne, ki so ga bili prinesli francoski listi. Mlademu vojaku je granata razbila nogo, da je kmalu izkrmavel. V svojo beležnico pa je zapisal s tresočo roko: »Vsak dan sem prosil Boga, naj me vrne domovini in moji materi. Vedno sem trdno upal, da me bo uslišal. Zdaj pa bom izkrmavel. Nič zato! Ostanem mu zvest, njegova volja je sveta...«

Takih kristjanov je treba našemu času, ki zahteva brezpogojne vere, zvestobe in ljubezni ter poslednje žrtve, naj bo še tako draga! Tudi na javni areni bo taka vera zmagovalno prestala vse borbe. To je vera celega katoličana, ki se ne zateka k drugemu orožju, kakor je ono, ki mu ga daje božji Duh.

Krošnjarijenje z manufakturo

Ljubljana, 23. marca.

Na vseh trgovskih zborovanjih čujemo vedno pritožbe trgovcev proti nelegalnemu kupčevanju posameznikov, ki je zavzelo izreden obseg. Vsi oblastni ukrepi doslej niso dosti pripomogli, ker se znajo krošnjariji spretno izogniti oblastni, da lahko vodijo svoje dobičkanosne posle naprej.

Zlasti se je razpaslo krošnjarijenje z manufakturnim blagom. Pri tem velikokrat nasedajo ljudje spretnim agentom, ki jim vsiljujejo blago za ceno, ki ne ustreza kakovosti. Pri tem se poslužujejo naravnost čudovito iznajdljivih metod. Tako smo slišali, da je nekdo prodajal po Ljubljani blago rekoč, da je to blago iz nekega vagona blaga, ki mu ga je uspelo rešiti pred zasledbo Češke pred Nemčijo in da je to njegov zadnji kapital, katerega ima in da ga mora takoj razprodati — seveda po primernih cenah.

V interesu legalne trgovine bi bilo umestno sploh prepovedati krošnjarijenje in prodajanje manufakturnega blaga po zasebnikih, ker ta način prodaje v veliki meri škoduje kupcem in prinaša škodo tudi trgovini, ki izpolnjuje svoje obveznosti do javnosti in države.

Cene v februarju

Po podatkih Narodne banke je znašal indeks cen na debelo (podlaga so cene v letu 1926 kot 100) 76,6, dočim je dosegel še januarja 1939 77,5, februarja lani pa 79,9.

To pomeni znižanje našega nivoja cen za 0,9 točke, kar je delno sezonski pojav, tudi lani so se od januarja na februar cene znižale od 80,2 na 79,9, torej za 0,3 točke. Ker pa je letos zmanjšanje znatnejše, bi bilo konjunkturalno sklepati, da je naš indeks cen usmerjen navzdol, kar odgovarja našim prizadevanjem za ustvaritev možnosti povečanja izvoza v devizne države, od koder dobivamo potrebne devize na nabavo surovin.

Istočasno izkazuje tudi indeks življenjskih stroškov, kot ga izračunava uradno zagrebško revije indeks za tri največja mesta v saviški banovini, znižanje od januarja na februar od 69,4 na 68,9 (podlaga so življenjski stroški v povprečju leta 1929 kot 100). Lani se je indeks življenjskih stroškov revije indeks zmanjšal od januarja na februar od 68,6 na 68,3.

V ostalih državah je bil indeks cen na dobo naslednji (v oklepajih podatki za januar 1939, vse na podlagi cen leta 1929 kot 100): Belgija 70,4 (71,0), Kijevska (Sanghaj) 165,5 (162,1), Danska 101,9 (101,9), Francija 109,3 (109,9), Italija (Milan) 98,7 (98,5), Norveška 99,3 (99,3), Anglija 84,8 (85,1), Švica 74,5 (74,9).

Zveza industrijcev

V četrtke 23. marca je bila seja uprave Zveze industrijcev pod predsedstvom g. Praprotnika. Na seji je bilo ugotovljeno, da slavi letošnja Zveza dvajsetletnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila namreč dne 9. februarja 1919.

Uprava Zveze industrijcev odobrava sporazum za volitve v Pokojniški zavod.

Poslovno poročilo Zveze je podal glavni tajnik g. dr. Adolf Golia. Bavi se je predvsem z deviznim položajem, ki povzroča nepravilne pri prekrbi industrije s potrebnimi surovinami. V debati, v kateri je sodelovalo več članov uprave, med njimi tudi gospod inženir Vladimir Remec, je bila sproti tudi misel, naj se organizira nabava surovin za našo industrijo na kompenzacijski podlagi iz držav, v katerih smo dosegli nabave plačevali z devizami. Tozadevno bo v prihodnjih dneh pri Zvezi industrijcev posebno posvetovanje izvoznikov in uvoznikov. Nadalje je g. dr. Golia poročal o razpravah v finančnem odboru ter plenumu narodne skupščine.

Končno je bilo sklenjeno, da bo glavna skupščina Zveze industrijcev v drugi polovici meseca aprila z običajnim dnevnim redom.

Bilance

Belgrajski kreditni zavod. Glavnica 3,0 (1,0), bilanca vsota 28,7 (40,2), bruto donos 2,0 (2,7), čist dobiček 0,8 (1,6) milij. din.

Trgovska industrijska banka, Belgrad. Glavnica 10,0, bilanca vsota 118,7 (101,1) s kavcijami vred, bruto donos 8,8 (7,7), čist dobiček 2,56 (2,1) milij. din.

Elektro Makiš, Belgrad. Glavnica 15,0, bilanca vsota 77,5 (66,1), bruto donos 14,17 (11,6), čist dobiček 0,5 (0,007) milij. din.

Palma karčuk, d. d., Zagreb. Bilanca za 1938 izkazuje pri glavnici 0,55 in bilancni vsoti 4,02 (3,3) milij. din čistega dobička 0,09 (0,11) milij. din brez prenosa, ki je znašal 0,37 (0,26) milij. dinarjev.

Tvornica papirja Milan Vapa, d. d. v Belgradu. Glavnica je znana od 35 na 31 milij. din. — V upravnem svetu so bili izvoljeni: Milan Vapa, dr. Milorad R. Gjorgjevič, dr. Ferdinand Gramberg, Dragomir Dragutinović in Ljubomir Cuković.

Državna tvornica letal v Kraljevu. Ministrski svet je odobril uredbo z zakonsko močjo vojnega ministra od državne tvornice letal v Kraljevu. Za tvornico bo ministrstvo vojske in mornarice — letalskotehnični zavod — odstopilo potrebna zemljišča v Kraljevu. Nadalje bo ministrstvo vojske — štab letalstva vojske — vplačalo 15 milij. din na tek. račun drž. tvornice letal v Kraljevu pri Drž. hipotekarni banki. Poslovanje bo financirano iz naročil vojnega ministrstva. Tvornice bo vodil poseben upravni odbor, kateremu predseduje upravnik Letalskotehničnega zavoda. Vodstvo podjetja je v rokah ravnatelja, kateremu stoji ob strani tehnični pomočnik in administrativnokomercialni pomočnik. Knjižgovodstvo je komercialno, ne kameralistično.

Vpisi v zadrugi register: Stavbna zadruga »Slovenski dom«, r. z. z. o. z. v Kočevju, »Dijaški dom« v Mariboru, r. z. z. o. z. j. (prvi član uprave dr. Alfonz Wankmüller), Slomškovo dom v Petrovčah, r. z. z. j. (prvi član uprave Prisljan Janko).

Povišanje vlog v nemških hranilnicah. V teku meseca so se hranilne vloge v nemških hranilnicah povečale za 236 milij. na 21,7 milijard mark. Vse vloge v Nemčiji so znašale pri hranilnicah 23,7 milijarde (od tega v Avstriji 1.302,9 milij. mark, na sudeškem ozemlju 0,7 milijarde mark).

Danes!
Za odrasle
in mladino

Shirley Temple
v filmu

„HEIDI“
po istoimenem romanu Johane Spyri.

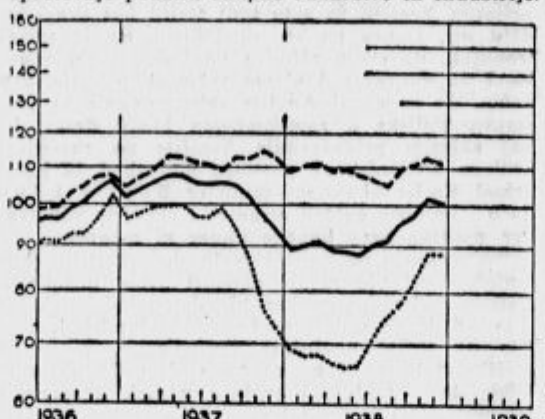
Gospodarstvo

Svetovna industrijska proizvodnja

Iz najnovejšega statističnega mesečnika Zveze narodov posnemamo o svetovni industrijski proizvodnji naslednje podatke (podlaga je proizvodnja v letu 1929, ki je vzeta kot 100):

Leto	Evropa	Sev. Amerika	svet. proizv.
1929	100	100	100
1932	71,0	54,4	63,8
1937	110,8	93,4	103,5
1938	109,4	73,8	92,7
1937 dec.	112,5	72,6	93,4
1938 dec.	111,3	88,2	100,8

Upoštevati je treba, da podatki za svetovno proizvodnjo ne obsegajo podatkov za Rusijo. Tudi upoštevajo podatki skupno rudarstvo in industrijo.

Naslednji grafikon nam kaže razvoj industrijske proizvodnje od sredine leta 1936 dalje. Zgornja črta predstavlja razvoj evropske produkcije, sred-

nja svetovno proizvodnjo, spodnja pa proizvodnjo v severni Ameriki (Zedinjenih državah in Kanadi). Iz njega je razvidno, da je evropska proizvodnja razmeroma zelo stalna, ker je padel najvažnejša industrijska država v Evropi Nemčija, ki skoraj več ne pozna konjunkturalnega nihanja. Največje so izpremembe v ameriški proizvodnji, ki najbolj točno odseva industrijsko delavnost. Tudi kažejo številk, da je po velikem padcu od jeseni leta 1937 dalje ameriška proizvodnja v sredi lanskega leta začela znova naraščati, vendar še ni dosegla stanja iz leta 1937. V januarju 1939 je znašal indeks industrijske proizvodnje v severnoameriških Zedinjenih državah 83,9, februarja pa 83,2, odgovarjajoče številke za 1938 so 67,2 in 66,4, za 1937 pa 95,8 in 97,5, vse na podlagi proizvodnje leta 1929 kot 100.

V posameznih industrijskih državah je bil povprečni indeks industrijske proizvodnje naslednji za zadnja leta (1929 je vzeta industrijska proizvodnja kot 100):

Belgija	69,1	93,6	70,0
Bolgarija	—	142,7	155,4
Čile	87,0	131,6	136,8
Danska	91,0	136,0	135,0
Estonska	78,3	138,7	145,5
Finska	83,3	155,0	152,5
Francija	77,6	82,8	76,9
Latvija	82,4	160,8	174,5
Norveška	92,7	127,6	127,2
Poljska	62,5	108,6	117,3
Švedska	89,0	149,0	146,0
Anglija	83,5	123,6	115,7
Nemčija	53,8	117,2	126,2
USA	53,8	92,2	72,3

Zborovanje trgovcev v Celju

Celje, dne 23. marca.

V veliki dvorani Narodnega doma v Celju je zborovalo večeraj okrog 120 trgovcev, članov Združenja za celjski, šmarnski in gornjegrajski okraj. Zborovanja se je udeležil okrajni podnačelnik g. dr. Hartman, vodil pa ga je predsednik Združenja g. Košir Ludvik iz Prekopa pri Vranskem. V svojem govoru je orisal težke razmere podeželskega trgovstva, kateri iz leta v leto peša, ker ga uničujejo ali davki ali pa nelojalna konkurenca in zadruge. Tajnik Združenj g. Coklin Tone je imel daljši referat o stanju trgovstva v teh krajih in o težkočah, na katere naleti trgovstvo baš v podeželju. Ministrstvo za finance je izdalo naredbi, da se bo pobirala pridobitina za težkoče leto na podlagi predpisov iz preteklega leta. Davčne uprave bodo pozvale vse one pridobitnike, pri katerih so ugotovile, da se je njih dobiček v preteklem letu za gotove procennte zvišal, da vkljub tej naredbi prijavijo svoje dohodke. Tudi oni pridobitniki, katerih se je morda dobiček v preteklem letu znižal za najmanj 25%, imajo pravico, da vložijo zmanjševalne prijave. Vsi trgovci bi bili upravičeni, da vložijo zmanjševalne prijave za pridobitino, kajti baš preteklo leto ni bilo prav rožnato za trgovino. Na področju Združenj je velik minus na dohodkih pri hmelju, v lesni trgovini pa so bile cene tako nizke, da niso dale trgovcu nobenega zaslužka. Sadej je obrodilo le v nekaterih krajih, zaradi kužnih bolezni so odpadli mnogi semlji in je trpela zaradi tega trgovina z živino. Na podeželju je vedno več trgovcev, ki jih uničuje previsoko obdavčenje, ker davčna uprava ne upošteva težkih časov. Na Združenje prihaja vedno več pritožb zaradi nelojalne konkurence, ki škoduje izredno podeželskemu trgovstvu in eksistenci trgovskih družin. Govora je bilo tudi o delitvi koruze in moke po občinah. Združenja so na pobudo članov, svetnika g. Cukala in g. Zdoška intervenirala pri Zbornici in opozorila bansko upravo na kvarno delovanje krošnjarijev. Intervencija je uspešna, kajti krošnjariji so bili izgnani iz Slovenije. Stavljen je bil tudi predlog, da bi trgovci zahtevali pri pristojnih občinskih upravah, da se vpletje pobiranje trošarin na blago, ki ga prodajajo krošnjariji. Ta trošarina naj bi se pobirala za vsako potovanje po dotični občini. Krošnjariji bi se morali pred začetkom prodaje oglašati na občini in plačati proti potrdilu odpadajoč znesek. Nabavljale zadruge drž. nameštencev prav pridno preureljajo svoja pravila po novem združnem zakonu, da bodo v bodoče lahko sprejemale kot člani tudi konzumente, ki niso državni nameštenci in da bodo lahko nečlani prodajale blago. Govora je bilo tudi o neki nabavljalni zadruzi, da je kupila veliko posestvo, na katerem bo pridelovala zelenjavo za svoje člane in gojila najbrže tudi kokeži zaradi jaje, s katerimi bo zalagala svoje odjemalce. Vprašanje združništva je danes za trgovino najnujnejše vprašanje. V preteklem letu se je pri Združenju ustanovila sekcija lesnih trgovcev. O tem smo že poročali. V sekcijo so bili izvoljeni znani lesni trgovci iz celjskega, gornjegrajskega in šmarnskega okraja. Ugotovljeno je bilo, da je baš v lesni trgovini veliko šušmarjev. V preteklem letu je bilo prijavičenih 52 ovadov. Predsedstvo Združenja je apeliralo na svoje člane lesne trgovce, da pričnejo sistematično in neizprosno preganjati šušmarje. Na sestanku v Mozirju so zbrani lesni trgovci odločno odklonili uvedbo splavarskega fonda. Prispevki za ta fond bi prinesli lesnim trgovcem precejšnje breme, pri tem pa nobene koristi, ker so splavarji, četudi sede pri isti mizi, le preveč oddaljeni od sklade. Sekcija čaka ureditve s mnogih vprašanj, ki so potrebna, da se jim prej rešijo, zato je tudi potrebno, da se vsi intenzivno oprimejo dela, če hočejo koristiti napredku v lesni trgovini.

Tajništvo Združenja je imelo v preteklem letu veliko dela. Od leta 1937, se je število član-

stva zvišalo od 582 na 641. V teh okrajih imamo 313 trgovin z mešanim blagom, 174 lesnih trgovin, 50 z deželimi pridelki, 26 z živino, 17 branjarji, 9 trgovin z usnjem itd.

V preteklem poslovnem letu je Združenje imelo 156.000 din dohodkov in 87.945 din izdatkov, tako da znaša presežek 68.154 din. Čisto premoženje Združenj je 278.026 din. Nato je bil sprejet preračun za tekoče leto. Predvideva 89.500 din prejemkov in prav toliko izdatkov.

Sledila je živahna debata, v katero so posegali številni trgovci. Član uprave g. Pavko je predlagal zborovalcem, naj se stavi v proračun večji prispevek kot dotacija za trgovske šole. Predsednik Združenja je pojasnil, da je dotacija itak zvišana, da pa je uprava intervenirala pri Zbornici, da bo ta posvetila v bodoče več pozornosti ravno tem okrajem.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Beneša Petra, zasebnega uradnika v Mariboru in Beneš Alojzije, narok za sklepanje poravnave 1. maja, terjatve je prijavit do 24. aprila.

Odlog plačil je dovolilo kmetijsko ministrstvo Hranilnici in posojilnici v Podzemlju, r. z. z. n. z. za 6 let od 1. aprila 1937 dalje; odlog velja za dolgovce, nastale do 1. marca 1937, obrestna mera 2% od 1. marca 1937 dalje.

Praktična gospodarska znanja. Gg. Petelin in Horn sta napisala 58 strani obsegaajočo knjižico s praktičnimi gospodarskimi nauki za III. razred ljudskih šol. Knjižica, ki jo je založila Banovinska založba šolskih knjig in učil, obsega dva dela: prvi del obravnava splošne gospodarske nauke (od pošte do denarja, železnice do telefona itd.), drugi del pa obsega poljedelske nauke. Oba dva dela imata mnogo praktičnih primerov in nazornih slik, tako da bosta dobro služila svojemu namenu.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani sprejema pismene z 10 din kolikovanje ponudbe za dobavo raznega papirja in drugih pisarniških potrebščin v približni vrednosti 47.000 din do 31. marca 1939 — 11 dopoldne. Pogoje za dobavo in vzorci so proti polnočmi takse 20 din na ogled v sobi št. 49 med uradnimi urami. Istotam se oddajajo tudi ponudbe (ali po pošti), ki naj bodo zapечатene in opremljene z opazko »Ponudbe za dobavo pisarniških potrebščin«. K številka 7/81-I-1939. Ponudbe, ki bi se vložile po tem roku, ne bodo prišle v poštev.

Dobave: Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 24. marca ponudbe za dobavo mehkih desk.

Dobave: Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 27. marca ponudbe za dobavo platna, usnja, voelka, sukanca in platinenih krp. — Strojni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. marca ponudbe za dobavo bakrenih cevi, medenastih pločevine in vrbovih šib.

Licitacije: Dne 25. marca bo pri peš. polku v Celju licitacija za dobavljanje mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra. — Dne 27. marca bo v pisarni referenta inženirje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objekta vojne bolnišnice v Mariboru; 30. marca za popravilo vrat in oken intendantskega skladišča v Mariboru — Dne 27. marca bo v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo razne ljudske hrane (riž, zdrob, makaroni, kikorija, suhe slive, suha grozdje, marmelada, jecmenček). — Dne 28. marca bo pri »Štabu utrjevanja« v Ljubljani licitacija za dobavo 5 krojaških šivalnih strojev in 5 čevljarških strojev, bencinske mešalice, motornege olja in konzistentne masti; dne 29. marca za dobavo 5000 kg mila za pranje, bencina in nafte; 30. marca za dobavo kramponov, lonat z držaji in rezervnih držajev ter bencina, olja in konzistentne masti; 3. aprila 10.000 kv. metrov jutje; 5. aprila razne krovne lenenke, lepila za lepljenje le lenenke; 6. aprila 28.500 kg bitumena. — Dne 28. marca bo v pisarni poveljstva drž. policije straže v Ljubljani licitacija za dobavo 29 zelenih zimskih bluz, 29 zelenih dolgih hlač, 280 zelenih zimskih

Borze

Dne 23. marca 1939

Svetovne efektne borze

Pariz: nov preobrat ter so se tečaji začeli dvigati.

London: splošno zboljšanje.

Amsterdam: splošna okrepitev.

New York: zboljšanje se je vzdržalo tudi v drugi polovici sestance.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Nemški čeki so tudi ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90, nadalje so v Zagrebu beležili za konec marca 13,80 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu in v Belgradu 30,65—31,35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.760.950 dinarjev, v Belgradu 3.914.000 dinarjev. V efektih je bilo prometa v Belgradu 2.577.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom

Amsterdam 100 h. gold.	2342,20—2380,20
Berlin 100 mark	1772,82—1790,08
Bruselj 100 belg.	742,75—754,75
Curih 100 frankov	995,00—1005,00
London 1 funt	206,80—210,00
New York 100 dolarjev	4398,00—4458,00
Pariz 100 frankov	116,70—119,00
Trst 100 lir	232,45—235,55

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 11,7825, London 20,8375, New York 445, Bruselj 74,90, Milan 23,40, Amsterdam 236,20, Berlin 178,90, Stockholm 107,40, Oslo 104,70, Kopenhagen 98,05, Sofija 5,40, Varšava 83,50, Budimpešta 87,25, Atene 3,90, Carigrad 3,60, Bukarešta 3,37, Helsingfors 9,1875, Buenos Aires 102,75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 462,50—465,50

v Zagrebu 461 —463

v Belgradu 465,50—466

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101, agrarji 61—63, vojna škoda promptna 462,50—465,50, begl. obveznice 89,50—90,50, dalmatinski agrarji 88,50—89, 8% Blerovo posojilo 98—99, 7% Blerovo posojilo 91—92, 7% posojilo državne hipotekarne banke 99—100, 7% stabilizacijsko posojilo 98—99. Delnice: Narodna banka 7600—7700, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—102, vojna škoda promptna 461—463 (461), begl. obveznice 96,75—90,50 (90,50), dalmatinski agrarji 90 blago, 4% severni agrarji 62,50 denar, 8% Blerovo posojilo 98 blago, 7% Blerovo posojilo 91,50—93 (93), 7% posojilo Drž. hipotekarne banke 99 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 100—102. — Delnice: Trboveljska 185—195, Gutmann 35 denar, Sladkorna tovarna Osijek 85 denar, Jadranska plovidba 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: vojna škoda promptna 465,50—466 (465,50, 464), begl. obveznice 89,50—89,75 (89,50), dalmatinski agrarji 89,50—89,75 (89,50), 7% Blerovo posojilo 91,75—92 (91,75) Delnice: Privilegirana agrarna banka 228 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen bač, srem. 160—162,50. Koruza bač., pariteta Vršac, sušena 104—105. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

„SLOVENEČ“

na 10 straneh,
je največji, naj-
boljši in najbolj
razširjeni slo-
venski dnevnik!

kap in 244 malih službenih pletenic. — Dne 4. aprila bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 200.000 kg kalijevega salitra.

Licitacije: 24. marca bo v pisarni »Štaba utrjevanja« v Ljubljani licitacija za dobavo raznih železnih klanf; 25. marca raznih žeblov. — Dne 24. marca bo v pisarni referenta inženirje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za oddajo del za popravila strelkovske instalacije na municijem skladišču v Zalogu.

Licitacije. Dne 15 aprila bo I. licitacija za dobavo in montažo instalacije centralne kurjave v poslopu Zavoda za strojništvo. Preračunska vsota je 606.532 din. — Nadalje bo dne 17 aprila I. licitacija za elektroinstalacijska dela in dobave v poslopu Zavoda za strojništvo. Preračunska vsota 181.690 din.

Madžarski uvoz lesa. S priključkom se preotalega dela Karpatske Ukrajine se bo preskrba Madžarske z lesom še nadalje izboljšala. Računajo, da je zadnja leta prišlo povprečno 180.000 do 200.000 kub. metrov lesa s plavi iz te pokrajine na Madžarsko. Zlasti je pomemben igličast les in računajo, da bo lahko z lesom Karpatske Ukrajine Madžarska krila letno 12.000 vagonov, dočim je lani znašal uvoz okoli 20.000 vagonov. Tudi z ogljem bo sedaj Madžarska bolj preskrbljena. Dobila bo letno lahko okoli 2500 vagonov oglja iz ukrajinskega ozemlja, tako da bo lahko krila z domačo proizvodnjo skoraj dve tretjini svoje porabe. Zlasti pa je pomemben priključek teh krajev, ker so zaloge lesa v Karpatski Ukrajini zelo velike.

Največčasnejši večerni vsi časovi!

Grandiozne epopeje kračinstva o življenju, smrti in vsajenju ZVELIČARJA!

KINO SLOGA tel. 27-30

Danes od 16., 19 in 21. uri. jutri in v nedeljo ob 10,30, 15., 17., 19. in 21. uri!!

Kralj kraljev

Nad 40.000 sodelujočih! - Naj-

dražji in najmonumentalnejši film vseh časov! Največje delo režiserja Cecila B. de Milleja. Pri izdelavi tega filma je sodelovala newyorška filharmonija!

Film, ki si ga mora ogledati vsak kulturni človek! Nabavite vstopnice v predprodaji!

Naši gozdovi in pogozdovanje

Minister za gozdove in rude je imel dne 21. marca v radiju naslednje predavanje:

Približno tretjino naše države ali nad osemsto tisoč hektarjev vsega zemljišča tvorijo gozdovi. Gozdovi se z višin čisto spuščajo v doline, kjer zavzemajo tudi poplavna področja rek, pogosto pa so tudi puste goličave, ki čakajo, da jih odpremo kulturi. Gozdovi predstavljajo veliko bogastvo in so imeli že od nekdaj priznano vlogo v gospodarstvu in v narodnem kulturnem življenju.

Dokler smo imeli lesa v izobilju, ga nismo preveč cenili. Pozneje, vzporedno z manjšanjem gozdnih površin, z razvojem industrije in sploh s kulturnim napredkom pa les stalno pridobiva na vrednosti. Letno dajo naši gozdovi 16.000.000 m³ lesa, naša notranja potreba pa se cení povprečno na 1 m³ na prebivalca. Previšek letne proizvodnje služi za izvoz. To pa je za položaj naše države v mednarodni izmenjavi velike važnosti.

Za kaj se vse uporablja les

Znana je uporaba lesa v gradbene namene, čeprav opa, kamen in železo čim dalje bolj izpodrivajo les. Vendar se les še vedno uporablja v ogromnih količinah v stavbarstvu. Zlasti v gorskih krajih je les še vedno glavno gradivo. Z večanjem naše železniške mreže naše železnice potrebujejo veliko prago in sicer do dva milijona komadov letno. Vodne zgradbe in dela v pristaniščih zahtevajo znatne količine lesa raznih vrst. Pri gradbi mostov je železo sicer v znatni meri izpodrinilo les, toda za manjše mostove in brvi je les še vedno neobhodno potreben, prav tako v ladjedelništvu. V rudarstvu je les neobhodno potreben za opornike in druge priprave. Pri telefonskih, brzojavnih in električnih napravah uporabljajo les v velikih množinah. Tudi naše poljedelstvo ne more obstojati brez lesa, prav tako razne kulture, kakor vinogradi, hmeljniki itd. Razne obrti potrebujejo les v znatni meri: kolarski, mizarški, sodarski, tesarski, sitarski itd. Od gozda je odvisna trgovina pohištva, industrija zabojev, škatenj, sodov, vžigalic, klinčkov, furnirjev, lesne volne itd.

Gozd je važen za kemično industrijo. Iz iglastega drevja proizvajamo celulozo za izdelavo papirja ali pa jo predelujemo v umetno svilo, smodnik, celuloid in druge izdelke. Suha destilacija daje kašo, iz katere izdelujemo metilni alkohol, aceton, razne kisline in razne druge proizvode, ki jih potrebuje industrija. Važna je tudi industrija tanina. Uporaba lesa v kemični industriji je toliko bolj pomembna, ker se uporablja le les slabših vrst, ki bi bil drugače brez vrednosti. Za kurjavo so potrebne ogromne količine lesa. Po mestih sicer premog izpodriva drva, ven-

dar se smatra kurjava z drvni za bolj zdravo. Po vaseh pa je les še vedno edini vir toplote.

Gozd — dobrotnik ljudstva

Poleg tega imamo še mnoge koristi od posrednih proizvodov gozda. Važno je izkoriščanje gozdov zlasti za planinske kraje. Gozd daje kmetu stelo, ki nadomešča dražjo slamo. Gozd tako poravnava nedostatke poljedelstva in daje možnost ljudstvu za obstoj v pasivnih poljedelskih krajih. Gozd podpira poljsko gospodarstvo. Treba pa je naglasiti, da je prehrana živine na račun gozda koristna samo tedaj, če je to v dopuščenih mejah. Pridobivanje smole je navezano na gozd. Smolo dobivamo iz borovih debel, iz nje pa terpeninov olje in kolofonijo, kar je oboje v industriji zelo važno.

Velikemu delu prebivalstva pridejo zelo prav gozdne jagode, maline, robidnice, gobe, kostanj itd. Vrednost teh proizvodov ni majhna. Težko bi bilo ugotoviti v številkah vse ogromne vrednosti, ki jih gozd daje. Gozd je eden glavnih virov narodnega blagostanja, posebno v gorskih krajih. Poleg neposrednih koristi, ki jih gozd daje, so zelo važne tudi posredne koristi za slehernega. Znano je namreč, da gozd zelo blagodejno vpliva na klimo, to je vreme svoje okolice. Gozd vpliva na zračno valovanje, zadržuje vodo in preprečuje naglo naraščanje vode ob dežju in tako varuje prebivalstvo pred povodnjami, gozd preprečuje naglo izpiranje in rušenje zemlje na strmih bregovih ter preprečuje hudournike. Gozd preprečuje ekstremit pri menjavi toplote in ravno od teh ekstremov je odvisno ali na gotovem kraju more uspevati ta ali ona vrsta rastlinskih kultur.

V gozdu se zrak prej nasrka vodenih hlapov, ker nastaja v gozdu prej in močnejša rosa kakor izven gozda. Gozd daje na ta način lastno vlago okolici, to je sosednjim poljem, kar je zelo važno za poljedelstvo. Gozd more vplivati tudi na zvišanje padavin: s svojim vplivom zmanjšuje hitrost in moč vlažnih vetrov in izliva dež. Gozd razbija močne vetrove in jim jemlje silo ter tako pred njimi varuje polje. Tako je mogoče mnogo kje vzgajati plemenite vrste sadja, kar ga varuje gozd.

Poleg klime je važna tudi porazdelitev vode na gornji površini zemlje, nastajanje izvirkov in reguliranje vodnega stanja v naših potokih in rekah. Tudi na to vpliva gozd ugodno. Gozdna tla zadržijo večje količine vode, ki si v spodnjih plasteh dela podzemelske rezervoarje in struje, da na gotovih krajih prihaja na dan v obliki izvirov. Zato v gozdnatih krajih nevihte in nalivi običajno ne povzročajo mnogo škode. Gozd ima vlogo čuvarja, ki varuje in zadržuje gornjo plast zemlje, da so naravne sile v ravnotežju in da se ne spremeni naravni red v naravi.

Ako se na takih krajih poseka gozd, nastajajo hudourniki, ki odnašajo zemljo tako, da prihaja na dan goli kamen. Še huje pa je, ker ti hudourniki nanašajo prst in pesek v reke, tako da se dviga njihovo dno, kar ima pri povodnjah včasih katastrofalne posledice, tako da se plodna polja spreminjajo v močvirja. Vse to moremo preprečiti, če ogrožene kraje ob pravem času pogozdimo. Gozd je tudi najboljši zaščitnik proti nastajanju snežnih in kamenitih plazov v visokih planinah. Gozd je tudi najboljši sredstvo za vezanje živega, to je premikajočega se peska. To dokazuje pogozditev Delibatskega, Golubaškega in pa Gjugjevkega peska v naši državi.

Gozd vpliva tudi na zdravstvene razmere naše države. Čisti zrak in čista voda sta glavna po-

goja za zdravje in tega je največ v gozdnih krajih. Gozdni zrak, svežost v gozdu in njegov mir krepi in pomirja živce ter krepi utrjenega ročnega in duševnega delavca. Mnogim bolnikom priporočajo bivanje v gozdnih krajih, kjer odpirajo sanatorije in zdravilišča, v katerih vsako leto tisoče in tisoče bolnikov išče in tudi najde zdravje in okrepitev.

Gozd krasí naše planine in jih dela privlačne za turiste, ki v velikem številu prihajajo občudovat prirodne krasote in se razvedrit v gozdnem miru. To je tudi važen činitelj v našem gospodarskem življenju, ki ima od turizma od leta do leta vse večje gnotne koristi.

Zaradi vseh teh lastnosti imajo

Gozdovi — značaj splošne vrednote

pa so zato kulturne države z zakonodajo omejile svobodno razpolaganje z njimi, da se obvarujejo interesi skupnosti in družbe.

Važnost gozdov pa se ni vedno dovolj cenila. Zaradi interesov posameznikov so upropaščeni gozdovi celih krajev in zaradi tega so oškodovane kulturno in gnotno cele pokrajine. Potem so prišli do spoznanja o važnosti gozdov. O tem moremo najti v zgodovini mnogo primerov, toda nam o tem govore mnogi primeri, ki jih najdemo pri nas doma. Tudi mi smo dobili pokrajine, ki so bile nekdaj pogozdene, ki pa so danes gole.

Z napredkom kulture se je tudi pri nas povečalo povpraševanje po lesu in ko so bile zgrajene ceste ter železnice ter je tako omogočen izvoz in vnovčenje lesa, se je izkoriščanje naših gozdov znatno povečalo. V razmeroma kratkem času so bile posekane velike površine gozdov. V mnogih primerih so iz lakomnosti za čim večjim dobičkom sekali neusmiljeno, niso pa računali s tem, da ima gozd dovolj odporne sile samo tedaj, če je dobro oskrbovan in da je obnova gozda, posebno v višjih legah, možna samo tedaj, če mlajša drevesa ščitijo stara debla. Ker tega zakona niso poznali, so bile opustošene ogromne površine.

Zaradi velike važnosti, ki jo ima gozd v življenju ljudstva, je tudi naš

Gozdni zakon

osvojil načelo, da se morajo obstoječi gozdovi obdržati, posekane kraje pa je treba takoj pogozditi in kultivirati gola gozdna zemljišča. Po istih načelih se vodi tudi naša gozdna gospodarska politika, ki skrbi v prvi vrsti, da se kapital, ki ga predstavljajo naši gozdovi, ne zmanjša in da bi ostal trajen vir narodnega blagostanja. Z napredkom gozdne kulture se narodni kapital veča in usposablja, da bo mogel tudi v bodočnosti kriti celokupno potrebo države po lesu in drugih gozdnih pridelkih. Zaradi naraščajočega števila prebivalstva se tudi čim dalje bolj veča potreba po lesu. Poleg notranjih potreb si moramo zagotoviti tudi v bodoče neki odvišek gozdnih izdelkov za izvoz, da bi našim pridelkom ohranili pridobljene položaje na svetovnih tržiščih in obdržali svoj položaj v mednarodni trgovini. Z ozirom na potrebo po tujih devizah in valutah je za našo plačilno bilanco to eminentne važnosti, ker tvorijo proizvodi gozda 20 odstotkov vrednosti, po teži pa 35 do 40 odstotkov vsega našega izvoza.

Vse to bomo dosegli le, če bomo v bodoče lepše postopali z našimi gozdovi, prostrane goličave in grmičevja pa moramo obvarovati pred živalskimi zobmi in pretvoriti te goličave v bolj

Spominski žig praške pošte. Za obisk kanclerja Hitlerja je poštna uprava češkega protektorata v Pragi izdala poseben žig na pisma. Besedilo pravi: »Obisk voditelja in državnega kanclerja 15. in 16. marca«

Puhmann-ov čaj

ublažuje kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37.
Ogl. reg. br. 15639/1936

vredne gozdove. S pogozdovanjem moramo vrniti proizvodnji okoli milijon hektarov opustošene površine, ki smo jo podedovali od naših prednikov.

Naša država posveča veliko pažnjo pogozdovanju goličav. Z gozdnim zakonom so določene glavne smernice tega dela in so določene dolžnosti državnih oblasti iz obveze lastnikov golih površin. Država tudi materialno podpira to delo. Poleg dela, ki ga izvaja v posebnih krajih v svoji režiji in na svoje stroške, država tudi v svojih nasadnikih vzgaja in brezplačno deli ljudstvu mladice, ki so potrebne za pogozdovanje, daje strokovne nasvete in odpisuje davke pogozdene površine. Toda kljub največjemu naporu države ne bo mogoče doseči zaželenih uspehov, ako se tudi najširši ljudski krogi ne prepričajo, da je gozd važen zaradi kolektivnih koristi in sicer ne samo za lastnika, temveč tudi za vse ljudstvo. Ljudstvo mora spoznati, da mora v lastnem interesu pomagati onim, ki pospešujejo gozd.

Da bi se dosegel zaželeni cilj in da se naši gozdovi obvarujejo pred neracionalnim zatiranjem, da se goličave spremene v gozdove, to je da se pogozdijo, je potrebno

Sodelovanje vseh slojev

vsega ljudstva, tako kmet kakor intelektualci je dolžan, da temu vprašanju posveti polno pažnjo, tako da bo zadostno potrebam ljudstva v bodočnosti.

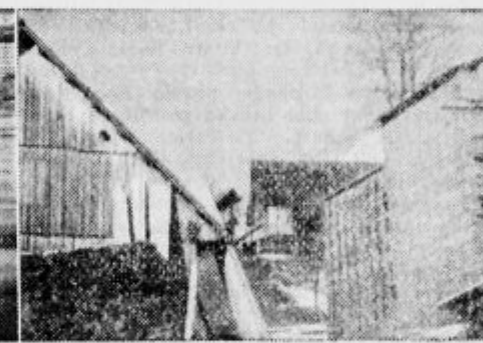
Dnevi sajenja drevja imajo ta namen, da po vsej naši državi potrkajo na vest vsakega državljanca naše države: da vsi prinesejo svoj obulaz za naše gozdove.

Ob koncu je minister izjavil:

»Ko otvarjam dneve sajenja drevja in propagande za pogozdovanje, bom kot minister za gozdove in rudnike srečen, če se te dni v vseh krajih naše države zasadi čim več gozdnih sadik in vseh krajih naše drage domovine, kateri bodo drevesa najlepši kras in ponos naše vseh.«

Les na žagah čaka na izvoz

CISTEK

Pythonska kača

Po resničnem sporočilu W. Slahn.

»Vedno, ko se spomnim,« tako je pripovedoval stari Blissing, »na doživljam v Buletonu, me spreleti groza in se ne morem dovolj načuditi, da sem ostal živ.«

»Blissing,« mi je dejal nekega dne moj šef, »v bližini Buletona, kjer sta stanovali s svojo etarejšo sestro, sta izginili dve deklici, ena desetletna in ena osemletna. Tale gospod, Mister Mainwaring,« pokazal je na mladega moža, temnopolvih las, ki mu je bilo morda sedemindvajset let, »vam bo na potu v Buleton vse potrebno pokazal.«

Gospod Mainwaring mi kajpada ni vedel kdovekaj povedati. Vse, kar mu je bilo znano, je bilo tole:

Nekako pred letom dni, odkar sta otroka izginila, je umrl njun oče, ki je bil bogat in ugleden mož. Mati je bila že dolgo mrtva in gospodinjala je najstarejša hči, osemnajstletna Dorothy. Odelej je skrbela za mlajši sestra starejša sestra, poučevala pa ju je neka učiteljica.

»Kaj je s premoženjem?« sem vprašal, »kdo je dedič premoženja?«

»Dediči so vse tri sestre po enakih delih. Deklice so pod varstvom dveh starih očetovih prijateljev, ki ne prebivata v Buletonu.«

»Kdo bi dedoval za deklicami, če bi te umrle?« sem vprašal, kolikor mogoče ravnodušno, kajti vprašanje je bilo važno. Mainwaring je zardel in se obotavljal odgovoriti.

»Če bi se,« je dejal naposled, »Dorothy — to je pravi gospodinji Maitlandovi — kar pripetilo, bi podedoval jaz več.«

»Najbolje je, dragi moj gospod, da nihče ne ve, da se pozna,« sem dejal, »nastanil se bom v prvem hotelu tega kraja. Če vas bo treba o čem obvestiti, vas bom že znal poiskati.«

Maitlandova hiša je bila velika in videti

udobna. Okoli nje se je razprostiral velik vrt in park. Oddaljena je bila le pol milje od središča mesta. Ko sem vprašal po gospodini Maitlandovi, so mi povedali, da je pri njej zdravnik. Počakal sem in takoj, ko je zdravnik odšel, me je gospodična Maitlandova sprejela. Globoko je bila preunjena vsled izgube mlajših sester. Prišla je, da bo vse storila, da ju rešimo. Dejala mi je, naj se ne strašim nobenih stroškov in mi hotela nakloniti visoko nagrado. Obljubil sem ji, da se bom kolikor mogoče potrudil in jo takoj obvestil, čim bi kaj zasledil.

Toda kje najti sled? Odkrito priznam, da nisem prav nič napredoval. Napenjal sem možgane, a našel nisem ničesar. Pogrešana otroka sta odšla po čaju na prosto, da bi se igrala. Nikoli nista smela prestopiti meje parka. Toda prepoved sta na tisti tajinstveni popoldan očitno prekršila, kajti neka kmetica, ki se je peljala z oslom iz mesta domov, ju je videla na glavni cesti. Ta del deželne ceste je na eni strani mejil na Mainwaringov park. Vzbudila se mi je strašna sumnja, a vendar se mi je zdelo neverjetno, da bi mož Mainwaringove vrste in položaja imel na vesti dvojni umor in snoval še tretjega reda pohlepa po premoženju. Toda razjasnitev se mi je zdela precej blizu, tudi sem zvedel, da je Mainwaringovo posestvo zadolženo. Toda kaka utemeljiti krivdo dozdevnega storilca!

V toku mojega bivanja v hotelu sem se često srečal z zdravnikom, ki se ni bil poročil in se je imenoval Carew. Poblizje sva se seznanila in nekega dne me je povabil, naj ga obiščem in si ogledam njegov zoološki vrt. Carew je kot samec prebival v vili, v bližini Mainwaringovega posestva. Pri obisku se je še pripetil malenkosten pripetljaj, ki me je nemalo začudil. Ranil sem si na želju pret, ki mi je začel kravatiti in prosil zdravnika, da mi ga obveže. Kako sem osupnil, ko je ta pri pogledu na kri prebledel in moral sesti.

»Gotovo vas preseneča tak čuden primer pri zdravniku; toda nepobito dejstvo je, da mi pogled na kri vzame vso moč.«

Ko sem nekega večera zapel hotel poročati gospodini Maitlandovi in sem se podal na njen dom, sem bil že na tem, da brezuspešno preiskovanje opustim. Izbral sem si, park mi je bil radi mojih preiskovanj dobro poznan, stezo, s katero sem si pot izdatno skrajšal. Vodila je skozi park

mimo gostega grmičevja in visokih dreves, dokler se ni pridružila vozni cesti, ki je peljala k hiši.

Ze sem hotel stopiti na to cesto, ko sem zapazil dve temni postavi, ki sta prihajali proti meni. Nehote sem se hitro umaknil v senco drevesa, da bi videl, kdo sta sprehajalca.

»Preneumno! Škropiti je začelo; stopiva, dragica, za trenutke pod drevo, da ne boš mokrala!« sem slišal govoriti moški glas. Bil je zdravnik, doktor Carew. Pa ko ga naj bi nagovoril s temi besedami?

»Ne bo dolgo trajalo,« je odgovoril deklinski glas, ki je mogel biti le od gospodične Maitlandove. »Toda, ljubi Georg, ali ne bi bilo bolje, da greš sedaj, vsak trenutek me lahko kdo opazi s teboj, a ti želiš, da ostane najina zaroka tajna.«

Tajnost ne bo dolgo potrebna, kajti moja praksa postaja čedalje uspešnejša in kmalu bom mogel dokazati, da te ne izbiram za ženo radi denarja.«

»Ne razumem, Georg, čemu je svet tako krivičen. Prepričana sem, da me ljubiš le radi mene same. Vsekakor se pa sedaj ne morem poročiti tako dolgo, dokler se ne pojasni usoda mojih mlajših sester!«

Globoko sem zajel sapo, prepričan, da sem našel sled. Premoženje se je delilo na tri enake dele; smrt obeh mlajših sester je potrojila premoženje njegove bodoče žene. Izplačalo se je, pribaviti dokaze o doktorjevi krivdi, kajti nagib je bil jasan.

Na njegov vrt je mejil velik vrt, katerega sem sklenil preiskati. Toda moja nočna preiskovanja so bila brezuspešna. Četrto noč sem vzel s seboj detektivskega psa in ga epustil, da se je prosto gibal po vrtu. Ko sva se približala stari uti za vrtnarsko orodje, je začel pes takoj cvileč nekaj iskati in grebeti po zemlji.

»Našel,« sem tiho vzdihnil. V tem hipu se me je nekdo dotaknil z roka. Hitro sem segel v žep po samokres. Obrnil sem se in zagledal pred seboj zdravnika.

»Pokličite nazaj svojega psa,« je rekel, vem, čemu ste prišli in kaj mislite, da ste našli. Toda, hvala Bogu, tako preprosto to ni!«

»Hočete s tem reči, da otroka živita?«

»Da, jaz sem sicer otroka ugrabil, toda umoriti ju nisem mogel. Skrita sta v moji hiši.«

Tako govorec sva šla proti zadnjim vratom

hiše. Bila so odprta. Vetopila sva in šla pa hodniku navzdol. Obstala sva pred nekimi vrati. Zdravnik je vzel iz žepa ključ, ga vtaknil v ključavnicico in odprl vrata. V tem hipu me je porinil ekozi vrata v praznino. Spotaknil sem se in padel. Vrata so se zaprla in ključ se je zavrl.

Zazdelo se mi je, ko da slišim nalahno sikanje. Ali se nahajam v oddelku »condoleška vrta« pri tem brezsrčnem človeku. Zaduhal sem vonj po kači. S stegnjenimi rokami sem prestopal. Spodtaknil sem se in padel. Tik pred usedom mi zašumi glasno sikanje. Stegnil sem roko in zgrabil za luskinast vrat ogromne kače. Takoj nato sem začutil, kako se je v kalobarih ovila okoli mene. Krepko sem stegnil roko pred sebe, da bi odtegnil njeno glavo od svojega obraza. Samokres sem imel v desnem žepu in ga z levico nisem dosegel. Izmenjal sem roki in bliskovito segel z desnico k etranskemu žepu suknje.

Zamani Eden avojev kačjega telesa se je prilegal nanj. Čutil sem, kako se je ovoj atisnil. Zdelo se mi je, da mi pokajo rebra. Kar se spoznalo — hvala bodi Večnemu — obroč za nekoliko centimetrov navzgor, tako, da sem mogel prijeti za držaj samokresa. Bil je skrajni čas, kajti moči so mi že pojemale. Ustrelil sem v kačje žrelo.

Slišal sem pok. Luskinst vrat mi je takoj spolznil iz roke. Neznosni pritisk je popustil. Kačji kalobarji so popadali z mojega telesa... lahko sem prosto zadihal.

Pol nezavesten sem se naslonil na zid. Ne morem več povedati, kako dolgo je bilo. Zvenk ključa, ki se je obrnil v ključavnicico, me je predramil.

Vrata so se za čevlji široko odprla. Bliskovito sem vtaknil nogo v vratno odprtino in se potuhnil. V tem hipu je svignila krogla mimo glave. Pomeril sem na moška pleča in sprožil... bil mi je to edini izhod. Zadel sem ga. Omahnil je in padel vznok.

Takšna smrt je bila prečastna za tega človeka. Če je namreč kdajkoli kdo zaslužil smrt na vsehli, je bil to gotovo doktor Carew.

Trupli otrok so našli, globoko zakopani. Po zdrobljenih kosteh je bilo lahko uganiti, kakšna je bila njuna smrt. Pomagal si je s pythonsko kačo, verjetno radi tega, ker ni mogel gledati krvi.

Pozneje sem zvedel, da sta se gospodična Maitlandova in gospod Mainwaring poročila.

Drobne novice

Koledar

Petek, 24. marca: Gabrijel, nadangel; Simon, mučenec.
Sobota, 25. marca: Oznanjenje Marije Device.

Novi grobovi

† V Trbovljah je v starosti 69 let umrl gosp. Matija Geršar, uradnik Trboveljske premostitvene družbe v pokopju in posestnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† V Stični je v 67. letu umrl gospod Avgust Karlinger, gostilničar, posestnik in bivši načelnik gostilnišarske zadruge. Pogreb bo danes ob 10 popoldne iz hiše žalosti v Ivančini gorici pri Stični na župno pokopališče v Stični.

† V Ljubljani je v 92. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospodična Uršula Turk, trgovka in posestnica. Pogreb bo danes ob 4 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališču k Sv. Križu!

† V Mariboru je umrla, stara 50 let, zasebna uradnica gđ. Marica Kemperle, doma iz Hudejuzne na Tolminkem. Pred vojno je službovala dolgo vrsto let na Dunaju, po vojni pa v Mariboru. Sodelovala je svoj čas mnogo v slovenskih društvi na Dunaju in je bila zaradi svojega odkritega in blagega značaja pri vseh, ki so jo poznali, priljubljena in spoštovana.

Naj jim sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Na Ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu sta bila diplomirana gg. Azman France iz Trsta in Ziberna Viktor iz Divače. Čestitamo!

Na gospodarsko-gozdarski fakulteti v Zagrebu je bil diplomiran g. Lovko Alojzij iz Brezji pri Cerkljici. Bil je agilen član društva Akd. »Danice«. Iskreno čestitamo!

Ženski svet daje prednost našim elegantnim, lahkim, robu-prostim odloam, katere se nabavijo pri

Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

Velikonočni dar v obliki slovenskih knjig pripravljamo v zbiru Prosvetna zveza za slovenske delavce, ki žive v Rljanju, Merovo, Boljevac, Bogovina, Bor, Vrška Cuka, Avranica, Knjaževac in Negotin. Ti delavci silno pogrešajo slovenskih knjig. Zato trkamo na dobra srca, da darujejo že prebrane knjige za delavstvo v zgoraj imenovanih krajih. Vsaka knjiga je dobrodošla, posebno pa prosimo za mladinske knjige. Prosvetna zveza je pripravljena poslati tudi na dom po knjige. Velikonočni pirbi v obliki knjig bodo odposlani na veliki teden v imenovane kraje, da jih naši delavci dobe že za velikonočne praznike. Darujte torej knjige za slovenske delavce!

Izseljenjski zbornik Družbe sv. Rafaela podaja v prvem delu naše dosedanje delo za našo deseto banovino, za slovenko kri na tujem. Drugi del podaja v adresarju našega izseljenstva prepleto sliko organizatoričnega genija naših slovenskih izseljencev. Vsakdo bo vesel te knjige. Velja 20 din. Naroča se pri Družbi sv. Rafaela, Ljubljana.

Učiteljsko litjskega okraja opozarjamo na ustanovni občni zbor litjske podružnice Slomškove družbe v soboto, 25. marca v Ljubljani, Alekandrova cesta 10, dvorišna stavba, I. nad. Pripravljalni odbor.

Izpremembo rodbinskega imena je dovolila kr. banska uprava dravske banovine Ivici Prosen-Horak, rojeni in pristojni v Ljubljano, v Horak.

Nove telefonske relacije. V prilogi »Službenih novih« št. 64 so objavljene na str. 240 nove telefonske proge, ki jih je dovolilo ministertvo pošte za nekatera mesta v naši državi in v kraljevini Italiji.

Prepovedan tisk. Službene novine št. 64 objavljajo, da je drž. pravdnik v Zagrebu prepovedalo prodajati in širiti knjigo z naslovom »Požrtvovana borba krajskih seljaka za demokratijo i politiku narodnog sporazuma«, ki je bila tiskana v Zagrebu.

Prekinjena zveza med Zemunom iz Parizom. Zaradi okupacije Češke in Moravske po nemških četah je že več dni prekinjena zračna poletna zveza med Zemunom in Parizom, ki jo vzdržujejo letala francoske družbe »Air France«. Tisti dan, ko so Nemci zasedali Češko in Morav-

ske, je letalo, ki je polno potnikov peljalo iz Zemuna proti Budimpešti, nenadno dobilo obvestilo, da se ne sme spustiti v Budimpešto, naker se je letalo, ki je letelo že nad Madžarsko, vrnilo v Zemun. Od tedaj še ni upostavljena zveza s Parizom, ker do daljne odredbe ne smejo nad Češko in Moravsko letati nobena letala. Letala te linije lete sedaj samo iz Bukarešte čez Zemun in Budimpešto do Dunaja in nazaj, na drugi strani pa lete letala samo med Parizom in Strassburgom.

Slovo požrtvovalne zaščitne sestre. Iz Lukovice nam poročajo: Premeščena je bila od Zdravstvenega doma v Lukovici v Maribor zaščitna sestra Bezenšek Lojzka, doma iz Frankolovega, ki si je v svojem sedemletnem službovanju, opravljajoč svojo etanovsko dolžnost vedno vestno in skrbno, pridobila spoštovanje in naklonjenost ne samo gojenk ter tistih, ki so etalno obiskovali tukajšnji Zdravstveni dom, temveč tudi vsega okoliškega prebivalstva. Njej v nadzorstvo in varstvo izročeni rejenčki so imeli v njeni osebi pravo ljubečo mater, ki je zanje žrtvovala vse. Pri opravljanju dolžnosti je šla vedno ravno pot, brez ozira na desno ali levo. Za primer obolenja kakšnega rejenčka je bila ona kot zaščitna sestra vedno in ob vsakem času na razpolago rejenkam za nasvet ter je dejansko tudi sama žrtvovala noč kjerkoli in kadarkoli pri bolnem rejenčku. Njena premetitev nas je zadel v živo, to pa še zlasti zaradi njene nesebičnosti, popularnosti in lojalnosti. Na novem službenem mestu ji želimo vsi obilo sreče, zdravia in zadovoljnosti. Za njeno veliko skrb, ljubezen in požrtvovalno delo nasproti rejenčkom, ki so izgubili z njeno premetitvijo svojo najboljša zaščitnico, pa bodi plačnik dobrotljivi Bog!

Ave Maria Koledar za l. 1939 je silno zanimiv. Vsakdo ga bo vesel. Se nekaj iztisov imamo na razpolago po 30 din. — Družba sv. Rafaela.

Popravek. V osmrtnici z dne 21. marca t. l. se ima pravilno glasiliti ime pokojnega: Alojz Medvešek in ne Medvešek, kot je bilo pomotoma objavljeno.

V petek, dne 31. marca 1939 od 8 do 11 bo tretji redni pregled motornih vozil za območje okrajnega načelstva Ljubljana-okolica v Ljubljani, Grudnov nabrežje št. 17, pred poslopjem oddelka za kontrolo mer. Dohod s Sv. Jakoba trga po Zvezdarski ulici, ker je cesta na desnem bregu Ljubljane zaprta. Okrajno načelstvo Ljubljana poziva vse lastnike motornih vozil, da pravočasno pripeljejo vozila na kraj pregleda.

Dravska sekcija Jugoslovanskega veterinarskega združenja ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 25. marca 1939 ob 9 popoldne, v prostorih hotela Union v Celju. Vabljeni so vsi tovarši, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. Odbor.

Nesreča otroka. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 7letno Anuško Lukančičovo, hčerko strojarskega pomočnika iz Stožice 156. V Stožicah so se otroci igrali na travniku. Med igro je Anuška padla ter si zlomila ključnico.

V Ameriki zasul sneg našega rojaka. V Utahu v Ameriki se je dogodila strašna nesreča. Snežni plaz je odnesel hišo družine Tomas in s hišo vso družino, mater vdovo, štiri sinove in dve hčerki. Tri sinove in hčerko so odkopali še žive, en sin se je sam rešil, mater in drugo hčerko pa so odkopali mrtve. V bližini je imel Slovenec Janez Bizjak kabino, ki jo je sneg tudi zasul. Bizjaka so odkopali dva dni in ga našli mrtvega. Rajni je bil doma iz Postojne, kjer zapuška ženo, sina in hčerko.

Po pogosti nasečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zavzete na tešče, z lahkoto doseči izpraznevanje črev in urejeno delovanje želodca »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S br. 30474/35.

Vodne ptice ob Savi. Ljubljanski upokojenci, ki se sprehajajo ob bregu Save med Ježico in Tacnom, skoraj vsaki dan opazujejo velike jate vodnih ptic, posebno divjih rac, ki se selijo nazaj na sever, pa se ustavljajo ob bregovih Save, kjer imajo mir. Te dni so letale nad Savo nad črnim mostom tri jate rac, ustavile so se pa tam tudi štiri čapljice, ki so iskale hrane v vodi.

Kuhinjski recepti zanimajo vsako gospodinjico. Ne zadostuje znanje dobrega kuhanja, če ni dobrega recepta. Tako tudi ne zadostuje znati prati brez dobrega mila. Uporabljajte domače terpenitovno milo »Oven«. To vam priporoča na tisoče gospodinj.

Putnikova poročila. Izlet na Jadran v obiskom Sušaka, Raba, Crikvenice in Opatije pri-

reja Putnik o veliki noči od 6. do 11. aprila. Odhod iz Beograda 6. aprila ob 14, iz Zagreba ob 23. Hotelska oskrba za ves čas izleta 500 din. — Velikonočni izlet v Sofijo in Plovdiv se prireja od 7. do 13. aprila; v Grčijo pa, z obiskom Soluna, Aten, Maratona in Korinta, od 4. do 11. aprila. — Na veliki ladji »Kraljica Marija« bo priredil »Jugoslovanski Lloyd« potovanje po Sredozemlju od 1. do 22. aprila in krajše potovanje po Jadranu od 21. do 30. aprila. Za prvo potovanje sprejema Putnik prijave do 20. marca, za drugo pa do 8. aprila. — Skupina madžarskih častnikov bo obiskala v oskrbi Putnika vsa naša važnejša letovišča od 15. do 29. maja; skupina častnikov iz Švice in severnih držav pa od 28. maja do 12. junija t. l. — V Splitu bo na Bačevih kmalu odprt nov, moderen »Parkhotel Matković«. Vodstvo hotela prevzame znani strokovnjak, lastnik hotela »Slavije« v Splitu, g. Jozović. — Ogromen hotel, višek hotelske industrije, bo odprt 1. maja v Ulcinj, hotel »Koop«, last nabavljalne zadruge državnih uslužbenecv. Istotam dovršujejo tudi znani banovinski hotel. — V Budvi bodo 1. julija t. l. odprli belgrajski podjetniki nov hotel »Avalac«.

Po državi

Železniški promet med Zagrebom in Dalmacijo prekinjen. Na dalmatinsko-lški progi je pri Zrmanji obstal v snežnih zametih tovorni vlak. Poslali so na pomoč motorni plug, ki pa je na progi iztiril, tako je nastala popolna prekinitev zveze. Brzi vlak iz Splita, ki je kot zadnji vlak prišel v sredo v Zagreb, je imel polno uro zamude. Železniške oblasti z veliko vnemo čistijo progo, toda njihovo delo je zelo težko, kajti nagaja jim burja, ki brije v hitrosti 110 km na uro, zameti pa so na mnogih mestih visoki dva metra.

Izdelovanje novih lokomotiv v Slavonskem Brodu. Tovarna lokomotiv v Slavonskem Brodu je pričela lansko leto po naročilu prometnega ministarstva izdelovati deset novih lokomotiv v seriji. Nedavno je bilo nekaj lokomotiv že dograjenih in so napravili z njimi poskusne vožnje. Poskušna vožnja je dala zelo zadovoljive rezultate. V sredo je prispelo v Brod zastopstvo glavnega ravnateljstva državnih železnic, ki bo prevzelo izgotovljene lokomotive. Ostale lokomotive bodo tudi kmalu izdelane.

Snežni zameti v Bosni še trajajo. Sarajevo je glede cestnega prometa povsem odrezano od pokrajine, ker so vse ceste zasute z debelim snegom. Včeraj smo poročali o potniškem vlaku, ki je obstal v snegu na progi Nikšić-Bileća. Železniški delavci doslej še niso mogli rešiti vlaka iz snežnega obzema. Potniki, ki so bili v vlaku, so izstopili in se začasno namestili v okoliških vaseh. — V vasi Čukalu v sarajevski okolici je zmrznil 65-letni stari Stipo Matković. — Na Jahorini je sneg visok še dva metra.

Italijanski parnik nasledel. Na nekem rtiču otoka Zlarina pri Šibeniku je nasledel na pečine italijanski parnik »Gianpaolo« iz Trsta. Parnik je hotel pristati v šibeniški luki, kjer se je nameral preskribeti s premogom. Pri manevriranju pa je zadel ob pečine in nasledel. Parnik k sreči ni poškodovan, tako da je posadka ostala na njem. Parniku je odhitel na pomoč vojaški remorker »Ustrajnik«.

Prispevajte za Prosvetni dom na Prevaljah!

Avtomobil strmoglavil v močvirje. Na cesti Metković-Dubrovnik se je na mestu, imenovanem Bili Vir, pripetila strašna avtomobilska nesreča. Avtomobil bauksitnega društva »Continental« iz Splita, v katerem sta bila poleg soferja Miloša Nikolića še inž. Eugen Hiller in neka ženska, je na omenjenem mestu srečal dva avtomobila. Sofer je zavril avto, toda ker je bila na onem mestu cesta spolzka, se je avto prevrnil 3 m globoko v močvirje ob cesti. Vsi trije potniki so se v močvirju zadušili.

Smrtna nesreča železniskega čuvaja. Na železniški progi Velika Kikinda-Dragutinovo se je v eni preteklih noči smrtno ponesrečil 48letni železniški čuvaj Aleksandar Čudanov. Čudanov je šel po progi in ni zaznal za vlak, ki je privozil za njim. Lokomotiva ga je butnila s proge in naslednje jutro ga je našel neki tovarš v jarku poleg proge z razbito glavjo.

Nepoštena služinčad. Veletrgovec Walter Reich v Sisku je prijavil policiji, da mu je iz stanovanja izginilo srebrnine in drugih stvari za 35 tisoč dinarjev vrednosti. Preiskava je hitro dognala, da sta bili tatice Reichova kuharica in sobarica, ki sta ukradeno robo polagoma nosili shranjevat k svojim prijateljicam. Večino ukradenih predmetov je policija preskrbela trgovcu nazaj.

Cigani med seboj. V vasi Ivanje v bližini Zagreba živi precej ciganov. Eden od njih, Branko Nikolić, je, dasi poročen »pod vrbo«, dvoril lepi 14letni ciganki Mari, kar pa ni bilo všeč drugim ciganom. Dva od njih sta povabila Nikolića v gostilno, kjer sta izzvala prepiz z njim, naker sta ga prematila tako, da mu je počila lobanja. V brezupnem položaju so ga prepeljali v zagrebško bolnišnico. Pred vrati so, kjer leži, vztrajno sedi njegova žena in pretresljivo joka, čeprav ji je bil mož nezvest.

Zaradi dekleta izgubil življenje. V Bjelovaru je kmečki fant Vlado Bosanac ubil 18letnega Milana Kranja iz Sokolovca. Oba sta se zagledala v isto dekle, pa Bosanac ni mogel trpeti Kranjeve konkurence.

Nedeljski lovec

»Ali simulira ta zajec, ali pa se je sam ubil.«

Anekdota

Ko je bil Händel v Londonu učitelj glasbe, je prišel k njemu cerkveni pevec iz neke angleške

Ljubljana, 24. marca

Gledališče

Drama: Petek, 24. marca ob 8 pop.: »Upniki — na plan!« Dijaška predstava po globoko znanih cenah. — Sobota, 25. marca: »Kaj je resnica« Izven. Znižane cene. — Nedelja, 26. marca ob 3 popoldne: »Pikica in Tonček«. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol; ob 8 zvečer: »Upniki — na plan!« Izven. Znižane cene.

Opera: Petek, 24. marca: »Rory«. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. — Sobota, 25. marca ob 5 popoldne: »Materinska proslava Kršćanskega ženskega društva«. Ob 8 zvečer: »Werther«. Gostovanje Gostiča. Red B. — Nedelja, 26. marca ob 3 popoldne: »Pod lo goro zeleno«. Izven. Cene od 24 din navzdol. — Ob 8 zvečer: »Madame Butterfly«. Gostovanje Rosette Pampanini. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Petek, 24. marca: 11 Soleka ura: Velika noč naših pomorščakov (g. V. Pirnat) — 12 Iz domačih krajev (plošče) — 1245 Poročila — 13 Napovedi — 1320 Opoldanski koncert Radijskega ork. — 14 Napovedi — 18 Zenska ura: Klic časa sodobni ženi (gđ. Anica Lebar) — 1820 M. Ravel: Koncert za klavir in orkester (plošče) — 1840 Francoščina (g. dr. S. Leben) — 19 Napovedi, poročila — 1930 Nac. ura — 1950 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 20 Valčki (plošče) — 2030 Koncert. Poje gđ. Sonja Ivančič, igra Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 2230 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 24. marca: Belgrad: 20 Igra — 21 Preno — 2215 Plezna gl. — Zagreb: 20 Zbor — 2030 Papandopolove skladbe — 2130 Mandoline — 2220 Plezna glasba. — Sofija: 19 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda«. — Varšava: 1905 Zab. gl. — 2115 Simf. konc. — Budimpešta: 2010 Konc. prenos — 2210 Jazz — 23 Vojaška godba. — Trst-Milani: 17 Preno s akademije sv. Cecilije — 21 Spevo igra. — Rim-Bar: 21 Simf. konc. — Florencia: 2030 Verdijeva opera »Trubadur«. — Dunaj: 2010 Simf. koncert. — Königsberg: 2010 Večer zabavne glasbe Vratilava: 2010 Opereta »Nadpaznik«. — Lipsko: 2010 Ruska gl. — Köln: 2010 Vojaški večer. — Stuttgart: 2110 Simf. koncert. — Beromünster: 21 Nar. pesmi. — Strasbourg: 2015 Opera.

Prireditve in zabave

Materinska proslava kršćanskega ženskega društva bo na praznik Marijinega Oznanjenja v opernem gledališču točno ob pol 5 popoldne.

Prosvetno društvo Trnovo priredi na praznik Marijinega Oznanjenja, 25. marca ob 8 zvečer v društveni dvorani s sodelovanjem Marijinega vrtca »Materinsko proslavo« s pestrim sporedom. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 popoldne v Društvenem domu.

»Tujec« je naslov legende, ki jo uprizori Franciskanska prosveta MO na praznik, v soboto, 25. marca ob pol šestih popoldne in v nedeljo, 26. marca ob 8 zvečer v franciskanski dvorani. Opozarjamo občinstvo, da si rezervira vstopnice v predprodaji v pisarni Pax et bonum, telefon 43—63.

Za izvedbo Verdijevega Requiem za soli, zbor in orkester, vlada v našem mestu že izredno veliko zanimanje. Opozarjamo tudi občinstvo izven Ljubljane na ta koncert s pripombo, da si sedeže lahko pisмено naroče v knjigarni Glasbene Matic. Verdijev Requiem bo izvajal celotni ansambl Radio-Torino iz Italije pod vodstvom dirigenta Ahila Consola. Koncert bo v četrtek, dne 30. t. m. ob 20 v veliki Unionski dvorani.

Prihodnja produkcija drž. konservatorija bo v nedeljek, 27. t. m. ob četrtn na 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Nastopili bodo gojenci klavirskega, solopeskega oddelka in oddelka za čelo. Vstop v dvorano je dovoljen na podlagi natančnega sporeda, ki se dobi v knjigarni Glasbene Matic.

60 mladih fantov, članov Akademikega pevškega zbora v Ljubljani bo v ponedeljek 3. aprila t. l. v Unioinu zapelo najlepše pesmi od Jenka, Flejšmana, Hajdriha, Nedvéda itd. Dirigent g. Marolt France je s svojim zborom spet pripravil veem lep pevski večer, katerega ne sme nihče zamuditi, ker se v Ljubljani ne bo več ponovil. Idealni pevci zaslužijo v polni meri za ves njihov napar in veliko nesebično delo popolno priznanje, ki ga jim bomo dali s polnočestvilnim obiskom. — Predprodaja vstopnic se vrši na univerzi.

Predavanja

Na prosvetnem večeru Salezijanske prosvete na Kodeljevem, ki bo drevi ob 20 v mali dvorani Mladinskega doma, bo predaval g. L. Erjavec o potovanju po Italiji.

Sestanki

FO Ljubljana mesto. Pozivam vse člane, da se polnočestvilno udeležijo današnjega sestanka in društveni sobi Vzemne zavarovalnice točno ob 8. Predava duhovni vodja P. Zabkar.

Fantovski odsek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na katerega vabi vse svoje člane in prijatelje.

Občni zbor »Gradbene zadruge Martuljek v Ljubljani« bo v sredo, 29. marca t. l. ob 14 v semenišču. Člani vabljani!

Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 27. marca t. l. ob 9.30 v restavraciji pri »Sokolu«.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za akademsko izobražene žene se prično drevi točno ob četrtn na 7 v kapeli uršulnskega samostana v Ljubljani.

Naše dijaštvo

Duhovne vaje za akademikarke bodo v uršulinskem samostanu v Ljubljani v dnevi od 24. do 27. marca. Pričetek 24. t. m. ob 5 popoldne. 25. in 26. marca bo ob 8 sv. maša, govori pa ob 9 in 11 popoldne ter ob 5 popoldne. 27. marca ob 8 jutraj sklep.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

vasi in ga prosil, da bi mu preskrbel nameščenje. Čeprav Händel ni poznal tega človeka niti njegove glasu, vendar je pustil, da je pel ne samo v zboru, ampak tudi solo točke. Ko pa je pevec tako slabo pel, da ga je občinstvo izžvižgalo, je po končanem sporedu Händel dejal pevcu:

»Zelo mi je žal, dragi prijatelj, ampak vrnite se v svojo vaško cerkev. Ljubi Bog vam bo rad oprostil vaše slabo petje, brezbožni ljudje tu v Londonu pa nimajo nobenega usmiljenja.«

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Danes ob 20. najgrandioznejša umetnina v naravnih barvah

Snegulčica

Dodatek: CHARLIE CHAN V CIRKUSU Pozor!

in zvestih se tem škratov: Profesorček, Prepirljivček, Sramežljivček, Nagajivček, Zaspalček, Kihavček in Veseljakček, ki se bodo prebudili iz pravljice čez sveta in razveselili staro in mlado. Radi ogromnih nabavnih stroškov plačajo ctriol na 5 let polno vstopnic in za predstave ob polnoce velja znanec cene

Letalske zveze doma in z inozemstvom

V letošnjem letu se bodo vzdrževale naslednje letalske proge v naši državi:

Proga Zagreb-Borovo-Zemun. Začne obratovati s 1. majem in do 30. septembra ter je vozni red takle: Vsak dan (razen ob nedeljah) je odhod iz Zagreba ob 7, v Borovo prispe ob 8, v Zemun ob 8.40. Vrača pa se od 1. maja do 15. avgusta iz Zemuna ob 17.20, prispe v Borovo ob 17.55 in pristane v Zagrebu ob 19. Od 16. avg. do 30. septembra odhaja iz Zemuna ob 16.20, prispe v Borovo ob 16.55 in v Zagreb ob 18.

Proga Skopje-Niš-Zemun obratuje od 15. maja do 15. septembra. Odhod iz Skopja vsak dan (razen ob nedeljah) ob 6.20, Niš 7.10, Zemun ob 8.20. Vrača se iz Zemuna ob 16.10, prispe v Niš ob 17.15 in v Skopje ob 18.10.

Proga Belgrad-Sofija bo v prometu od 1. apr. do 30. septembra. Letalo odhaja iz Belgrada vsak torek, četrtek in soboto in se isti dan vrača. Odhod iz Zemuna ob 9, prihod v Sofijo ob 10.25 po srednjeevropskem času, odnosno 11.25 po vzhodnoevropskem času. Odhod iz Sofije ob 10.45, odnosno 11.45, prihod v Zemun ob 12.40.

Proga Belgrad-Sarajevo-Dubrovnik obratuje od 15. aprila do 15. septembra vsak dan. Odhod

iz Beograda ob 9.50, iz Sarajeva ob 10.45, prihod v Dubrovnik ob 11.35. Vrača se iz Dubrovika ob 14.20, v Sarajevo je ob 15 in v Beogradu ob 16.05.

Proga Zagreb-Ljubljana bo v prometu od 15. aprila do 15. septembra vsak dan v obe smeri. Iz Ljubljane bo odletelo letalo ob 10.25 in prispelo v Zagreb ob 11.10, iz Zagreba pa odhajalo ob 14.40 in pristalo v Ljubljani ob 15.25.

Proga Zagreb-Split bo v prometu od 15. apr. do 15. septembra vsak dan v obe smeri in bo podaljšana do Dubrovika. Odhod iz Zagreba ob 11.55, prihod v Split ob 13, čez 10 minut odhod v Dubrovnik, kamor je prihod ob 14. Odhod iz Dubrovika ob 12.05, Split 12.55, prihod v Zagreb ob 14.10.

To so domače proge. Poleg teh se bodo vzdrževale še naslednje zveze z inozemstvom: Praga - Bukarešta - Belgrad - Zagreb - Benetke - Milan, Dubrovnik - Zagreb - Dunaj - Praga, Belgrad - Podgorica - Tirana, Bukarešta - Belgrad - Budimpešta - Dunaj - Praga - Strassbourg - Pariz - London. Poleg tega bo zemunsko letališče vključeno tudi v progo nemške Lufthanze Berlin - Dunaj - Budimpešta - Sofija.

Najlepši in najrazkošnejši velefilm sezone!

V glavni in naslovni vlogi lepa
Danielle Darrieux

Razkošje, sijaj in blesk s katerim je izdelano to reprezentativno veledelo francoske filmske umetnosti, napeto dejanje, ki kulminira v uspešnem atentatu na nesrečnega carja, intrige na ruskem carskem dvoru, igra, režija, fotografija; kratka edinstven, nepozaben in nedosegljiv film

KINO UNION tel. 22-21

Danes premiera! Predstave ob 16., 19.
in 21. uri

NEKRONANA CARICA

Katja Dolgorukova

Vstopnice si nabavite v predprodaji

Ljubljana

Romanje Slovencev v Rim

Za binkošno romanje Slovencev v Rim vlada vsesplošno zanimanje, saj je to potovanje izredno poceni in za nas Slovence važno. Poklonili se bomo sv. očetu Piju XII, zaprosili, da prišteje škofa Martina Slomška med blažene. Ogledali si bomo vse zanimivosti v Florenzi in Rimu ter se udeležili slovesne službe božje v cerkvi sv. Petra. Vsi izdatki, to je vožnja, hrana in stanovanje za III. razred, 850 dinarjev. Zeleti je, da se udeležijo tega potovanja zastopniki v narodnih nošah in naše mladinske organizacije v svojih krogih. V ta namen se jim vožnja zniža za 50 din. Za vse uradništvo, to je občinske, banovinske in državne uradnike je vložena prošnja na merodajne kroge za potreben dopust, ki se pa ne šteje v redni dopust, in pa za potrebno dovoljenje. Vsi potujejo na kolektivno, to je skupen potni list, za kar morajo priložiti vse podatke svojega rojstva, ime staršev, pristojnost občine in sreza ter dve sliki v velikosti 4x5 cm. Prijave sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva 7, do 1. aprila. Potovanje traja od 22. do 20. maja.

Obvezna telovadba vajencev

Po dolgi pripravi se je pričelo s telovadbo vajencev in to na podlagi zakona o telesni vzgoji ljudstva. Hvalevredno in potrebno je bilo to in mislim, da ni nobenega, ki bi načelno odklanjal telovadbo vajencev.

Vajenci so fizično mnogo zaposleni. Seveda pa stroke obrti, katerih se uče, mnogokrat kaj enostransko upljujejo na njihov telesni razvoj. Telovadba kot taka lahko oziroma bi morala popravljajoče posegati v ta proces. V razvojni dobi, v kateri se nahajajo vajenci, je telovadba nujno potrebna za harmonični razvoj telesa. Gotove disciplinske osnove se morejo pridobiti le s telovadbo. Vsi ti in še drugi razlogi so zelo tehtni in popolnoma opravičujejo uvedbo telovadbe.

Sam način, kako se izvaja telovadba in v katerem času, pa je brezpogojno zgrešen. Mislim, da je merodajnim činiteljem znano, kako je z vajenci? Vseeno bi ponovno navedel nekatera dejstva, ki se niso dovoljno upoštevala pri določevanju časa, kdaj naj bo telovadba.

Vajenci imajo dvakrat na teden obritni pouk in to do četrta na 7 zvečer. Telovadili bodo enkrat na teden po dve uri skupaj do 8 zvečer. Večina vajencev stanuje na periferiji mesta, tako da ima najmanj pol ure hoda do šole oziroma do doma. Na ta način pride domov šele okoli devetih zvečer. Iz delavnice pride opoldne domov okoli 1. Komaj poje, mora že oditi v šolo, iz katere pride domov šele okoli 9 ponoči. To nikakor ne gre.

Eno najvažnejših vprašanj nastane, kako je s prehrano v tem času? Fant v razvojnih letih vendar ne more ostati kar 8 ur brez vsake hrane. Kaj bo pri izstradanju pomagala telovadba? Na drugi strani je zopet tako pozno prihajanje domov škodljivo.

Človek se mora vprašati, kako je to, da pri vseh dobro namerjenih reformah, mora vedno vse neprijetnosti nositi vajenec? Kako je to, da se breme, ki naj prinaša koristi dvema, ne porazdeli pravično na obe strani pogodbenikov?

Povsem samo ob sebi je razumljivo, da bi bilo najprimernejše, če bi se telovadba vpeljala ob dnevih, ko vajenec nima obrtnega pouka. Mojstri bi ob 5 odpustili vajence z dela, ob pol 6 bi se pričela telovadba in nekako ob 8 so lahko že vsi vajenci doma. To bi bila kolikor toliko pravična rešitev. Obe strani morata nekaj žrtvovati. Vajenci bi z veseljem prihajali k telovadbi, ki bi pri taki vsestransko ugodni rešitvi prinesla res liste koristi, ki jih merodajni činitelji pričakujejo od nje.

1 Postna pridiga v stolnici. Drevi ob tri četrt na sedem so litanije. Ob sedmih Križev pot s pešjem in nato postna pridiga prevz. škofa g. dr. Rožmana.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik in v nedeljo, v kapeli Vzajemne zavarovalnice obakrat ob pol sedmih.

1 Narodni poslanec g. dr. Adolf Golia bo danes v petek med 5 in 7 popoldne na razpolago

Ljubljanskim volivcem JRZ v pisarni mestnega tajništva JRZ na Gospodarski cesti št. 10-1.

1 Narodnozgodnji tečaj Slovenske Straže bo nepreklicno v dneh 25. in 26. t. m. Vsi, ki so se prijavili, naj se ga udeležijo. Na prijave, ki bodo prišle po 24. marcu, se ne moremo več ozirati. Odbor.

1 »Kralj kraljev« od danes naprej v kinu Slogi. V zgodovinski filmski produkciji ne poznamo nobenega filma, pri katerem bi se potrošile za njegovo izdelavo večje vsote, kot je veljala izdelava gigantskega, monumentalnega filma »Kralj kraljev«. Ta film, pri katerem je sodelovalo nad 40.000 ljudi, je največja delo o življenju, trpljenju in smrti našega Zveličarja. Kino Sloga si je kljub visokim nabavnim stroškom nabavilo to filmsko delo ravno pred velikonočnimi prazniki, dasiravno so se vprav ob tem času naša največja mesta kar trgala za ta film. Ljudje s podožljem naj si vstopnice pisмено naroče, da se jim bodo rezervirala.

1 Shirley Temple v filmu »Heidi«. Zaradi njene naravne in privlačne igre je devetletna Shirley Temple danes upravičeno najboljše plačana filmska igralka v Ameriki. V njenem zadnjem, a tudi najboljšem filmu »Heidi« pa se nam mala umetnica predstavi z novo igro, ki ni priučena, ampak nam odkriva vso igralniško otroško dušo in srce. Otroška čustvenost in iskrenost, ki veje iz filma, bo zadovoljila mladino in odrasle. Film »Heidi«, ki je dosegel po vsem svetu največje priznanje, je posnet po istoimenskem romanu pisateljice Hohane Spyri, dejanje se godi v zasneženih Alpah in majhnem gradičku. V kino Matici se pred-

vaja »Heidi« od danes dalje — film bo nudil za praznike vsakomur najlepši užitek.

1 Premiera najrazkošnejšega filma iz življenja nekronane carice Katje Dolgorukove. V kinu Unionu bodo ljubljanci videli od danes naprej eno najlepših del francoske filmske umetnosti film »Nekronana carica« — Katja Dolgorukova. S tem reprezentativnim filmom so pokazali Francozi odlomek iz življenja ruskega carja Aleksandra II. ki se je tajno poročil s knežnjo Katjo Dolgorukovo, čeprav je ugovarjal ves dvor, kajti, Dolgorukovi so bili zakleti sovražniki Romanovcev. Kot poročno darilo ob priliki kronanja Katje za rusko carico je hotel car Aleksander dati ruskemu narodu ustavno svobodo, padel pa je kot žrtve atentata.

1 Za mestne reveže so darovali: g. Rudolf Barl, Večna pot 35, v počastitev svojega pok. sva-ka Matije Pelko, šolskega upravitelja v Toplicah pri Zagorju, 100 din; Plestenjakovi v počastitev pok. Franca Poženela 100 din. Za kuhinjo najbednejših v stari cukrarni je darovalo uslužbenstvo hidro-tehničnega oddelka kr. banske uprave 250 din v počastitev pok. ge. Helene Mačkove, a mestni socialni urad je v znamenje teh daril položil na krste vence v mestnih barvah. Počastite rajne z dobrimi deli! Za kuhinjo v cukrarni je g. Avgust Erklavc, trgovec v Povšetovi ulici spet daroval 50 kg zelja. g. Franc Hočevnar, gostilničar pri »Figovcu«, pa 150 din. Vsem dobrotnikom revnih izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

1 Želite naravno, zdravo vino? Potrudite se v Gradišče 10, Soteleček.

1 Za moške obleke — damske obleke; plašče, kostume kupite najugodnejše pri Jeločnik & Simončič — Ljubljana — Pred škofijo 13.

Maribor

Strašna smrt mlade deklice

V Vuhredski grabi se je zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 8-letne deklice. Posestnik in mlinar Franc Glaser iz Dobrove je zaposlen v Mravljakovem mlinu v Vuhredski grabi. Ko je jutraj prišel v mlin, se mu je čudno zdelo, da je v sosedovem stanovanju, v katerem stanuje Alojz Nerač, vse tako tiho. Vedel je sicer, da sta Nerač in njegova žena v Nemčiji, da pa sta doma obe Neračovi hčerki. Iz stanovanja je zaudaril tudi hud smrad po dimu. Pogledal je v sobo, pa se mu je nudil strašen prizor. Na postelji je ležalo gola truplo 8-letne Nerač Marije, strahovito opečeno, tako da je bila vsa površina trupla ena sama opekline in rana. V stanovanju ni bilo razen mrliča nikogar. Kmalu nato se je vrnila domov 12-letna Ivanka Nerač, ki je bila poprej odhitela iz samotne grabe k ljudem po pomoč za svojo ubogo sestro ter je pripovedovala žalostno zgodbo o nečreči:

18. marca se je Nerač Alojz napotil čez mejo v Nemčijo. Njegova žena ga je nekaj dni pričakovala, ker pa se le ni povrnil, je bila vsa v strahu za njegovo usodo, pa se je podala še sama za njim čez mejo, da poizve, kako in kaj je z možem. Doma je mati pustila svoji dve hčerki, 12 letno Ivanko ter 8 letno Marijo. Naročila jima

je, naj pazita na hišo. Ker matere in očeta ni bilo več dni nazaj, sta bila otroka v velikem strahu. Predvečernim zvečer je 12-letna Ivanka odšla iz hiše na bližnjo strmino, ter je gledala, če se ne bo od katere strani prikazala mati. Njena 8-letna sestra Marija je ostala doma v sobi ter je kurila v štedilniku. Naenkrat se ji je od plamena, ki je svinil iz štedilnika, vnela obleka. Vsa preplášena je zbežala iz hiše k bližnjemu potoku. Zaradi naglega bežanja pa se je ogenj na nečrečnici še bolj razpihal in še preden je pri-tekla do potoka, je bila že vsa v plamenih kakor živa bakla. Tik poleg potoka se je zrušila od bolečin in strahu na tla. Tedaj je prišla stara sestra, ki je ubožico polila z vodo ter pogasila ogenj. Nato jo je sama s težavo zanešla v sobo, strgala z nje preperle kose cunj ter jo dala v posteljo. Ni si upala zapustiti sestrice ter odhiteti po pomoč, da je čula pri ubogem otroku ter ji skušala lajšati bolečine, kakor je vedela in znala. Okoli 2 ponoči je mala Marija v silnih bolečinah umrla. Sestrica je potem čula pri mrliču vso noč, jutraj pa je odšla k svoji stari materi k Sv. Antonu, da ji sporoči žalostno novico. Tragična smrt nesrečne deklice je v vsej okolici vzbudila veliko sočustvovanje.

1 Slomškov dom v Studencih pri Mariboru. Pridni prosvetni delavci v Studencih pri Mariboru so se že pred leti odločili, da postavijo društveni dom, ki bo nosil Slomškovo ime. Na zadnjem, 37. društvenem obnem zboru, je bilo podano poročilo, koliko je akcija za gradnjo doma že napredovala. Za dom je izbran najlepši prostor, v kratkem se bo pričel spravljanje stavbni les in tudi nabiralna akcija lepo napreduje. Društvo bo v aprilu ali maju priredilo tombolo, katere čisti dobiček bo namenjen za gradbene stroške. Društveno delo v Studencih je postalo prav živahno, zato pa je potreba po lastnem prosvetnem domu postala toliko večja. Društvo in gradbeni odbor prosita prijatelje naših organizacij, da jima s prispevki priskočijo na pomoč in s tem sodelujejo pri gradnji tega potrebnega prosvetnega doma v delavskem predmestju.

1 Krščanska ženska zveza za Maribor in okolice ima v nedeljo, 26. t. m., ob 6 jutraj v stolni in mestni župnijski cerkvi svojo velikonočno pobožnost s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom. Sveto mašo bo daroval prevz. knezoškof gosp. dr. Ivan

Tomažič. Popoldne ob 5 bo blagoslov z darovanjem. Vljudno vabljeni!

1 Opozorjamo starše, vzgojitelje in socialne delavce, da bo drevi ob 20 v dvorani na Aleksandrovi 6 zadnje predavanje v vzgojnem tednu. Predava g. V. Jagodič iz Ljubljane o temi »Alkohol, največji vir socialnega zla« s skioptičnimi slikami. Vabimo vse, da se predavanja udeležijo v obilnem številu.

1 Razstava tržaških umetnikov bo odprta danes popoldne ob 11 v prostorih Mariborskega gradu. Razstava bo odprta vsak dan od 9 do 18 do 1. aprila. Opozorjamo ljubitelje umetnosti, da se udeležijo otvoritve.

1 Namesto venca na grob prelata dr. Kovačiča je podaril dr. Miroslav Ploj Zgodovinskemu društvu v Mariboru 200 din.

1 Iz sodne službe. Izprašani sodniški pripravnik dr. Milan Trampuš je premeščen od mariborskega okrožnega sodišča k okrajnemu sodišču v Ormož.

1 Fantovski odsek v Slivnici pri Mariboru priredi na praznik, 25. t. m., ob 3 popoldne v slivniški šoli akademijo s telovadnimi točkami in deklaracijami. Pridite in podprite delo katoliške kmečke mladine.

1 Na nocošnjem prosvetnem večeru na Pobrežju ob pol osmih zvečer v Slomškovem domu predava učitelj g. Čiček o vplivu okolice na vzgojo otroka. Vstopnine ni.

1 Štiri predstave v soboto in nedeljo v gledališču. V soboto in nedeljo bodo v mariborskem gledališču štiri predstave. V soboto, na Marijin praznik, popoldne se uprizar »Maturat«, zvečer pa popularna češka opera »Prodana nevesta«. V nedeljo popoldne je zopet »Prodana nevesta«, zvečer pa izvrstna komedija »Na ledeni plošči«.

1 SSK Maraton. Danes ob 18 seja tehničnega odbora v običajnih prostorih. — Načelnik.

1 V Dvorčakovih ulici — dve trinadstropni hiši. V sredo je bil v Dvorčakovih ulici komisijski ogled parcel, na katerih namerava zobozdravnik dr. Sedej postaviti letos dve trinadstropni stanovanjski in trgovski hiši. Z obema hišama bo za- zidana velika parcela poleg hiše trgovca g. Bele.

1 Smrtna kosa. V bolnišnici sta umrla 73 letni delave Leskovar Ludvik in 28 letni čevljarški pomočnik Rudolf Mordej. Na Koroški c. 56 je umrla 76 letna Matilda Kuralt. — Truplo ponesrečenega trgovca Feliksa Črčka iz Ljutomer, ki se je, kot smo že včeraj poročali, smrtno ponesrečil v sredo

popoldne ob priliki karambola na Meljski cesti, bo danes prepeljano v Ljutomer.

1 Zalosten primer Eleonore Kugy. Na žanek pod tem naslovom nam je poslal g. Josip Kugy po odvetniku g. dr. Avg. Reismanu naslednji popravek: Ni res, da so spravili mojo ženo na pol sestradano v mestno oskrbnišnico in da je bila v oskrbnišnico sprejeta zaradi slabe domače oskrbe, pač pa je res, da je moja žena že dalj časa bole- hala na arterio-sclerosi in da je njeno slabo te- lesno stanje bilo izključno posledica te bolezni. Ni res, da je policija ugotovila, da so resnične navedbe anonimnega pisma, v katerem je stalo, da je moja žena neprestano zaklenjena v stano- vanju, pač pa je res, da policija česa takega ni ugotovila in tudi ni mogla ugotoviti, saj je moja žena bila ves čas, odkar jo je bolezen priklenila na posteljo, stalno v oskrbi za to naprošenih oseb in v zadnjem času moje hčere, ki je nalašč zaradi tega prišla v Maribor. Zato tudi ni res, da bi bilo stanovanje zaklenjeno in da bi ji tudi sostanovalec in sosedje ne mogli pomagati. Ni res, da je bila moja žena vsa preplášena in da se je mene tako bala, da si ni upala policiji in sosedom ničesar povedati, nasprotno je res, da sem za svojo ženo vedno in posebno še v zadnjem času vestno skrbel in so jo zlasti v času njene bolezni obiskovali razni znanci, ki se jim ni nikdar čez mene poto- žila. Res je zato, da si je pisec anonimnega pisma na policijo dovolil grde izmišljotine proti meni.

Kugy Josip.

1 O priobčevanju popravkov je stol sedmo- rice B z 9. 2. 1926 Kl 470/26 razsodil takole: Ob- javiti se mora vsak popravek, ni treba, da po- pravljalec dokaže neresničnost članka; mogoče, da so dejstva, ki jih navaja popravljalec, neres- nična ali zavita — urednik jih mora ponatisniti.

1 V tuji hiši umrla od kapi. Ko je v sredo zvečer okoli 10 hotel iti lastnik hiše v Cankarjevi ulici 14 na Pobrežju na stranišče, je prestrašen od- skočil. Na stranišču je našel tujo nepoznano žens- ko, ki je bila mrtva. V hiši je nastalo strahovito razburjenje, obveščeni so bili tudi pobreški oro- žniki, ki so nenavaden slučaj naglo pojasnili. Mrtva ženska je bila 54 letna Marija Brus iz Nasipne uli- ce 18 na Pobrežju. Ime so ugotovili na podlagi bolniškega listka, ki so ga našli pri njej. Bolehala je že dolgo na srečo ter je hodila k zdravniku. Ko je v sredo zvečer šla po Cankarjevi ulici proti domu, ji je nenadoma postalo slabo, pa se je za- tekla v najbližnjo hišo. Tam pa jo je zadela srčna kap.

1 Dva posestnika pogorela. V Prepoljah je nastal požar v hiši posestnika Jakoba Rojčca. Go- spodinja je prebudo zakurila v štedilniku, pa so se od tega vnela smolnate treske. Veter je požar tako naglo razpihal, da se je vnelo tudi gospodars- sko poslopje ter hlevi sosedja Andreja Kirbiša. Škoda je zelo velika.

Gledališče

Petek, 24. marca: Zaprti. — Sobota, 25. mar- ca, ob 15: »Maturat«. Znižane cene. Ob 20: »Pro- dan nevesta«. — Znižane cene. — Nedelja, dne 26. marca, ob 15: »Prodana nevesta«. Znižane cene. Ob 20: »Na ledeni plošči«. Znižane cene.

Celje

1 Danes modna revija Danes popoldne ob pol petih in zvečer ob devetih bo predvajala trdka Sou- van — Co iz Ljubljane s posebnimi manekeni veliko- mestno modno revijo najrazličnejših oblek za dame in gospode. Revija bo v veliki dvorani kino Uniona in bo za Celje edinstven dogodek. Nad štirideset plaštev, toalet, promenalnih, večernih in sportnih oblek, ki jih bodo predvajali trije damski in dva moška ma- nekene, prikazuje najodličnejšo modno krojaško izde- lavo. Vsi modeli so izvršeni po zadnjih predpisih mo- de za pomlad in poletje 1939. Pri tej reviji pa sode- lujejo tudi ljubljanske modne trdnice I. Stegnar s krasnimi novimi klobučki, I. Kette z odličnim pribor- rom moške mode ter V. Seunig s prvovrstnimi čevlji. Vsi obiskovalci bodo gotovo prišli popolnoma na svoj račun, ko bodo uživali vse te krasne stvaritve modne umetnosti. Seveda ne manjka tudi vseh vrst sportnih, jahalnih in poletnih oblek, pa tudi najrazličnejše kom- binacije poslednje moške mode — kot n. pr. moder smoking, bel frak, sako brez ovratnika itd.

SAMO DANES

OB 16.30 POP. IN 20.30 ZVEČER

VELIKA MODNA REVIIJA

V VELIKI DVORANI KINO UNIONA
PRESKRbite SI PRAVOČASNO
VSTOPNICE!

1 Celjska razstava. Leta 1938. je zadruga pro- sila razne korporacije, naj se izjavijo za ali proti prireditvi v tem letu. Takrat so bili skoraj povsod po naši zemlji kulturne prireditve-proslave pod goslom »20 let Jugoslavije«. Zato smo to prireditve odložili, da bi priredili letos večjo prireditve. Ta naj bi bila od 29. julija do 6. avgusta. Na razstavi bodo sodelovali obrt, trgovina, kmetijstvo, rejci malih živali in organizacije. Razstava naj bi tudi pokazala razvoj mesta Celja in okolice v zadnjih 20. letih. Na ta način bi lahko pokazali razvoj obrti, industrije in trgovine ter sploh gospodarskega razvoja pod Jugoslavijo. Zadruga se bo potrudila, da bo omogočila tudi šibkejšim slojem udeležitva- nje na razstavi.

1 Administrativni tečaj celjske gasilske župe za začetne tajnike se bo pričel v nedeljo, 26. marca, ob pol 9 v celjskem Gasilskem domu.

1 Smučarski klub v Celju priredi na veliko- nočni ponedeljek medklubsko tekmo v smuku s Savinjskega sedla na Okrešeli.

1 Ureditev zdravniške službe pri poslovalnici OUZD v Celju. V ambulatoriju OUZD ordinirajo uradovi zdravniki vsak delavnik kakor sledi: dr. Cerin Josip od pol 9 do 11. dr. Drago Hočevnar od pol 11 do 1. dr. Cerin za odsotnega dr. Hribovška od 3 do pol 6. Vsem članom priporočamo ter tudi svojemcu, da se v večjem številu poslužujejo tudi popoldanske ordinacije od 3 do pol 6, da se v predpopoldanskem času prepreči prenatrpanost v ča- kalnici. Nedeljsko službo vrše menjaloke uradovi zdravniki. Vsakokratni dežurni zdravnik je napisan na posebni tabli pred vhodom v poslovalnico, ozi- roma v ambulatorij in dežurni lekarni. V nedeljo, 26. marca, ima zdravniško službo dr. Hočevnar v Kolenčevi ulici.

Oddelček madžarske vojske na ogrsko-poljski meji. Na levi poljska častna četa

KULTURNI OBZORNIK

Otokar Brezina

Ob desetletnici smrti največjega češkega pesnika
† 25. III. 1929.

»Kakor hod iz opojno dehtečih sob v stolnico na cvetno nedeljo...«

Ob tisočletnici smrti sv. Václava, ki je bil njegov krstni patron, saj se je Otokar Brezina prav za prav pisal Václav Jěbavý, na veliki ponedeljek 25. marca 1929, je umrl veliki, skoraj smemo reči: največji pesnik češkega naroda.

Pokopal ga je njegov prijatelj, duhovnik Jakob Deml, tudi velik češki pesnik, ob asistenci drugih devet duhovnikov. Isti Jakob Deml je tudi slavnemu sinu češkega ljudstva podelil svete zakramente za umirajočega.

Prijatelji in drugi častilci pokojnega pesnika O. Brezina so vedeli, zakaj je bil prav Jakob Deml poklican, da mu je prinesel zadnjo tolažbo in izkazal zadnjo čast, kakor jo daje katoliška Cerkva svojim članom.

Nekaj let namreč pred svojo smrtjo, ko se je čutil Otokar Brezina tudi že precej slabega, je poklical k sebi Jakoba Demla ter se je s solzami v očeh poslovil od prav tedaj bridko preskušnega, le deset let mlajšega pesnika. Tega dneva in slovesa Deml in njegov ožji krog ni pozabil do danes...

»Morebiti se ne bova več videla, zakaj umrljiva človeka sva; zato sprejmite moje besede kot mojo zadnjo voljo: Prosim Vas, ne zapustite katoliške Cerkve...«

V tistem trenutku Jakob Deml ni razumel te prošnje.

»Velika tolažba zame je, da je moje delo katoliško!« je pristavil Brezina in pogledal v prijatelja Demla, ki je bil ob teh besedah zbežan, zakaj niti v zadnjih sanjah mu ni prišlo nikdar na misel, da bi zapustil katoliško Cerkvo.

Brezina je prejel prijateljeve roke in jih poddržal v svojih rokah. Tedaj je Deml spoznal, da je Brezina mislil na smrt, ki je obema blizu in da izgovorjene besede niso bile namenjene njemu... ampak so bile kot oporoka velikega pesnika namenjene češkemu ljudstvu, da, vsemu človeštvu.

To je tisto, kar je Otokar Brezina še hotel in moral povedati svojim prijateljem in vsemu svojemu ljudstvu. Samo še to in nič drugega več! To pa je tudi pričakoval in vedel, da bo mož, kakor je Jakob Deml, njegovo oporoko v primeren času vestno sporočil prav tako, kakor mu je bila sporočena. Otokar Brezina namreč sam že več kot 25 let ni objavil ničesar več.

Šest knjig njegovih del — vseh šest bi obsegal en sam ne posebno obširen zvezek — je ostalo po njem. In njegovi razgovori s prijatelji v tihi samoti. Razgovori vseh razgovorov pa tvorijo besede, ki smo jih navedli.

Otokar Brezina je bil svojo pesem v zarji večnosti; bolj ko na zemlji je bila njegova duša ves čas neke na potu do nebes. Zato so ostale njegove pesmi večkrat zemljanom nerazumljive.

Koliko izmed njih ga je razumelo, ko jim je zapel pesem o upanju? »Najmočnejše življenje je življenje največje množice upov... Pa to življenje, ki se razvija v upih, to hrepenenje po gibanju in veselju v poletih, je le znamenje, da naše življenje ni sklenjeno samo v sebi in da živimo zaradi tujih upov svoje duše...« S takimi tihi mi upi se je Brezina sprejel po potih, po katerih je v daljni davni hodil Dante z Beatrice in na katere je mislil Prešeren: »Da srečen le je ta, kdor z Bogomilo — up sreče onkraj groba v srečo hrani.«

Otokarja Brezina ni plašila misel na grob.

Razstava bolgarskega umetnika v Ljubljani

Jutri, v soboto ob 11 dopoldne bo v Jakopičevem paviljonu otvoritev razstave planinskih motivov iz Bolgarije, predvsem Ryla planine, kakor jih je naslikal znani bolgarski slikar Pavel Francaliski, ki se sedaj mudi med nami. Razstava stoji pod pokroviteljstvom Slovenskega planinskega društva ter jugoslovanske bolgarske lige v Ljubljani. S tem je pokazano tudi na velike zasluge, ki jih ima slikar Francaliski tudi za naše planinstvo, kajti lani je imel v Sofiji ter v več drugih bolgarskih mestih razstave slovenskih planin, Triglav, Julijskih Alp in Kamniških planin. To razstavo v Sofiji je odvijal pesnik Pantelejev, ki prav tako ljubi naše planine in naš narod kot Francaliski. Tudi zdaj se mudi gospod Francaliski med nami, da pripravi novo razstavo naših planin v snegu. Zato je te dni preživel v Mojstrani, da poišče priležnih motivov, ki jih je posnel na platno in posnel v Bolgarijo kot navdih iz Slovenije. V zameno pa je prinesel s seboj to razstavo bolgarskih planin, ki jo odvarja jutri dopoldne v Jakopičevem paviljonu in kamor vabi vse, zlasti pa umetnike in častnike, kakor sam pravi »po bolgarski navadi«.

Umetnost, št. 7/8. — je posvečena grafiki Mihe Maleša. — Dve tretjini številke zavzema študija Staneta Mikuza o genetičnem razvoju grafike Mihe Maleša od začetkov iz časa šolanja v Pragi (1924) do zadnjih del. V tej študiji prikaže razvoj ene plati v umetniku, ki je postal nekako vodilni med mlado generacijo, ki je nastopila takoj po prvih ekspresionistih in se je udeležila pri Brömseju in Munch. Mikuž spremlja spreminjavo Malešovega umetniškega gledanja vseskozi v smeri, v kolikor se je od nikdar realističnemu svetu in se razvijal v miselnem svetu in slikanju subjektivnih dojemov življenja. Če mu je v začetku šlo za študij polne plastike in linije, se je potem prelomil v motivno tendenčno problematiko, ki pa jo loči od nemške tedanje mode živstvena lirika, v kateri je Maleš velik. V svojem razvoju je Maleš premagal dilemo: zunanji — notranji obeh svetov. Tej vsebinski dozorlosti se pridružuje tudi tehnična. Ta Mikužev prenos skozi grafiko Maleša, nekako nadaljuje njegove prežetke, kakor jih je začel v »Domu in svetu« z Jakečev grafiko, ter se uvršča tako z uspehom med naše umetniške zgodovinske kritike. Poleg te osnovne študije, ki je izšla tudi kot separat ter jo krasijo 35 reprodukcij Maleševih del. — Dru-

Smrt mu je kakor Prešernu prijateljica. »Upehani nad svetom podamo prijateljici roko, da nas popelje od tod. In naša smrt bo kakor smrt očede-nih ljudi: kakor hod iz opojno dehtečih sob v stolnico na cvetno nedeljo...« In v ponedeljek po cvetni nedelji je Brezina izdihnil svojo izčiščeno dušo.

Brezina zajema svoje besede in podobe najraje iz svetega pisma in iz katoliškega liturgičnega življenja. »Mistični cvet s češkega Parnasa« je Franc Grivec že kot bogoslovec ljubljanskega semenišča, naslovil svojo krasno in stvarno razpravo o poeziji Otokarja Brezina. Pesnik je za to razpravo v »Katoliškem obzorju« izvedel in je bil z njo presenetljivo zadovoljen. Tudi Tine Debeljak je napisal o njem večjo razpravo prav v letu Brezinove smrti.

Tudi naslovi sami njegovih pesniških zbirk razodevajo, da je Brezina muza hodila mistična rota od prvega početka do konca. »Tajmne dalky« (»Tajne dalky«), »Svitaní na západě« (»Svitanje na zapadu«), »Větry od pólů« (»Vetrovi od tečajev«), »Stavitelě chrámů« (»Stavitelji svetlišč«) in »Ruce« (»Roke«). Teh peto pesniških zbirk je izšlo v letih 1895. do 1901. Zadnje njegovo delo 1903 so esejli: »Hudba pramenů« (»Godba vrelcev«) ter posmrtno delo »Skrta do-gajanjac« (»Skrte dějiny«).

Z veliko večjo upravičenostjo kakor se je literarna kritika izrekla o sodobnem največjem češkem katoliškem pesniku, Jaroslavu Duzychu, smemo to reči o Otokarju Brezini, da je namreč njegovo krščanstvo, ne da bi se sam za to zavedal, tisto, kakor je sv. Františka Asiškega. Vsekakor je Brezina najznamenitejša podoba moderne češke književnosti.

»Pesniška dela Otokarja Brezine so vsa navdana z dihom one edine resnične umetnosti, ki je spomin preteklega in slutnja prihodnjega raja«, se je izrazil o njem literarni kritik Otokar Babler. Le škoda, da ta umetnik ni imel nobene-ga predhodnika, ki bi mu pripravil srca za ume-vanje njegovega umetniškega ustvarjanja. Brezina je kar naenkrat vzrastel sam iz sebe. Mistični vrtnar ga je sam uvedel v svoje vrtove, »kamor ne vodi tistih, ki so izgubili moč, da bi tamkaj delali...« je zapisal Brezina o svojem delu.

Brezini je bilo njegovo pesniško delo le sredstvo za življenje z Bogom. Vse, kar je videl rasti in cveteti, živeti in umreti, vse bi hotel zajeti v svojo pesem, da bi po njej bolj ljubil, častil in molil svojega Boga. Umevno je torej, da mu je v tem hrepenenju duša kar obstrmel in njegova muza kar obstala in onemogla ter do konca ni mogla zapeti nobene več pesmi. To so bile vizije, ki zanje pesnik ni našel več besed. Napo-sled je njegova duša šepetala samo še eno misel: »Sladko je živeti, še slajše je umreti. Ta sladkost je bila nagrada za njegove tiste žrtve, ker ga ni motilo več ne uživanje, ne čast, ne denar. Proforsko stolicu za umetnostno zgodovino v Brnu je kot častni doktor odklonil v svoji, vsem znani, skromnosti. Veliko državno nagrado 100.000 čeških kron je v popolnem znesku izročil češkemu pisateljskemu društvu »Svatobor«.

Rojen 13. sept. 1868 kot sin malomeščanskega rokodelca v Počatku, je umrl kot ljubljeneč in slavileneč češkega ljudstva v Jaromericah, pol leta po slovesno praznovanju 60 letnici svojega rojstva.

Iz onemogle samote se je preselil v raj večne pesmi. S. S.

ga vsebina je posvečena razstavi kipov za Kraljev spomenik v Ljubljani, kjer je poleg razpisanih pogojev in rezultatov tudi priobčenih 14 osnutkov tako za Ljubljano kot tudi Maribor (dva osnutka). Prevod Markalousovega članka »Kaj je umetnost, pesmi Gradnika, Jarca in orientalski motivi M. Maleša ter novice iz umetniškega sveta izpopolnjujejo ostali del revije.

Breda Šček: Jugoslavija. Po svoji prvi zbirki dvo- in troglasnih mladinskih in ženskih zborovskih skladb, je skladateljica objavila sedaj drugo zbirko, ki je nadaljevanje prejšnje. Prva pesem hrepenenje naših očetov in dedov po enotni domovini in sreča nas, ki smo jo doživeli — je dala zbirki naslov »Jugoslavija«. Pesem (korčnica na besedilo R. Petruške) je primerna za domo-rodne svečanosti. V zbirki so pa tudi drugi moti-vi, samo a poliku so trije (na tekste K. Široka, Stane Vinšek in Fr. Bevka). V njih je znala skla-dateljica fino zadeti vsako nežno-šaljivo situacijo. Motiv o godic ih ima elemente narodne pesmi, ko-rčnice in oponaša trobente.

Vse te pesmi so polne temperamenta. Gatovo najbolj živa od vseh pa je pesem o pustu (besede Fr. Bevka). Tukaj se glasovi tako lovijo, da kar sapa jemlje in šala ne jenja do zadnje note.

V zbirki pa imamo še dve drugačni pesmi: o bolni materi (Danica Gruden), ki spada v krog tistih pesmi, katere smo namenili za Materinski dan (tej pesmi je skladateljica priložila klavirsko spremljavo) ter pesem o pastirskih (Vekoslav) ki prregnani s svojih planin jočejo po svetu brez do-movine. Muzikalno stoji ta pesem — zgrajena na nekih karakterističnih motivih, ki so enkrat tožba in drugič molitev — v zbirki najvišje, kar daje celoti najlepši zaključek. Zbirko priporočamo so-lam in dekliskim krožkom. Cena 20 dinarjev. Iv. Gobec.

Teržan Josip: Tajne o ishrani bilja, I. sveska.

Slovenec inž. Josip Teržan je napisal že več knjig v slovenskem in srbskohrvatskem jeziku iz področja nege rastlin, tako o hmelju (dve knjigi), o dobri krmni, o umetnem gnojenju ter izdal tudi Kmečkoga svetovalca pri Kmetijski družbi. Zdaj je zopet v hrvaščini izdal knjigo »Tajne o ishrani bilja«, I. del, ki jo je tiskala Mariborska podružnica tiskarna. Pisatelj govori o rastlini kot živem bitju, ki na vsakem kraju raste v drugačni obliki ter daje dotičnemu kraju posebni značaj. Slike najraz-ličnejših krajev kraste to poglavje, ki obenem tudi kažejo, da vsaka zemlja rabi drugačnih sestavin za obdelovanje grude, da rastlina uspeva. Nato poda notranjo analizo rastlinskega tkiva in rasti, na kar poudari še posebej pametno in plodno obdelovanje zemlje z različnimi umetnimi gnojili. Navaja ta gnojila ter njih sestavine in tudi določa, za katere vrste rastline je primerno ter za kakšen kraj. Končno poglavje je posvečeno elektriciteti v rastli-nah. Knjiga je namenjena jugoslovanskim kmečkim sinovom, ki se hočejo poučiti o umnem obdelovanju zemlje. Zato je pisana v hrvaščini, kar ima svo-jo dobro in svojo nelepo stran.

Predsednik francoske republike Lebrun v krogu svoje družine. Kakor pravijo poročila, je Lebrun odklonil, da bi bil še za nadaljnjo dobo izvoljen za predsednika republike

Stratosfersko letalo padlo na tla

Tovarne za gradnjo letal »Boeing« v Seattleu v Ameriki so zgradile štirimotorno letalo, ki je bilo namenjeno potniškemu prometu v velikih višinah, v stratosferi. Pri poizkusnem poletu pa je letalo kar nenadoma odpovedalo in treščilo na tla, kjer se je popolnoma razbilo. Pod seboj je pokopalo 11 prvih potnikov, ki so bili vsi takoj mrtvi, med njim sta bila tudi dva uradnika druž-be »Royal Dutch Air Lines«.

ŠPORT

Po športnem svetu

Amerikanci in meterski sistem

Amerikanci so uvedli za lahkootletske tekme meterski sistem. To je bilo prav gotovo pravilno za aktivne športnike, katerim ni bilo treba na mednarodnih prireditvah od jardov kar naenkrat prestopiti na metre. Kakor se pa zdi je ameriška lahkootletska zveza napravila račun brez krčmarja, odnosno brez gledalcev. Ameriški časopisi so za-gnali velik hrup proti meterskemu sistemu, kate-rega se občinstvo ne more navaditi. To je pa po-vsem razumljivo. Vzemimo na primer, da bi se Evropa kar naenkrat znašla pri jardi. 100 m v 10,3 sekundah to vsakdo dobro razume, toda 1000 jardov v 2:08,8 min: ali je to dober čas ali je slab? (2:08,8 min za 1000 jardov je čas, ki ga je rabil Borican ko je tolkel Cunninghama v najhi-trejšem teku v zaprtem prostoru na srednjih pro-gah). Letos bodo Amerikanci še izvedli tekmo-vanje po meterskem sistemu... V bodoče bo pa poseben odbor odločil o tem: ali naj se upoštevajo interesi aktivnih športnikov ali blagajne priredi-teljcev.

Nov ameriški rekord v metu kopja

Pri prvih lahkootletskih tekmah na prostem je postavil atlet Bod Peoples nov državni rekord v metu kopja, ki ga je zalučal 71,36 m daleč. Pe-oples spada med onih 19 atletov, katerim se je doslej posrečilo zalučati kopje nad 70 m.

Schmeling je zopet v formi

Bivši svetovni prvak Maks Schmeling se je po svojem povratku iz Amerike podvrnil v Berlinu še enkrat temeljiti zdravniški preiskavi zaradi poškodbe, ki jo je dobil v borbi z Joe Louisom. Zdravnik je ugotovil, da se je njegovo stanje po-polnoma popravilo in ni nobene zapreke več, ki bi ga ovirala v nadaljnjih borbah.

30 najboljših jugoslovanskih igralcev tenisa

Tehnični odbor jugoslov. tenisa zveze je za redni občini zbor pripravil naslednjo listo tridesetorice najboljših jugoslov. tenisa igralcev: 1. Punčec (Con-cordia, Zagreb). — 2. Mitlić (ATK, Zagreb). — 3—4. F. Kukuljević (ZKD, Zagreb) in Palada (ATK, Zagreb). — 5. Schäffer (HASK, Zagreb). — 6. Radovanović (BTK, Belgrad). — 7. T. Kukulje-viće (ZKD, Zagreb). — 8. Konjović (Sumadija, Bel-grad). — 9. Kovač (HASK, Zagreb). — 10. Smer-du (Ilirija, Ljubljana). — 11. Laszlo (BTK, Bel-grad). — 12. D. Friedrich (HASK, Zagreb). — 13. Ristić (Sumadija, Belgrad). — 14—15. K. Fried-rih (HASK, Zagreb) in Mayer (ATK, Zagreb). — 16. Kumanudi (BTK, Belgrad). — 17—18. Berta (BTK, Belgrad) i Šarić (Concordia, Zagreb). — 19. Blanke (Rapid, Maribor). — 20. Milojković (Su-madija, Belgrad). — 21. Mogin (Sumadija, Belgr.). — 22. Valušnik (ZKD, Zagreb). — 23. Branović (ATK, Zagreb). — 24. Dušić (Sumadija, Belgrad). — 25. Albanež (ISSK, Maribor). — 26. Banko (Ilirija, Ljubljana). — 27. Stanković (TC, Sremska Mitrovica). — 28. Boros (Sombor). — 29. Jurišić (Sumadija, Belgrad). — 30. Petrović (Novi Sad).

Tenis v Bordigheri

Henkel—Menzel : Punčec—Mitlić 6:3, 3:6, 2:6, 6:2, 6:3. Henkel—Wheeler : Mitlić—Henrotin 6:4, 6:1. Andrus—Henrotin : Kovač—Somogyi 6:3, 6:3. Hein-Müller—Ochsner : Florian—Kovač 6:4, 4:6, 6:3.

Gino Bartali, zmagovalce na lanskem »Tour de France« je v nedeljo zmagal na 281,5 km dolgi progi v kolesarski dirki iz Milana v San Remo. Od 138 dirkačev jih je pet prišlo istočasno na cilj v času 7 ur, 83 minut ter 36 sekund in jih je v končnem špurtu pustil Bartali zadaj za dolžino pol kolesa.

Francoz Archambaud je zmagal v štiridnevni kolesarski dirki od Pariza do Nizze na 900 km dolgi progi v času 22:23:48. Od 95 dirkačev jih je prišlo na cilj samo 20, ker so ostali odstopili od nadaljnega tekmovanja zaradi izredno slabe-ga vremena na progi.

Gorenjska zimsko-športna podzveza na Jesenicah

sklepe za nedeljo 2. aprila 1939 ob 14.30 v hotelu »Tri-glav« na Jesenicah redni občini zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora in poročilo predse-

Kaj je povzročilo nesrečo, je še povsem ne-znano. Inženirji družbe »Boeing« najnatančneje preiskujejo ostanke letala, pa doslej še niso mogli priti do zadovoljivega odgovora. Nesrečo je opa-zovalo nekaj očividcev, ki so povedali, da se je velikansko letalo v zraku nenadoma postavilo na glavo, nato se začeli lomiti od njega posamezni deli — krmilo, konec desnega krila in en motor — in vse se je končalo z velikanskim trščem, ko je letalo treščilo na tla. Motor, ki se je že v zraku odtrgal od trupa, so v resnici našli pol km proč od mesta nesreče. Letalo je imelo prostora za 33 potnikov in je stalo pol milijona dolarjev.

2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo tajnika, blagajnika in teh. referenta. 4. Poro-čilo nadzornega odbora in razrešila upravi. 5. Dolo-čitev sedeža podzveze. 6. Volitev upravnega in nadzor-nega odbora ter razsodišča. 7. Določitev podzveznih pri-reditev v prihodnji sezoni in določitev krajev za te prireditve. 8. Samostojni predlogi klubov in društev GZSP. 9. Slučajnosti. — Občni zbor se prične točno ob 19.00 uri. V primeru, da ne bo navzočih vsaj polovico članov GZSP, se bo vršil občni zbor po § 12. zveznih pravil pol ure pozneje brez ozira na število navzočih zastopnikov. Vsi zastopniki morajo ob pri-četku občnega zbora predložiti potrjena pooblastila. Glasovalno pravico imajo samo oni klubi in društva, ki so poravnala vse denarne obveznosti do podzveze. — Uprava GZSP.

Sporazum med mariborskimi lahkootletskimi klubi

Pomembno delo za napredek lahke atletike v Mariboru. »Za svojih 25 let obstoja, da bi se lahkootletski klubi v Mariboru sporazumeli in sklenili v korist atlet-skega športa, v Mariboru, nastopajoč vsi klubovi sporazumno ter so v ta namen ustanovili medklubski odbor, kot pododbor ljubljanske atletske podzveze. V tem odboru so zastopani vsi mariborski klubi, ki imajo aktivne atletske sekcije. Odbor, ki je bil konstituiran na svoji seji dne 4. januarja 1939, je sestavljen iz sledečih gg.:

Predsednik: Ing. Lah Ivan, SSK Maraton. Pod-predsednik: Hoffer Edmund, SK Rapid. Tajnik: Jenko Josip, SK Zeleni. Blagajnik: Podpečan Franc, SK Zeleni. Teh. referent: Starašina Gustav, SK Ze-lezničar. Odborniki: Planinšek Jože, SSK Maraton, Groszky Reinfrid, SK Rapid je tudi že izdelal svoj program za letošnje atletske prireditve v Mariboru v popolnem soglasju in medsebojnem sporazumu. Odbor si je nadel nalogo, da čimbolj olajša mariborski atlet-ski šport, ki je v zadnjih letih prav zaradi medseboj-nega nesporazuma med klubi mnogo trpel. Razen tega bo deloval, da tudi ostali klubi, ki se nimajo atl. sek-cije, iste čimprej ustanovijo. Odbor, ki so ga nadre-jene športne oblasti že priznale, bo užival vso mo-ralno in materialno podporo z njihove strani in upati je, da bo njegovo delo rodilo željene uspehe.

Prvi uspeh, t. j. sporazum medsebojnega prija-teljskega sodelovanja in enakomernega razdelitvi atlet-skih prireditve na poedine klube, je vsekakor že velik napredek na atl. polju v Mariboru. S tem je zagoto-vljen našemu mestu enoten in pester spored La.atletskih prireditelj, zlasti onemu delu športnega občinstva, ki goji do te lepe panoge športa velike simpatije; namen obširnega in pestrega sporeda pa naj bo, pritegniti tudi one, ki danes še niso preveč naklonjeni tej špor-tni panogi. Lahka atletika je brez dvoma osnova in iz-hodišče za gojenje vseh ostalih športov, razen tega pa tudi panoga, ki zahteva od atleta mnogo truda in vztrajnosti.

Aranžma, ki je uspel, kljub vsem dosedanjim me-dsebojnim nesoglasjem, je enakomerno razdelitvi atlet-skih prireditve na poedine klube, je vsekakor že velik napredek na atl. polju v Mariboru. S tem je zagoto-vljen našemu mestu enoten in pester spored La.atletskih prireditelj, zlasti onemu delu športnega občinstva, ki goji do te lepe panoge športa velike simpatije; namen obširnega in pestrega sporeda pa naj bo, pritegniti tudi one, ki danes še niso preveč naklonjeni tej špor-tni panogi. Lahka atletika je brez dvoma osnova in iz-hodišče za gojenje vseh ostalih športov, razen tega pa tudi panoga, ki zahteva od atleta mnogo truda in vztrajnosti.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ZSK »Hermes«, nogometna sekcija. (Službeno.) Opo-zarjamo vse skupine, posebno pa prvo, na današnji se-stanek pri »Kržiču« (Belšč) s pričetkom ob pol 20. Važ-no zaradi nedeljskih tekem. Udeležba za vse igralce strogo obvezna. — Nadelnik.

STK Moste. V nedeljo gostujemo. Opremo naj dvig-ne vsak sam. Igraleci naj bodo ob pol dveh na glavnem kolodvoru, kolezarji pa ob 13 pri gospodariju. Nadaljnje informacije na sestanku, ob 13 drevi ob 29 pri Balcu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Snežne razmere

Poročilo Tujsko prometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 23. marca 1939:

Kranjska gora-Vršč 1523 m: —7, sončno, 35 cm snega, osrejen. Ratoce-Planica 870 m: —4, sončno, osončno 15 cm snega, osrejen. Planica-Slatica 930 m: —3, sončno, 20 cm snega, sren. Planica-Tamar 1108 m: —4, sončno, 40 cm snega, osončno pršilo, prisojno osrejen. Peč-Petelinjek 1110 m: —4, sončno, 40 cm snega, osončno osrejen, prisojno kopno. Pokljuka 1300 m: —2, sončno, 5 cm pršila, 35 cm podlage. Dom na Komni 1320 m: —7, sončno, 130 cm snega, po robovih spihani, sicer pršilo. Dom na Voglu 1310 m: —5, sončno, 150 cm snega, pršilo. Triglav, jezera 1653 m: —3, sončno, 205 cm snega, pršilo. Velika planina 1338 m: —6, sončno, 40 cm snega, osončno pršilo, prisojno osrejen. Moziška koča 1314 m: —8, sončno, 70 cm snega, osončno pršilo, prisojno sren. Senjorjev dom 1322 m: —10, sončno, 10 cm pršila, 30 cm podlage. Koča na Pesku 1352 m: —6, sončno, 60 cm snega, pršilo. Kozbekov dom 1711 m: —12, sončno, 200 cm snega, pršilo. Peča 1651 m: —5, sončno, 25 cm pršila, 60 cm podlage.

Z dne 22. marca 1939:

Staničeva koča 2332 m: —8, sončno, 265 cm snega, pršilo. Dom na Kravcu 1700 m: —8, sončno, 50 cm snega, uri-sojno osrejen, osončno pršilo.

V Egiptu so našli grob faraona, ki je izropal Salomonov tempelj

Grob so odkrivali v navzočnosti egipt. kralja Faruka

Egiptologe po vsem svetu je te dni presenetilo novo odkritje: Univ. prof. Montet, ki raziskuje po Egiptu po nalogu strasburške univerze, je prav na praznik sv. Jožefa našel v dolinici, kjer je nekdanje mesto Tanis, nov grob egiptovskih faraonov. Sprva so vsi domnevali, da je v grobu truplo faraona Psusennes-a, po podatkih, ki so jih razbrali iz ovojov mumije, pa so ugotovili, da je grob sicer bil namenjen in narejen za tega faraona, pokopali pa so v njem faraona Sesaka, ki je bil hud nasprotnik naslednikov judovskega kralja Salomona in je tudi napadel Jeruzalem in izropal slavni Salomonov tempelj. Da je v grob faraona Psusennes-a prišlo v mumijo povito truplo faraona Sesaka so ugotovili šle naslednji dan po prvem odkritju, ko je komisija starinoslovcev in egiptologov pod vodstvom prof. Monteta odprla zlati sarkofag. Ko se je v Egiptu tekem nedelje izvedelo za to odkritje, je v Tanis — danes tu stoji majhna arabska vas San-el-Hagar — prišel tudi egiptovski kralj Faruk, da vidi dragoceno najdbo, ki je tritisoč let mirno ležala v egiptovski zemlji. S kraljem, je prišlo tudi več egiptologov vseh narodnosti, ki se stalno mude v Egiptu, več političnih veljakov in zlasti profesorji raznih znanstvenih zavodov iz Kaira. Kralj Faruk je osebno odpiral sarkofag in prisostvoval prvim preiskavam pisave in ostalih najdb, ki so jih opravljali prof. Montet in njegovi asistenti. Na ovojju mumije je bilo več biserov, ob nogah pa je ležala starinska tablica z napisom, iz katerega so razbrali, da tu počiva truplo faraona Sesaka.

Stara egiptovsko mesto Tanis je bilo prestolnica faraonov v dobi 1800 do 1300 pr. Kr. O faraonu Sesaku je doslej govorila največ le II. knjiga Kronike v Sv. pismu stare zaveze v

XII. poglavju: »Kaj pa je bilo Roboamovo (Roboam je bil Salomonov naslednik) kraljestvo močno in trdno, je zapustil postav Gospodovo in ves Izrael s njim. V petem letu kraljestva Roboamovega pa je prišel Sesak, kralj egiptovski, nad Jeruzalem, ker so se bili pregrešili zoper Gospoda, s tisoč in dvesto vozovi in šestdeset tisoč konjeniki, ljudstvu, ki je prišlo z njim iz Egipta, pa ni bilo števila. In zavzel je najtrdnjše mesta v Judu ter je prišel do Jeruzalema. Preroku Sememu pa se je posrečilo, da je v Roboamu in izraelskem narodu vzbudil zaupanje v Gospoda in ga vrnil na pot nekdanje vere. In Sesak ni porušil Jeruzalema, bodisi da je bil odpor premočan, bodisi, da je dosegel svoj namen, ko je izropal zakladnico Salomonovega templja: »Umaknil se je tedaj Sesak, egiptovski kralj od Jeruzalema, ko je pobral zaklade iz hiše Gospodove in iz kraljeve hiše in je vse, vzel s seboj, tudi zlato ščite, ki jih je bil Salomon naredil.« (Po slovenskem prevodu Sv. pisma stare zaveze v Wolfovi izdaji.)

Veliko je bilo presenečenje med znanstveniki, ko so, obdani od tolikih odličnikov, odkrivali mumijo faraona Sesaka, zlasti, ker so po podatkih iz zunanega dela groba pričakovali, da bo tudi v grobu truplo faraona Psusennes-a. Kako je v grobu, ki je bil pripravljen za drugega faraona, prišlo Sesakovo truplo — to vprašanje bo najbrž še dolgo mučilo egiptologe, tem bolj, ker so tu tudi še biseri, ki so, s soglasjem mnenju znanstvenikov izvirajo iz druge dobe, ne tiste, v kateri je živel Sesak.

Po teh presenetljivih odkritjih je prof. Montet s svojimi sodelavci — ves čas v navzočnosti kralja Faruka in njegovega spremstva — iskal naprej po podzemskih prostorih okrog glavnega groba. Skozi

odprtino v starinskem zidu so prišli v drugo sobo, kjer stoji sarkofag iz bazalta, v katerem so najbrž ostale kraljevske mumije. Med egiptologi v Londonu je novo odkritje vzbudilo seveda silno zanimanje. V kratkem bo v Kairo odpotovala posebna komisija znanstvenikov, ki sta jo tja poslala British Museum in Angleška arheološka družba.

Prof. Montet je raziskoval v Egiptu že celih deset let, vedno v okolici sedanje arabske vasi San-el-Hagar, že blizu sueškega prekopa, kakih 50 km od mesta El Kantara. Po starih dokumentih, ki se še hranijo v današnjem Leningradu, je prof. Montet zasnoval in utemeljeval znanstveno domnevo, da so morale biti med vladarji nekdanje Fenicije in egiptovsko dinastijo, ki je stolovala v Tanisu, neke zveze. Na teh osnovah je napravil ves načrt za raziskovanje, da bi našel potrdila svoji domnevi, toda vse doslej ni bilo posebnega uspeha. Šele v zadnjih dneh je našel vhod v grobnico, ki mu je odkrila tako pomembne skrivnosti. Ali bo Sesakov grob mogel služiti v potrdilo njegovi znanstveni zasnovi, je stvar nadaljne teoretične obdelave, vsekakor pa je najdba velikanskega pomena za egiptologijo sploh in — nehoti — tudi za zgodovinsko dobo, o kateri govori Sv. pismo stare zaveze. Kakor pravijo poročila iz Kaira in Londona, je to odkritje za Tut-anch-Amonovim grobom največje.

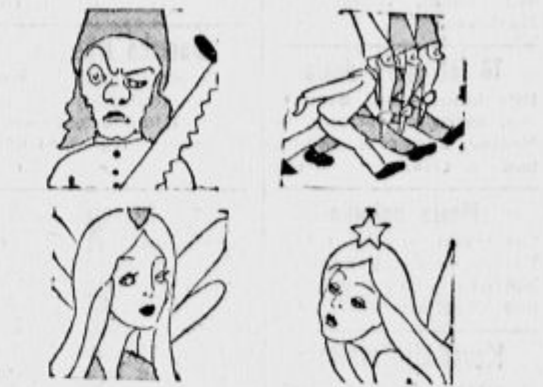
Notranja, zlata rakev, v kateri je bilo truplo faraona, je bila položena v večjo, srebrno rakev, ki jo krasi upodobljena glava jastreba. Na dosedanjih egiptovskih sarkofagih je bil na tem mestu običajno upodobljen človeški obraz. Brez ozira na zgodovinsko in umetniško vrednost so vrednost sarkofaga kot materiala ocenili na 250 milijonov din, saj je pa tudi težak — 1 tona ali 1000 kg!

Otroški kotiček.

Nosan in Zalika

Pri tej zabavi so ji pomagali palčki CIRE-CARE, TRALALA, HAMHAM.

Palček ZIGZAG in dolge vrste PRITLI-KAVCEV-DELAUCEV so bile tudi zraven, kakor tudi vili MOJMOJA in MIRA.

Ptuj

Mestna organizacija JRZ v Ptuj ima v nedeljo, 26. marca t. l. svoj IV. redni občni zbor ob pol 10 v magistralni dvorani mestnega poglavarstva z običajnim dnevnim redom. Poroča poslanec g. Marko Kranjc. Udeležba je za vse člane obvezna!

Protituberkulozna liga v Ptuj je imela svoj redni občni zbor, ki je pokazal veliko delovanje te človekoljubne ustanove. Liga šteje 403 člane odn. podporne člane in je imela v preteklem polletnem letu 220.286 din denarnega prometa. Naravnost veliko delo je opravil protituberkulozni ekipanzer, ki ga vodi g. Okolokulak, šef sanatorija na Vurbergu pri Ptuj. Pri volitvah je bil izvoljen večinoma stari odbor z g. dr. Stuhcem na čelu.

Ukinitve samostojne deklishe šole Ptuj-okolica. Prejeli smo: Na notico v »Slovenec« z dne 1. III. 1939 pojasnjujemo: S 367 podpisov, ki jih bomo poslali na merodajna mesta, bomo izjavili, da smo proti ukinitvi samostojne deklishe šole Ptuj-okolica in proti njeni priključitvi deški šoli pod eno upravitelstvo, ter izjavljamo, da smo za to, da oslone vse pri starem. Delalo se je za ukinitve šole brez naše vednosti. — Prizadeži starši.

Gremij trgovcev v Ptuj sporoča, da bodo trgovine na praznik Marijinega Oznanenja, 25. t. m., odprte od 8 do 11.

Nesreče. Pri Trčkovih v Šikolah, občina Cirkovce, so podirali drevje. Ka so nalagali debela na voz, se je utrgala veriga in je padlo deblo 35-letni Tereziji, ženi posestnika Trčka, na desno nogo in ji jo zlomilo. — Senčarju Rudolfu, 14-letnemu kovaškemu vajencu iz Draženc, občina Hajdina pri Ptuj, je stroj za vrtnje lukenj odrgal kazalec desne roke.

Iz Julijske krajine

V Ribembergu na Goriškem so farani ter bližnja in daljnja duhovščina nad vse lepo počastili gosp. duhov. svet. Josipa Strancarja ob priliki obhajanja zlatoašništva, kar je »Slovenec« že poročal. Pri tej priliki pa je naša dolžnost, da čestitamo gdu. duhovnemu svetniku h krasni slikarji župne cerkve, ki veličastno kraljuje na hribu. Poslikala je znana umetnica Neera Gatti, rojena Tržčanka, ki ima svoj atelje v Benetkah. Nad vse smiselno in simbolično se vrste slike na stropu, ob oknih in straneh. Za glavnim oltarjem in njega straneh je odkrila stare freske neznanega slikarja, ki so dokaj dobro ohranjene. Tak božji hram je resnično lahko v ponos gda. župnika Strancarja, ki se ni strahil velikih stroškov. Marsikateri popotnik po lepi Goriški si bo rad ogledal tudi ribemberško cerkev. Čestitamo torej tudi v tem oziru gosp. duhov. svetniku.

Deskle v Soški dolini. (Granata ga je ubila.) V Zagorju je pobiral vojno železje brezposelni Ivan Špacapan, doma iz goriške okolice, star 31 let. Pri svojem nevarnem poslu je zadel na granato, ki se je razpočila in ga na mestu do smrti razmesarila. Zapušča ženo z dvema otrokoma, tretji je pa na potu. Ljudje božji, spametujte se vendar že enkrat in prenehajte s tem smrtonosnim delom: žrtve so grozne; samo na pokopališču v Desklah počiva 20 nesrečnikov, ki so našli smrt pri zbiranju vojnega materiala! — (Villa Isontina.) Kakor čujemo, bodo v kratkem začeli graditi v tukajšnji bližini novo delavsko naselje Villa Isontina, ki je bila zamišljena in bo sezidana na pobudo našega načelnika vlade.

Ostra umetnostna kritika

»Ali ti ugaja ta risba?«
»Nič posebnega ni.«

Dar Lebruna novemu papežu

Predsednik francoske republike je pred kratkim podaril novemu papežu dragoceno darilo, majhno kaseto iz bakra, močno pozlačeno in okrašeno z emajlnimi okraski. Delo je bilo izgotovljeno v 13. stoletju v mestu Limoges, ki si je z deli v emajlu pridobilo svetoven sloves. Na kaseti sta dva lepo izrezljana angela z razprostrtimi zlatimi krili, eden nosi križ, drugi pa knjigo evangelijev. Izdelana je v obliki romanske kapelice, pokrov se ji končuje v pozlačen križec. Je to redek in izredno dragocen izdelek zlatarske umetnosti, ki je bil dolga leta v raznih slavnih zbirkah. Nekdanje je služil za shranjevanje svetih olj. Sedaj je shranjen v posebnem ovitku iz usnja z grbom predsednika franc. republike in tako je bil podarjen svetemu očetu.

Cerkveno premoženje v Severni Ameriki

Po uradnih statistikah znaša vse cerkveno premoženje v Združenih severnoameriških državah 3.839.500.610 dolarjev. Premoženje enega samega večjega podjetja, namreč družbe »American Telephone & Telegraph Co.« — ki niti ni največje podjetje — pa znaša 4.578.787.420 dolarjev, torej 700 milijonov dolarjev več.

Kosti Krištofa Kolumba so izkopali

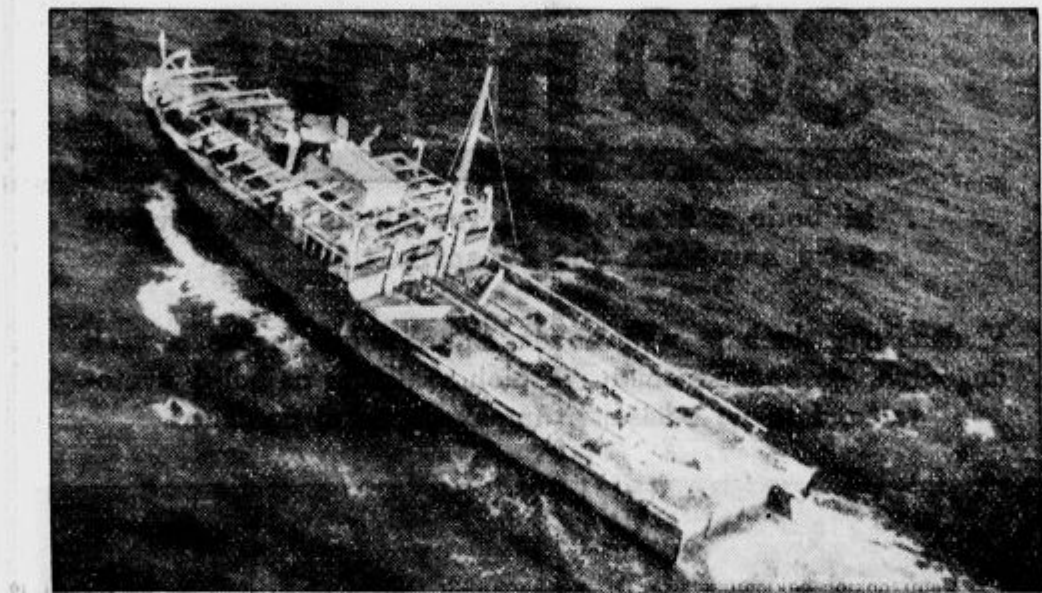
V San Domingu, glavnem mestu istoimenske republike v Srednji Ameriki, so z velikimi slovesnostmi izkopali kosti Krištofa Kolumba, ki so doslej počivale v kripti tamošnje stolnice, kamor so bile položene leta 1541. Slovesnosti so se udeležili zastopniki republike in močno zastopstva parlamenta USA. Kosti, ki so jih pri izkopavanju vse skrbno fotografirali, so zaprli v kristalno zaro in položili v temelje nove kapelice, ki jo nameravajo zgraditi kot spomenik velikemu pomorcu, ki je odkril »novi svet«. Kapelica ne bo tako majhna, kakor bi človek sklepal po besedi, saj bo stala okrog 5 milijonov dolarjev. Zgrajena bo do leta 1942, ko bo Amerika praznovala 450-letnico, odkar jo je Krištof Kolumb odkril.

Jesenice

Vsakdo si lahko ogleda darila in plakete naših članov tekmovalcev, ki so jih prejeli na tekamah ZFO v Celju, v izložbi trgovine v Krekovem domu.

Tradicionalni semenj na Jožefovo je bil letos dobro obiskan. Privabili je mnogo ljudi iz vseh krajev Gorenjske in s Koroške strani. Porabili so priložnost nedeljske karte. Prijavljena ni bila nobena tatvina, le v par primerih je policija posredovala, da se ni kalil mir.

Tatvina. Te dni je bilo vlomljeno pri peku Štrbenca na Jesenicah. Pri mostru je uslužben marljiv pomočnik, ki si je v teklu časa prihranil

Parnik se je prelomil na dvoje, pa so ga še rešili. Norveški parnik »Jaguar« se je na poti iz Kenta v Rotterdam na še nepojasnjen način prelomil na dvoje. En konec se je potopil, drugi konec pa sta navezala vlačila »Thames« in »Seefalke« in ga odpeljala v Rotterdam

Gasilska župa Kranj v preteklem letu

Gasilci so obvarovali za poldrugi milijon škode

Med najbolj delavne gasilske župe v Sloveniji lahko prištevamo gasilsko župo okraja Kranj. To nam je lepo pokazal zadnji letni občni zbor. Starešina gasilske župe Kranj g. Japelj Pavel je podal v svojem poročilu nekaj prav zanimivih podatkov o delovanju župe. S posebnim zadovoljstvom je poudarjal, da s pet sodelujejo v Zvezi gasilskih zajednic tudi gasilci savske banovine in da je bil za starešino Zveze z velikim navdušenjem izvoljen Slovenec minister g. Snoj. Gasilska zajednica naše banovine je v preteklem letu priredila petdesetne tečaje. Iz gasilske župe Kranj je bilo na tem tečaju navzočih 22 članov in tako ima sedaj 12 čet kranjskega okraja izprašane poveljnike. Požarna statistika za leto 1938. kaže, da so gasilske čete župe Kranj sodelovale pri petnajstih požarih. Skupna škoda znaša 348.200 din. S svojim hitrim nastopom so gasilci rešili premoženje okrog 1.550.000 din. V tej vsoti pa ni všteti 5 gozdnih požarov, ki bi napravili katastrofalno

nekaj gotovine, katero je imel doma shranjeno. Tat, kateremu so bile hišne razmere znane, je vlomil v pomočnikovo stanovanje in ukradel težko prisluzeni prihranek 1700 din ter neopaženo izginil.

škodo, da niso takoj nastopile gasilske čete. Razen pri požarih je gasilstvo nastopalo tudi pri povodnjih, kjer je sodelovalo 14 gasilcev in 7 naraščalnikov, ki so reševali polnih 7 ur.

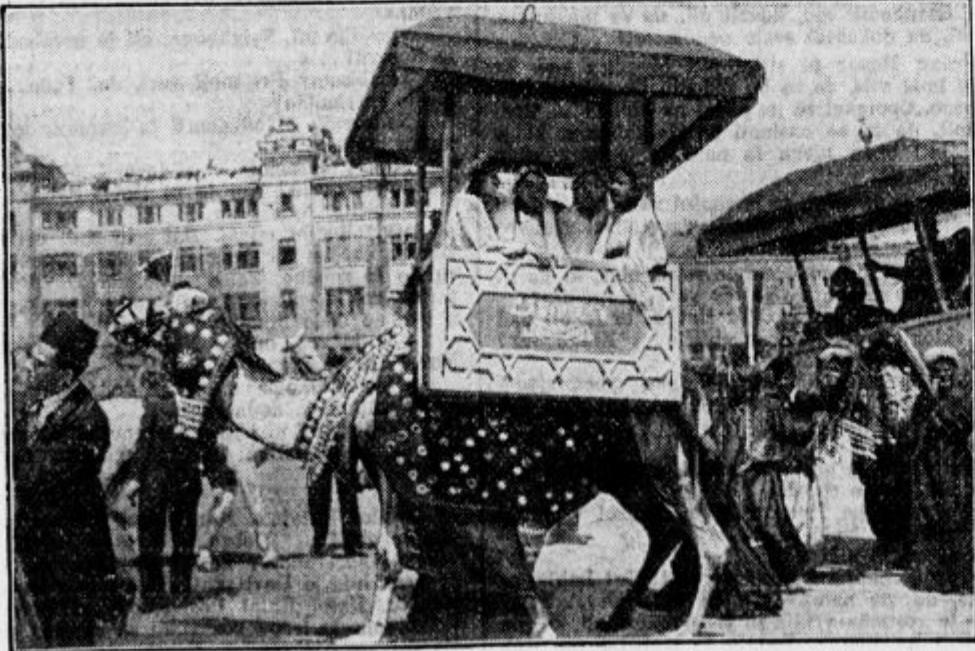
Župni tajnik g. Ivane Boris je poročal, da ima župa v svojem delokrogu 34 gasilskih čet s 1364 izvršujočimi člani. Vse čete gasilske župe Kranj štejejo 767 podpornih članov. Napadalna moč gasilskih čet se vidi iz njihove opreme: ročnih berglovk je 8, ročnih dvokolnih 3, ročnih štirikolnih 10, motornih prenosnih 22, motornih prenosnih 6, motornih na avtu brez tanka 2, motornih z vodnih tankom 1, poleg tega ima gasilska četa Kranj moderno Magirus lestvo. Skupno imajo čete 7580 m tlačnih cevi. Mask proti dimu imajo čete samo 6, proti plinu pa vsega le 3. Vse čete so imele skupno 92 redovnih vaj, katerih se je udeležilo 1240 članov, orodnih vaj je bilo 95 in se jih je udeležilo 1740 članov, strokovno tehničnih tečajev je bilo 8, vaj proti napadom iz zraka je bilo 23. Samarijanski odseki so nudili pomoč v 244 primerih. Kulturno-prosvetni odseki so priredili v preteklem letu 27 gledaliških predstav, 4 koncerte in 7 predavanj.

Poročilo blagajnika g. Jerneja Legata izkazuje, da je imela župa v lanskem letu 10.370.85 dinarjev dohodkov, izdatkov 10.122.50 din. Preračun za leto 1939. predvideva 11.988 din izdatkov in prav toliko dohodkov.

Pri slučajnostih je uprava sklenila, da bo zaprosila, da se oddajo maske krajevnega odbora za zaščito proti napadom zaradi vaj v varstvo gasilskim četam. Dalje je tudi sklenila, da bo 2. julija t. l. obvezni župni nastop in zlet v Kranju.

Tržič

Praznik sv. Jožefa je v Tržiču že od nekdaj dan naših katoliških društev. Letos so pokazala naša društva že prav posebno svoje delo in katoliško zavest. Zjutraj so se zgrnili člani in članice okoli obhajalne mize, ki deseti sv. maši so pa korakali, z godbo na čelu, v množičnem sprevodu v cerkev sv. Jožefa. Za večerno akademijo je zmanjkalo vstopnic. Prihiti so zlasti starši, da so gledali, kaj delajo njihovi otroci v fantovski in dekliski organizaciji. Devetnajst točk je obsegala akademija, nastopili so pristrčno najmanjši in fantje so izvajali težke vaje tudi na drogu in bradlji. Težka atletika in gimnastika, proste vaje premnogih skupin, rajanje mladenk, korak mornarčkov, spomin na Češko v pesmi in gibih, vse to smo občudovali in doživljali z našo mladino. Ogenj navdušenja je pa zajel vsi dvorano, ko je spregovoril voditelj fantovske organizacije g. kaplan Vinko Zaletel in poudaril, da je v duhu tržiške mladine prava ljubezen do Boga, domovine in slovenskega naroda. Akademijo so zaključila dekleta z motivi iz koroških narodnih plesov v slikovitih koroških narodnih nošah. Igrali so pa fantje in gorenjskih narodnih nošah. Akademija je pokazala, da je ogromna večina mladine v Tržiču v katoliških vrstah in na pravi poti.

Arabska svatba v Kairu. Ob poroki franskega prestolonaslednika z egiptovsko kneginjo Favzjo so bile v Kairu velike ljudske slovesnosti, ob katerih se je pokazala vsa živobarvnost življenja na vzhodu. Na sliki: skupina, ki predstavlja arabsko svatbo. Poleg mnogih drugih skupin je v sprevodu zlasti ta vzbujala veliko pozornost

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; zenitovanski oglesi 2 din. Dodelo tiskane naslovne besede se računa dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vstika po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vrtnar
samostojen, strokovnjak v vseh panogah te stroke — isče stalno službo. Nastop po dogovoru ali takoj. Vokal, Riječka 41, Karlovac. (a)

18 let staro dekle
išče kakršnokoli zaposlitev, najraje k otroku. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4245. (a)

Mesto potnika
katerekoli stroke, iščem. Lastno vozilo. Ponudbe v podružnici. »Slov.« v Celju pod »Vpeljan« 3986. (a)

Kovač-ključavničar
absolvent strojne delovodske šole, išče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4134. (a)

Službo sluga
alt cerkovnika išče mladeno, prost vojašine, ki je že več let vršil tako službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3543. (a)

Trgovska pomočnica
mlajša moč, dobra, poštena, zanesljiva — išče mesto v večji trgovini, kjerkoli. Ponudbe v upr. »Slov.« pod št. 4072. (a)

Oskrbnik-ekonom
s kmetijsko šolo in prakso, mlajša moč, išče namestništvo. Dopise v upr. »Slov.« pod »Samski« št. 4199. (a)

Samostojna kuharica
išče službo k boljši družini brez otrok. Gre tudi v Belgrad, Pridna, poštena, z dobrimi spricavali. Nastop službe takoj ali s 1. aprilom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4196. (a)

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak. Varujte se potvorbi!

Za vsa v zidarsko stroko spadajoča dela se priporoča

OGRIN ANTON

oblastno koncesionirani zidarski mojster
Nomenj — Bohinjska Bistrica

V naši podružnici v Kranju

(pri vходу na novi most) lahko dobite vsa pojasnila glede inseratov. Podružnica sprejema tudi vsa naročila za časopise.

Službo dobe

Strojne tehnika
z odsluženim vojaškim rokom in zrelostnim izpitom, sprejemno. Person. Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Damsko frizerko
samostojno, z znanjem vodne ondulacije, sprejme salon Gjud Aleksander, Kongresni trg 6, Ljubljana. (b)

Risarja
sposobnega tudi fotografiranja in retuširanja, z dobrim umetniškim okusom, sprejemno za sestavljanje pohištvenih katalogov. Ponudbe v upr. »Slov.« pod št. 4231. (b)

Večje premog. društvo
v Sloveniji išče strokovnega mojstra za globoko vrtnanje (Bohrmelster) s Krellius vrtnalnim strojem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4525. (b)

Za hišnika
sprejemam samca-upokojenca, hrana in stanovanje v hiši. Prepis dosežanj zaposlitve, starost. Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Ljubljana« št. 4530. (b)

Zasluzek

Vsakdo,
moški ali ženska, v službi ali brezposeln, lahko zasluži tedensko 250 din. Za pojasnila poslati 5 din v znakmah, sicer ne odgovorim. Lindič, Ljubljana 245-c. (z)

Čitajte in širite
»Slovenca«

Prodamo

Dober semenski oves
prodaja mlin Rosenberg, Jezdarska ul., Maribor.

Za vsako družino
oblačila — najboljše in najcenejše — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Krakovčani in Trnovčani
Ko boste rabili mrežo za ograje, bodičasto in gladko žico, cement in drugo, pridite v železnino Fr. Stupica, Gosposvetska c. 1 kjer boste točno postreženi. (1)

Damske predpasnike
izgotovljene, od 15 din, damske bluze od 32 din, krila od 35 din, obleke, pralne, od 40 din, naglavne rute od 6 din, žepni robel od 1 din naprej — dobite v novo otvorenji trgovini Za Ljubljano, pri Zmajskem mostu, Sv. Petra nasip št. 29.

Po nizki ceni prodam
več močnih vrat, okna, heraklitne plošče, stekleno verando itd. Golech, Aleksandrova c. 44, Maribor. (1)

Semena
prava erfurtska, uradno preizkušena dobite v trgovini pri **M. Widmayer** Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 3 Podružnica: Tyrševa 61 Stojnica: Nabrežje 20. septembra. (1)

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36 (Nasproti Gospodarske zveze).

Prvovrstni trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
vodi
I. Pogačnik
Bohoričeva 3 Telefon 20-38

Cepljeno trsje
sadno drevje, divjake — nudi Zlher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moskanjci. Zahtevajte cenik!

Pisalni stroj
»Smith & Bros«, skoraj nov, poceni prodam zaradi odpotovanja. Na ogled »Pri Makedoncu«, Koldvorska ulica. (1)

Štiri sobne peči
visoke, dalje strešna pločevina, žlebovi — ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca«. (1)

Čebelarji!
Poceni prodam zložitljiv čebelnjak za 12 A.-2. panjev. Bole, Zalog 75, pri Ljubljani. (1)

Kolesa
velika izbira prvovrstnih znamk, zelo poceni prodaja »Triglava«, Resljeva cesta 16. (1)

Gnojilne črpalke brzoparilniki štetiilniki
GAMA
novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje **Podražaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani**

Pouk

Instruiram
vse gimnazijske predmete, Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Akademik« 4186. (u)

Dominikanski zavod
v Brezjah (Friesach), Korosko, nudi dekletom pouk v nemščini, glasbi in knjigovodstvu, ročnem delu itd. Prospekti na zahtevo. (u)

Posestva

Hiše
trgovske in stanovanjske ter stavne parcele ozir. posestva — nudi v ugoden nakup **Fristavec Franjo**, realiteta pisarna v Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

Hišo
z lepim sadnim vrtom, poleg tekoča voda, najbolj pripravno za perice, takoj prodam. Zgornja Hrušica 28 pri Ljubljani.

Stavbna parcela
v izmeri 5000 m², ob drž. in banovinski cesti, v bližini kolodvora Vizmarje, pod ugodnimi pogoji napredaj. Pojasnila: Vizmarje 59. (p)

Glasba

Nov klavir
(Stutz-Flügel) Förster — poceni napredaj. Strossmayerjeva št. 28-I, levo, Maribor. (g)

Priložnostne prodaje
ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.—. Zahtevajte seznam.

elektrofon
PASAJA NEBOJČINIKA

Mlinarji!
Umetni mlini, kamni, za vsako meljavo in vsako velikost, najbolj in najcenejši pri **S. FORSTNERIČ** mlinostavsko podjetje **Maribor—Melje**

Razpis

Občina Cerklje, okraj Kranj, razpisuje praga-matično mesto

občinskega tajnika

Solska izobrazba: najmanj štirje razredi srednje ali nje enake strokovne šole. Mesečna plača 750 dinarjev. Varščina 5000 dinarjev.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o obč. uslužbencih, je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa pri podpisani občini.

Uprava občine Cerklje, dne 22. marca 1939.

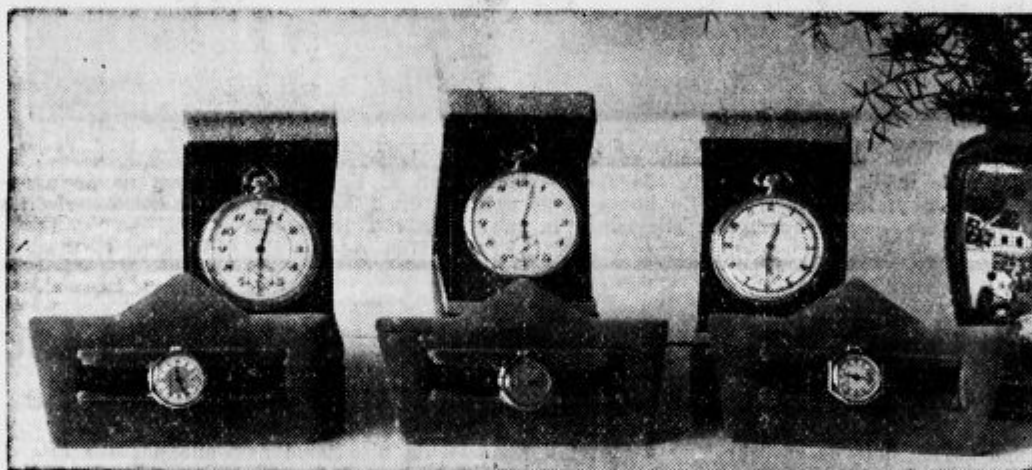
Naročite „Slovenca“

Ne pozabite na

300 nagrad

ki bodo z žrebanjem razdeljene med nove in stare naročnike dne 29. aprila t. l.

V današnjih dneh je »Slovenec« najboljši informator o vseh dogodkih, gospodarstveniku in sploh vsakemu najboljši svetovalec, zato ne odlašajte, ampak ga takoj naročite!

20 žepnih ali zapestnih ur

je namenjenih za nagrade Slovencevim naročnikom, nekaj jih bo dobavila **priznana tvrdka Jak. Vilhar, Sv. Petra cesta 29 (poleg Zmajevega mostu) v Ljubljani**

Skrivnost amerikanskega jezera

A nenadoma je utihnil. Kaj se je zgodilo? Kakšna groza ga je nenadoma prevzela. Zakaj je ozračje naenkrat postalo tako težko? Od plinov! Čutil je, kako vzdihujejo njegovi tovariši okoli njega. Kaj se je zgodilo, moj Bog, kaj se je zgodilo?... To žušenje, ta dihi, ki ga je začutil na svojem obrazu... In nato ta senca... Te bele, prozorne, neresnične, fantastične črte, ki se dvigajo na onem koncu sobe in se zavijajo kakor plamen... Prikažen? Prikažen Devila Patha!

Ne, ne, ne! Uprizoritev! Prav gotovo ni nič drugega! Nenadoma je ženska prenehala peti. Vprašala je s tretjetajčim glasom:

»Kdo si ti, ki sem te poznala iz tvojega pokolja, ti, ki si me prosil, da te pokličem, ki si me ponižno prosil... Kdo si? Kaj želiš?... Zakaj si hotel, da ti vrnem videz življenja, ko vendar pripadaš kraljestvu mrtvih?... Odgovori mi... Kdo si?«

Nadzorniku se je zdelo, da se bela senca ne zviža več, kakor bi trpela od skrivnostnega zla. Nenadoma se je videlo, kakor da se pred kratkim izgovorjene besede dvigajo v nebo:

»Jož Rosey sem... Jož Rosey iz Los-Angelesa... Prišel sem v Chicago, da bi obogatel... Jož Rosey iz Los-Angelesa... Ne morem se odpovedati tej trojni krsti, ki ni moja... Ne morem spoznati miru, ker se kopičijo najbolj pošastne pritožbe na mojo krsto... trojno krsto, ki ni moja... Jaz sem...«

Glavni nadzornik je kar okamenel. Če je hotel ali ne, se je moral vdati čudni grozi, ki je naznala pojav prikazni. Okoli sebe je slišal sopihati svoje tovariše. Nepriznani so začeli roko, ki ga je udarila po rami in zasilaj se je Neighbourov hripavi glas:

»To je strašno, Frank, kar dušim se... Za božjo voljo, preprečite to strašno zgodbo... Ukre-

nite kaj... ne bom mogel dolgo časa več prenašati!«

Monar ni odgovoril. Ali je samo slišal? In kaj bi mogel napraviti?

»Kdo si, Jož Rosey? Kaj želiš?« je povzela miss. Mercurose. »Zakaj si hotel, da sem te pozvala?... Govori Jož Rosey... Jož Rosey iz Los-Angelesa. Tu smo zbrani, da ti pomagamo, da ti postrežemo.«

»Hočem pravico,« je odgovorila prikazen. »Da me rešijo iz te trojne krste, v katero so me zapirali. Da me prenesejo nazaj v mrtvašnico, kjer sem bil... Da mi vrnejo moje ime... Da me pustijo v miru... Zakaj me silijo, da bi igral vlogi roparja? Nisem ropar... Nikoli nisem nič hudega storil... Prišel sem v Chicago, da bi častno preživel svoje življenje. Če sem mrtve, če sem padel pod avtomobilsko kolesa, od tega je že deset dni, kakšna je moja krivda? Oh, prosim vas... vas, ki ste me poklicali k videzu življenja... vas, ki ste me premočeli, z eno besedo, z eno kretnjo me lahko vrnete v temo trojne krste... Prosim vas, vrnite mi čast! Povejte jim, da nisem Devil Path! Povejte jim, dajte jim razumeti, da celo ne poznam Devila Patha, ali bolje...«

Monar ni mogel več vzdržati. Segel je v žep po samokres in ga izstrelil s tremi strelji v smer prikazni.

»Kaj delate?«
»Monar, vi ste neumni!«
»Prosim vas, Monar...«
»Kako boste ustregli mrliča, Monar!«

Glavni nadzornik ni odgovoril na vzklike svojih tovarišev. Ni mogel odgovoriti, tako ga je stislo v grlo. Še dvakrat je izstrelil svoj samokres v smer prikazni. A ni imel kaj pokazati. Ni mogel ustreliti mrliča... Zdi se, da kroglice niso dosegle bele črte. In vendar je bil nadzornik priznan za prvega strelca v Chicago!

S težavo je spustil svoje orožje.

Ni več ni vedel, nič razumel... Njegova glava je zažarela, kakor bi bil v ognju...

»Kaj mi hočeš?« je znova povzela miss. Mercurose. »Govori, Jož Rosey. Kaj naj naredim, če pa ne vem, kako najti dam pravico. Če mi ne bodo hoteli verjeti, ko jim bom povedala, da nisi Devil Path?«

»Torej...« je začel glas, ki je bil komaj razločno šepetanje, osvoboditi me... Dovolj mi, da si sam izposlujem pravico... Dovolj mi, da bom preganjal tistega, ki si ga predstavljam za Devila Patha... Daj mi, da ga poiščem, dokler še ni prepozno. Nedorložen sem nad temi zločini, katerih me dolže. Osvoboditi me, dovolj mi, da se maščujem. Daj mi, da dokažem svojo nedolžnost!...«

Frank Monar ni slišal niti besedice več. Za hip je imel vtis, da se bo zadušil. Ozračje je bilo neznošno. Opetekel se je, padel na kolena... tipal je okoli, da bi se naslonil na Neighboura, ki je moral biti blizu njega in nato se je nezavesten zgrudil na tla.

Ko se je zavedel, se je znašel na trati v parku vile. Šop električnih žarnic je osvetljeval njegovo obličje in ga slepil...

»No torej! Frank,« mu je rekel glas, ki ga ni mogel takoj spoznati. »Kaj se vam je zgodilo?« Obrnil se je na levo. Ta človek, ki je bil nad njim sklonjen, to nemirno obličje... Neighbour? Poskusil se je smehljati.

»Nikoli vas še nisem videl tako vznemirjenega,« je rekel časnikiar. »Poglejmo, kaj vam je? Dobro?«

»Da, jaz...«
Nadzornik je poskušal vstati, a Neighbour ga je zadržal, da je obležal.

»Ne vstajajte. Pravkar je telefoniral v glavni stan. Prišli vas bodo iskat...«

»Saj mi ni nič!«

»Torej, zakaj ste se onesvestili? He! Lahko se hvalite, da ste nam povzročili ta strah... Brrr! Ko se je svetloba vrnila in smo vas videli, da ste stegnjeni na tleh... Sodnik je trepetal po vseh udih. Ni se vas upal pogledati. Razumljivo je, da je bil Marsh silno razburjen. Farrington je kričal,

da ste umrli. In jaz... Nisem dobro vedel, kaj naj storim. Saprabol! Lep strah se nam povzročili!«

»Kje so drugi, Neighbour?«
»Zelo verjetno je, da so se vrnil domov. Je že pol ure, odkar so odšli. Hoteli so, da bi šel z njimi, a vas nisem mogel zapustiti...«

»In ženska... Mercurose?...«
Tudi ona se je onesvestila. Pri moji veri, saj ni čudno! Ko se je svetloba vrnila, je silno zakričala. Videli smo jo, kako se je zvijala od krča. Za tem se je onesvestila, kakor sem vam še povedal.

»Povejte mi, Neighbour: ali je osvobodila Joeja Roseya?...«
»Prikažen? Pri moji veri, da. Toda... zakaj me to sprašujete?«

Nadzornik ni odgovoril in časnikiar je po trenutku molka začel:

»Imeli ste smolo, stari tovariš. Mislim, da boste dajali račun? Ker to ni Devil Path.«

»Molčite, Neighbour.«
»Oh! Bodite mirni. Dal sem tudi drugim razumeti, da jim nič drugega ne kaže, kakor da pozabijo to zgodbo. Zalostno je, da Devil Path ni mrtve, res, a vsi so mi dali častno besedo, da vam o tem ne bodo nikoli več govorili.«

»Tu je voz, mister Neighbour,« je rekel neki človek, ki se mu je približal.

»Dobro, Ryggles.«
Časnikiar je dodal:

»Mislim, da ni potreba prepeljati Monara. Zdi se, da je nekoliko okrevljal. Gotovo bo lahko hodil...«

»Halo! Halo!... Kdo je pri telefonu?... Ste vi, Ryggles?... Dobro. Tu je vaš šef... Da, vrhovni načelnik... Poslušajte, Ryggles, mislim, da vem, kdo je Devil Path. Dobri moji se je nocoj izdal... Halo! Halo! Poslušate?... Dobro... Za vsako ceno je treba poskrbeti za varstvo bankirja Marsha... Aleksander Marsh, da... Da, da... Pravim vam, da organizirajte to službo... Prav dobro... Izvrstno... Kako je Monaru?«